

Sysselsättnings- och pendlingsutveckling

2010–2016

Stadskontorets utredningsenhet

Utredare
Sofia Wixe

Redigering, diagram
Lena Holmberg

Omslagsfoto
Flygfoto – Vy över Torsviks industriområde och Jönköping, stadsbyggnadskontoret

Kontakt
Sofia Wixe
036-10 53 55
sofia.wixe@jonkoping.se

Innehållsförteckning

	Sid
SAMMANFATTNING	5
UTVECKLING AV SYSSELSÄTTNING	7
Sysselsättningsgrad	8
Sektorbalans	13
Sysselsättning per bransch	16
UTVECKLING AV PENDLING	39
Riktad pendling	40
Pendling per bransch	43
Vem är den typiska pendlaren?	46
DELOMRÅDESANALYSER	47
Historisk sysselsättningstillväxt	52
Branschstruktur	54
Branschtillväxt	56
Pendling	64
KÄLLOR	81
DEFINITIONER	81

Sammanfattning

Rapporten ger en beskrivning av utvecklingen i sysselsättning och arbetspendling under perioden 2010–2016, fördelat på branscher enligt svensk näringsgrensindelning (SNI2007). Dessutom redovisas branschbredd och sektorbalans, samt en fördjupning i utvecklingen av sysselsättning och arbetspendling på delområdesnivå.

Jönköpings kommun har haft en god sysselsättningsstillväxt under tidsperioden, i jämförelse med både kommuner av liknande storlek samt länet och riket som helhet. Mellan 2010 och 2016 har antalet sysselsatta i kommunen växt med 11 procent vilket ger 73 151 personer i sysselsättning 2016. Även sysselsättningsgraden ligger på en jämförelsevis hög nivå i Jönköpings kommun, och visar på en god utveckling över tiden. Det finns dock skillnader i sysselsättningsgrad mellan olika åldersgrupper, mellan män och kvinnor, samt framför allt mellan inrikes och utrikes födda.

I Jönköpings kommun arbetar 32 procent av de sysselsatta inom offentlig sektor, vilket är en något högre andel än för riket som helhet. Offentlig sektors andel av sysselsättningen i kommunen sjunker dock något över tiden. Branschbredden i Jönköpings kommun ligger i nivå med kommuner av liknande storlek. Antalet näringsgrenar som finns representerade i kommunen ökar över tiden, vilket ger en alltmer diversifierad arbetsmarknad och därmed större variation i arbetsmöjligheter.

Jönköpings kommun har en positiv sysselsättningsstillväxt mellan 2010 och 2016 i samtliga 15 branscher. Utrikes födda står för 47 procent av tillväxten trots att gruppen endast utgör drygt 15 procent av det totala antalet sysselsatta 2016. Gällande branscher står företagstjänster för den största sysselsättningsstillväxten i Jönköpings kommun, både i antal sysselsatta och procentuellt sett. Företagstjänster är den fjärde största branschen i kommunen, efter vård och omsorg, handel samt tillverkning. Företagstjänster växer dessutom snabbare i kommunen än i riket, men branschen sysselsätter fortfarande en mindre andel i Jönköpings kommun än i riket som helhet.

Finans- och försäkringsverksamhet är dock den bransch som har betydligt lägst representation i Jönköpings kommun i förhållande till riket, och branschen har dessutom en betydligt lägre tillväxttakt i kommunen än i riket som helhet. Jönköpings kommun är däremot relativt specialiserad framför allt inom transport och magasinering. Branschen sysselsätter en större andel, och växer betydligt snabbare, i kommunen än i riket som helhet. Även handel visar på liknande mönster.

Många branscher i Jönköpings kommun har en relativt ojämn könsfördelning, vilket även gäller fördelningen inom offentlig och privat sektor. 75 procent av de sysselsatta inom offentlig sektor är kvinnor medan motsvarande andel inom privat sektor är 31 procent. Gällande sysselsättningen inom offentlig och privat sektor har Jönköpings kommun en något mer ojämn könsfördelning än riket som helhet. På branschnivå är det framför allt inom byggverksamhet, energi- och miljöverksamhet, tillverkning, samt transport och magasinering som sysselsättningen till största delen utgörs av män medan vård och omsorg samt utbildning domineras av kvinnor. Utrikes födda arbetar i hög grad inom hotell- och restaurangverksamhet.

Jönköpings kommun har en större inpendling än utpendling och därmed en positiv nettopendling, vilket ofta är fallet för kommuner med större och mer diversifierade arbetsmarknader än kommuner inom pendlingsavstånd. Av de 73 151 personer som är sysselsatta i Jönköpings kommun 2016 pendlar 19 procent in från andra kommuner. 13 procent av de som är sysselsatta och bor i Jönköpings kommun pendlar till arbete i andra kommuner. Både inpendlingen och utpendlingen ökar gradvis mellan 2010 och 2016. Mellan de två sista åren ökar dock inpendlingen betydligt mer än utpendlingen, vilket gör att nettopendlingen växer från drygt 4 000 personer till närmare 5 000.

Mer än hälften av inpendlarna till Jönköpings kommun är bosatta i antingen Habo, Nässjö, Vaggeryd eller Mullsjö kommun, d.v.s. geografiskt närliggande kommuner. Även om också en stor del av utpendlingen från Jönköpings kommun går till dessa kommuner pendlar relativt många till Stockholm och Göteborg. Förutom dessa två kommuner har Jönköping även ett negativt pendlingsnetto gentemot Solna, Malmö och Linköping, samt Gnosjö och Eksjö bland länets kommuner. Jönköpings kommun har störst pendlingsrelation och störst positivt pendlingsnetto gentemot Habo kommun.

Samtliga branscher förutom tillverkning och finans- och försäkringsverksamhet har ett positivt pendlingsnetto. Gällande tillverkning sker utpendlingen i mycket hög utsträckning till kommuner inom Jönköpings län medan utpendlarna inom finans- och försäkringsverksamhet framför allt jobbar i Malmö, Stockholm och Göteborg. Störst inpendling och pendlingsnetto finns inom handel, vård och omsorg samt företagstjänster, där pendlarna i hög grad är bosatta i Habo, Vaggeryd, Nässjö eller Mullsjö kommun.

Jönköpings kommun består av 76 delområden, där Centrum Väster är kommunens största arbetsplatsområde med 8 924 sysselsatta, följt av A6-Ryhov. Högst sysselsättningstillväxt mellan 2010 och 2016 uppvisar dock Järstorp (vilket innefattar Hedenstorp's industriområde) med närmare 150 procent. Med undantag av Munksjöstaden är det områden utanför stadskärnan som står för den högsta tillväxttakten. I ett längre tidsperspektiv har Järstorp vuxit fram som arbetsplatsområde relativt nyligen, framför allt sedan 2000, medan områden som Ljungarums industriområde började växa redan 1975.

Branschstrukturen skiljer sig åt mellan olika arbetsplatsområden, där t.ex. Barnarps landsbygd (vilket innefattar Torsviks industriområde) domineras av transport och magasinering, Järstorp av tillverkning och företagstjänster, A6-Ryhov av vård och omsorg, Centrum Väster av offentlig förvaltning och Munksjöstaden av informations- och kommunikationsverksamhet. Vård och omsorg, handel och utbildning är i hög grad representerade i flertalet områden. Även branschtillväxten skiljer sig åt mellan olika områden och speglar till viss del skillnaderna i branschstruktur.

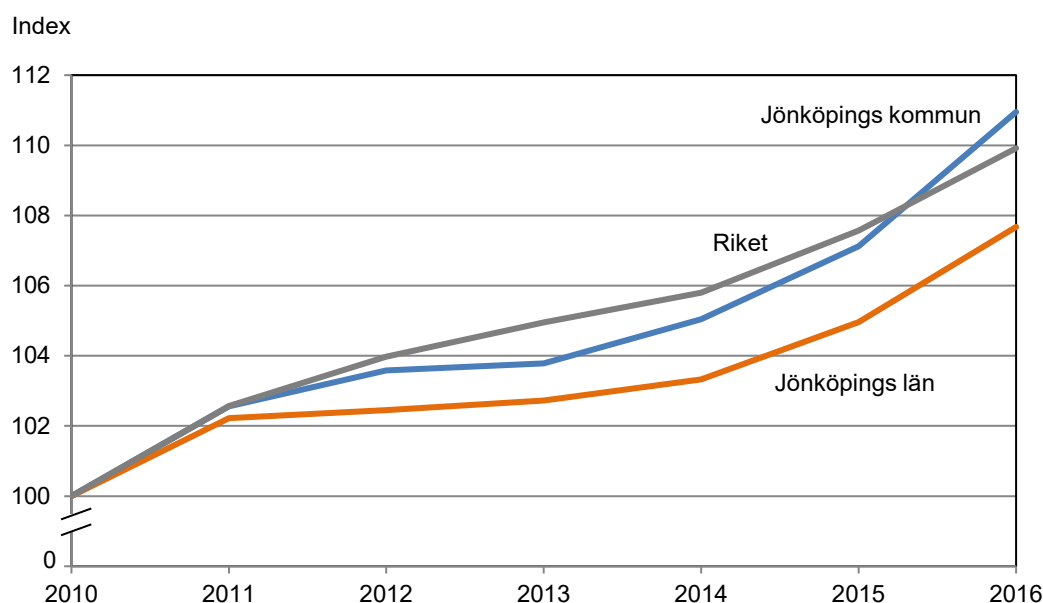
Jönköpings kommun har en hög grad av inomkommunal arbetspendling, vilket innebär att kommunens invånare bor och arbetar i olika delområden samtidigt som både bostadsområdet och arbetsplatsområdet oftast ligger inom kommunens gränser. Inpendlingen på delområdesnivå består till 78 procent av inomkommunala pendlare. Kommunens största arbetsplatsområden har flest personer som pendlar in från platser utanför kommunens gränser. Liksom den mellankommunala pendlingen är den inomkommunala pendlingen för många arbetsplatsområden geografisk begränsad. Störst pendlingsflöde finns mellan Bymarken och Centrum Väster, där närmare 600 personer rör sig mellan boende och arbete.

Utveckling av sysselsättning

Utvecklingen av sysselsättningen är en viktig indikator för kommunens välbefinnande. En ökande sysselsättning och en hög sysselsättningsgrad tyder på en väl fungerande och attraktiv arbetsmarknad. Det ger dessutom en större skattebas och sannolikheten ökar att invånarna kan försörja sig själva och har större valmöjligheter i sin konsumtion och välfärd. 2016 var antalet förvärvsarbetande i Jönköpings kommun 73 151, vilket motsvarar 41 procent av den totala sysselsättningen i länet och 1,5 procent av hela rikets sysselsättning.

Diagrammet nedan visar sysselsättningstillväxten, d.v.s. förändringen i antal förvärvsarbetande, sedan 2010. För att underlätta jämförelsen mellan Jönköpings kommun, Jönköpings län och riket som helhet är tillväxten indexerad med basår 2010.

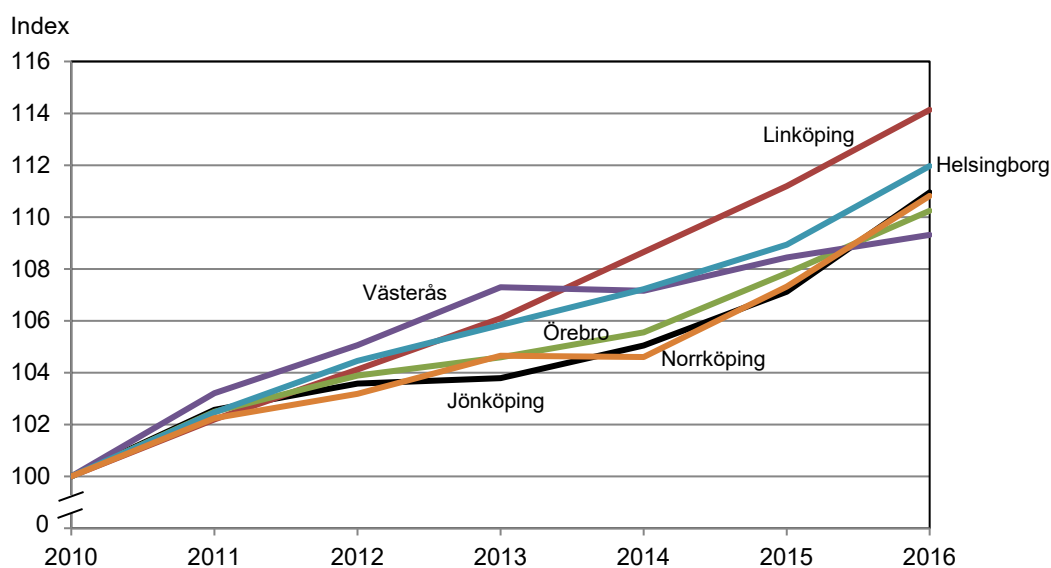
Diagram A **Sysselsättningstillväxt (indexerad) 2010–2016 i Jönköpings kommun, Jönköpings län samt riket som helhet (2010=100)**

Utvecklingen av sysselsättningen i Jönköpings kommun följer i stora drag utvecklingen i Jönköpings län samt riket som helhet. Det kan dock konstateras att Jönköping kommun uppvisar en högre sysselsättningstillväxt än länet som helhet över hela tidsperioden. Sett till riket som helhet ligger tillväxten i kommunen något under riket till och med 2015. Sett över hela tidsperioden uppvisar dock Jönköpings kommun en större sysselsättningstillväxt än riket som helhet, 11,0 procent gentemot 9,9 procent. Vad gäller den årliga sysselsättningstillväxten har Jönköpings kommun en högre tillväxt än riket från och med 2013. Detta kan uttydas av lutningen på kurvorna i Diagram A, brantare kurva mellan två år innebär en högre årlig tillväxttakt.

Sysselsättningstillväxten i Jönköpings kommun står sig även relativt väl i jämförelse med kommuner av liknande storlek, vilket visas av Diagram B. Linköpings kommun har en kontinuerligt stark tillväxt under hela tidsperioden, vilket ger en tillväxt på drygt 14 procent mellan 2010 och 2016. Liksom Jönköpings kommun uppvisar Norrköping och Örebro en starkare tillväxt under den senare delen av tidsperioden.

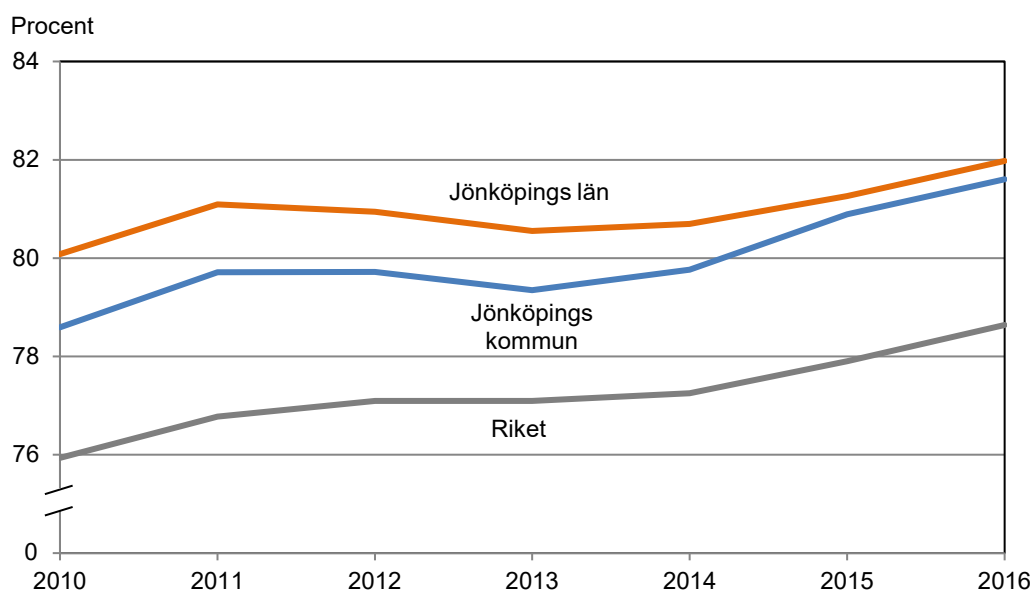
Diagram B **Sysselsättningstillväxt (indexerad) per kommun 2010–2016 (2010=100)**

Sysselsättningsgrad

En positiv sysselsättningstillväxt innebär inte nödvändigtvis en ökning av sysselsättningsgraden, eftersom befolkningen i arbetsför ålder kan ha ökat i högre takt än antalet förvärvsarbetande. Dessutom visar sysselsättningstillväxten förändringen i dagbefolkningen, d.v.s. de som jobbar i kommunen/länet, oavsett var de bor. Sysselsättningsgraden beräknas istället utifrån nattbefolkningen, d.v.s. de som bor i kommunen/länet, oavsett var de jobbar. En person som arbetspendlar över en eller flera kommungränser tillhör alltså nattbefolkningen i en kommun men dagbefolkningen i en annan. Diagram C visar förändringen i sysselsättningsgrad, mätt som andel förvärvsarbetande av total (natt)-befolkning i arbetsför ålder (20–64 år).

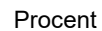
Diagram C **Förändring i andel förvärvsarbetande (%) 20–64 år, 2010–2016, i Jönköpings kommun, Jönköpings län samt riket som helhet**

Även förändringen av sysselsättningsgraden i Jönköpings kommun följer till stor del utvecklingen i Jönköpings län samt riket som helhet. Sett över hela tidsperioden ökar sysselsättningsgraden, vilket innebär att en allt större del av befolkningen i arbetsför ålder är förvärvsarbetande. Jönköpings kommun ligger betydligt över riket som helhet men något under Jönköpings län under hela tidsperioden. Kommunens starka förändring relativt länet de senaste åren har dock gjort att gapet i sysselsättningsgrad har minskat till mindre än en halv procentenhet, 81,6 procent i Jönköpings kommun gentemot 82,0 procent i Jönköpings län. En förklaring till att Jönköpings kommun har en lägre sysselsättningsgrad än länet som helhet i åldersgruppen 20-64 år är att kommunen har en förhållandevis stor andel studenter, vilka ingår i befolkningen men räknas inte som sysselsatta.

Diagram D visar sysselsättningsgraden i landets 290 kommuner. Jönköpings kommun står sig väl gentemot många kommuner, särskilt vid en jämförelse med kommuner av liknande storlek. Av de 20 kommuner i Sverige med högst antal sysselsatta uppvisar Jönköpings kommun den högsta sysselsättningsgraden, vilket tyder på en relativt stark och väl fungerande arbetsmarknad. Nämnas kan även att Habo kommun ligger längst till vänster i diagrammet, vilket innebär att 2016 hade Habo högst sysselsättningsgrad av alla Sveriges 290 kommuner. 88,4 procent av Habo kommuns befolkning i åldrarna 20-64 år var då förvärvsarbetande. Många av dessa jobbar i Jönköpings kommun (se avsnitt om riktad arbetspendling) och bidrar därmed till sysselsättningstillväxten som visas i Diagram A.

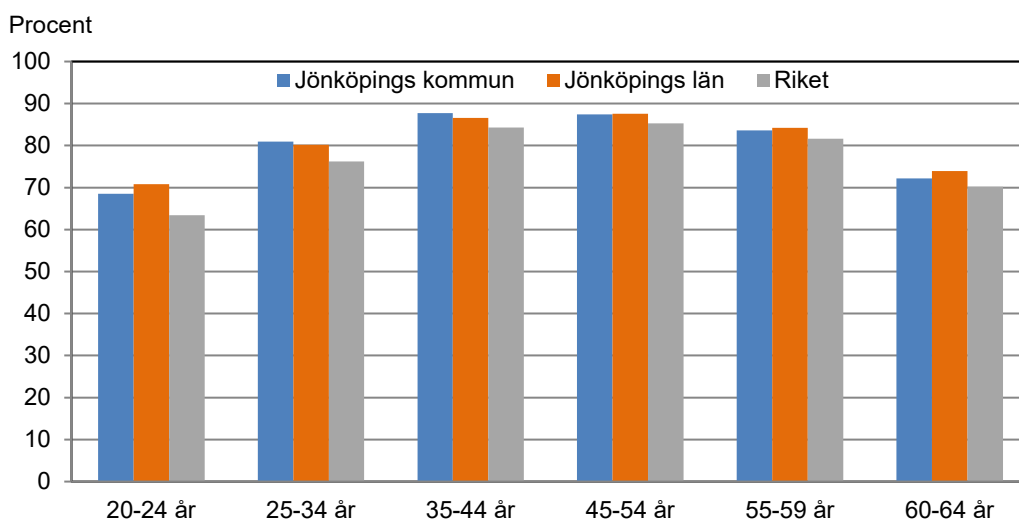
Diagram D

Ålder, kön, bakgrund

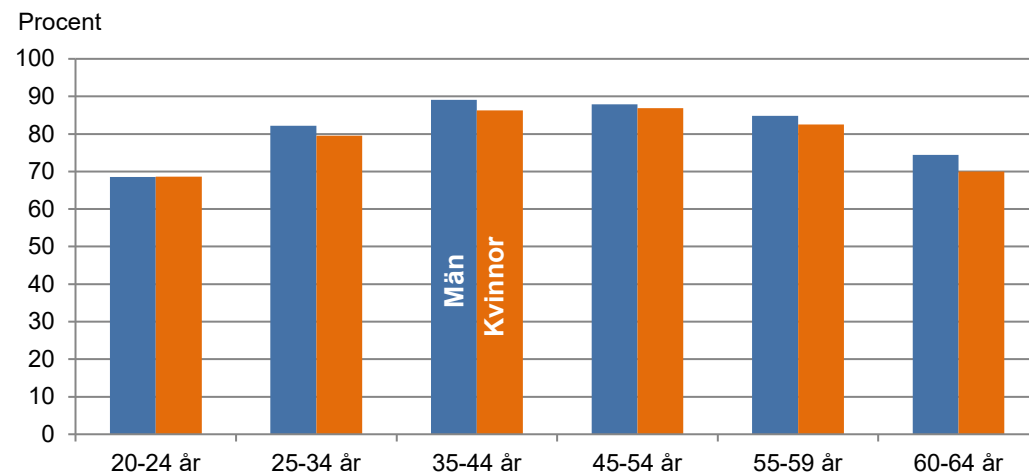
Sysselsättningsgraden skiljer sig dock åt mellan olika åldersgrupper, mellan kvinnor och män, samt mellan utrikes och inrikes födda, vilket visas av Diagram E – Diagram G nedan. Diagram E ger även en jämförelse mellan Jönköpings kommun, Jönköpings län och riket gällande åldersgrupper medan Diagram G visar på utvecklingen över tid i sysselsättningsgrad för inrikes och utrikes födda.

Diagram E **Sysselsättningsgrad (%) per åldersgrupp 2016 i Jönköpings kommun, Jönköpings län samt riket som helhet**

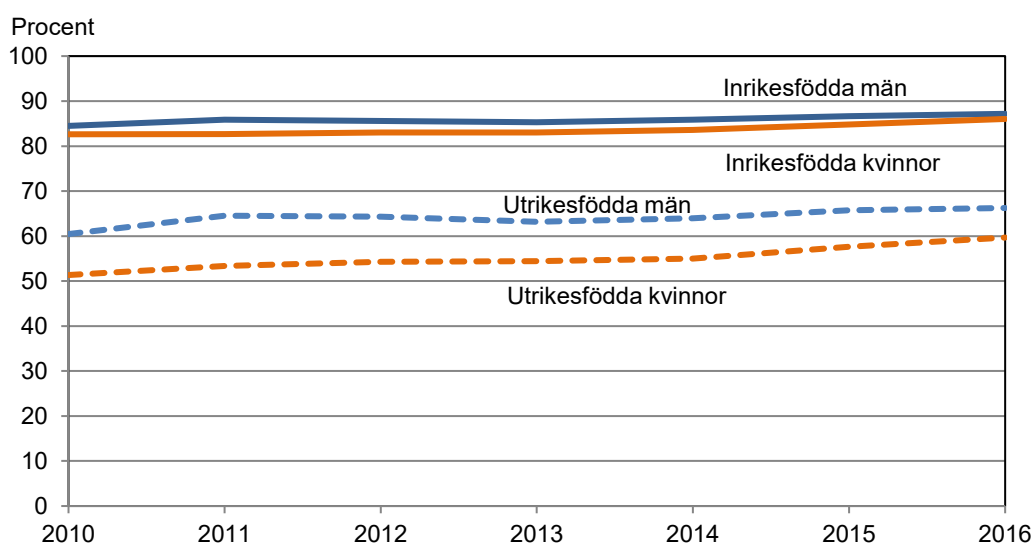
Diagrammet ovan visar att i alla åldersgrupper ligger sysselsättningsgraden i både kommunen och länet högre än riket som helhet. Jönköpings kommun har något lägre sysselsättning än länet som helhet bland den äldre och yngre befolkningen. För åldersgruppen 20-24 år kan detta bero på den relativt höga andelen studenter i Jönköpings kommun, som nämnts ovan. Diagram E visar även att sysselsättningsgraden i Jönköpings kommun är som högst för befolkningen i åldrarna 35-54 år. Sysselsättningen sjunker sedan med stigande ålder, vilket sannolikt kan förklaras delvis av tidiga pensionsavgångar. Även i de yngre åldersgrupperna är sysselsättningsgraden betydligt lägre. I detta följer Jönköpings kommun samma mönster som länet och riket som helhet.

Diagram F **Sysselsättningsgrad (%) per åldersgrupp och kön i Jönköpings kommun 2016**

Med undantag av 20–24-åringarna är sysselsättningsgraden lägre bland kvinnor än bland män i alla åldersgrupper. Skillnaden mellan könen i åldersgruppen 25–34 år samt 35–44 år kan förklaras av att kvinnor fortfarande tar ut en större andel av föräldraledigheten, vilket innebär att det sannolikt är fler kvinnor än män som är föräldralediga och därmed inte räknas som förvärvsarbetande vid en given tidpunkt. Detta resonemang stärks av att skillnaden mellan könen sjunker till endast en procentenhet i åldersgruppen 45–54 år, när småbarnsåren oftast är förbi. Med stigande ålder ökar dock skillnaderna igen med allt lägre sysselsättningsgrad bland kvinnor. I Sverige har kvinnor och män samma genomsnittsålder för pension, 64 år,¹ samtidigt som det är något fler män än kvinnor i åldrarna 61–64 som tar ut allmän pension². Skillnaderna i sysselsättningsgrad kan därmed inte förklaras av en större benägenhet bland kvinnor att gå i pension i förtid.

Diagram G **Förändring i sysselsättningsgrad (%) per kön och bakgrund, 2010–2016, i Jönköpings kommun**

Diagrammet ovan visar att även om sysselsättningsgraden bland utrikes födda ökar i snabbare takt än för inrikes födda är det fortfarande stora skillnader i sysselsättning mellan de två grupperna. Medan sysselsättningsgraden är över 85 procent bland inrikes födda i Jönköpings kommun ligger den betydligt lägre bland utrikes födda, 66 procent bland män och 60 procent bland kvinnor. Det innebär att mer än var tredje utrikesfödd man samt var fjärde utrikesfödd kvinna inte har ett jobb att gå till, vilket påverkar möjligheter till t.ex. språkinläring, inskaffande av kunskaper om sociala och kulturella normer samt om arbetsmarknadens funktionssätt, vilket i sin tur påverkar möjligheterna till integration i samhället. I jämförelse med riket som helhet ligger sysselsättningsgraden i Jönköpings kommun strax över riket för både inrikes- och utrikesfödda män och kvinnor. I jämförelse med länet som helhet har kommunen en något lägre sysselsättningsgrad bland inrikes födda men något högre bland utrikes födda. Diagrammet visar även på ett minskande gap i sysselsättningsgrad mellan män och kvinnor, där särskilt en ökande grad av sysselsättning bland utrikesfödda kvinnor kan förklara den starka ökningen för Jönköpings kommun de sista två åren.

¹ <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2016/Sverige-har-hogst-pensionsalder-i-EU/>

² <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik/pensionsstatistik/>

Utvecklingen av sysselsättning och sysselsättningsgrad ser överlag positiv ut för Jönköpings kommun, sett över tiden, samt i jämförelse med länet och riket som helhet. En stark sysselsättningsstillväxt visar att många jobb tillsätts och att nya jobb skapas. En hög och stigande sysselsättningsgrad visar dock att det finns relativt få personer tillgängliga på arbetsmarknaden, d.v.s. utbudet av arbetskraft är begränsat. Samtidigt är efterfrågan på arbetskraft fortsatt hög och i Jönköpings län uppger 31 procent av företagen att brist på lämplig arbetskraft är ett stort hinder för att växa³. Enligt uppgifter från Arbetsförmedlingen upplever 40 procent av länets privata arbetsgivare rekryteringssvårigheter, en siffra som ökat succesivt de senaste åren⁴.

Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för både näringslivet och offentlig sektor och det finns därmed skäl att arbeta för att yngre snabbare kommer ut i arbetslivet, att kvinnors arbetsmarknadsdeltagande ökar, att fler äldre stannar kvar i arbete, samt en mer effektiv arbetsmarknadsintegration av utrikes födda. Kompetensförsörjning handlar dock inte bara om arbetskraft utan om att arbetskraften har rätt kompetens, vilket innebär att arbeta med det livslånga lärandet samt att utbildningssystemet främjar matchningen på arbetsmarknaden.

Sektorbalans

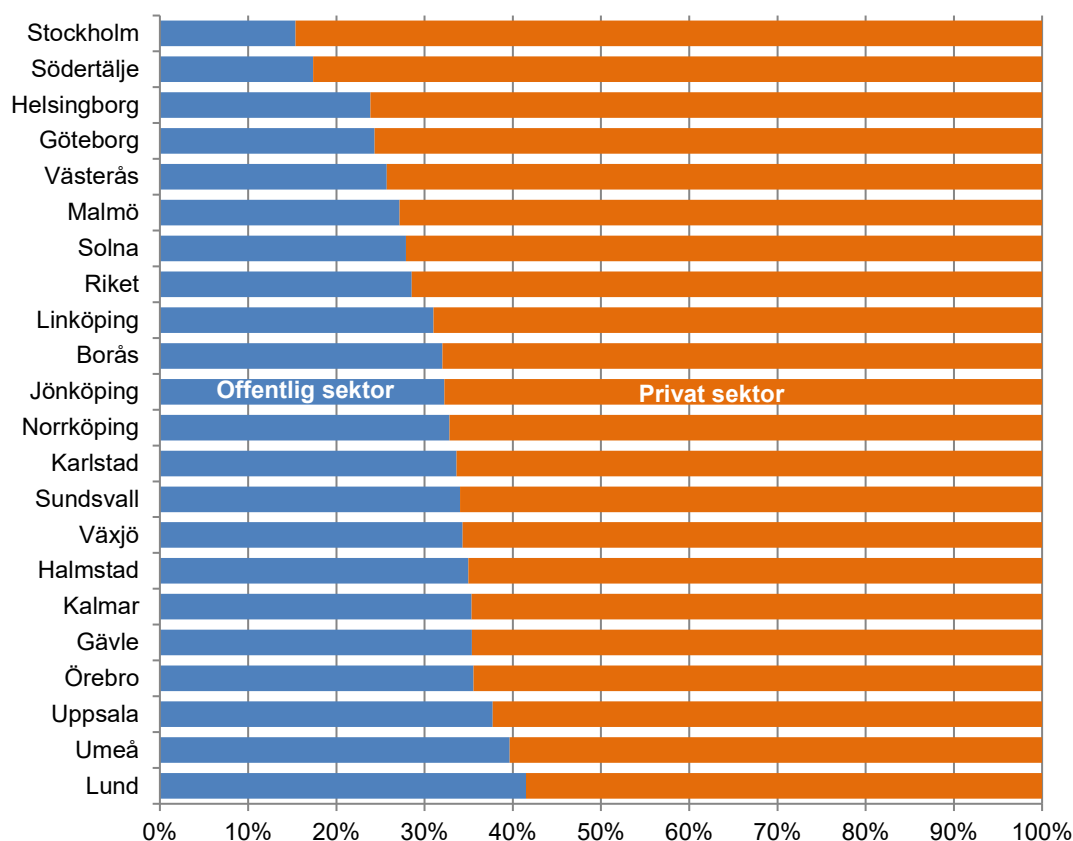
Med sektorbalans avses fördelningen av sysselsättningen mellan privat näringsliv och offentlig sektor. I ett internationellt perspektiv har Sverige, liksom övriga länder i Norden, en relativt stor offentlig sektor. Detta innebär möjligheter att tillhandahålla välfärdstjänster till hela befolkningen samtidigt som det kan krävas ett relativt högt skattetryck för att finansiera verksamheter inom den offentliga sektorn. Med offentlig sektor avses statliga verksamheter samt verksamheter inom kommuner och landsting, dock ej offentligt ägda bolag.

Diagrammet nedan visar sektorbalansen i de 20 kommuner med högst antal sysselsatta, samt Kalmar och riket som helhet.

³ Tillväxtverket (2018). Rätt kompetens till företagen - Temarapport nr 3 i serien om Företagens villkor och verklighet. Rapport 0242.

⁴ Arbetsförmedlingen (2018). Arbetsmarknadsutsikterna våren 2018 Jönköpings län, Prognos för arbetsmarknaden 2018-2019.

Diagram H **Andel sysselsatta (%) i offentlig respektive privat sektor 2016**

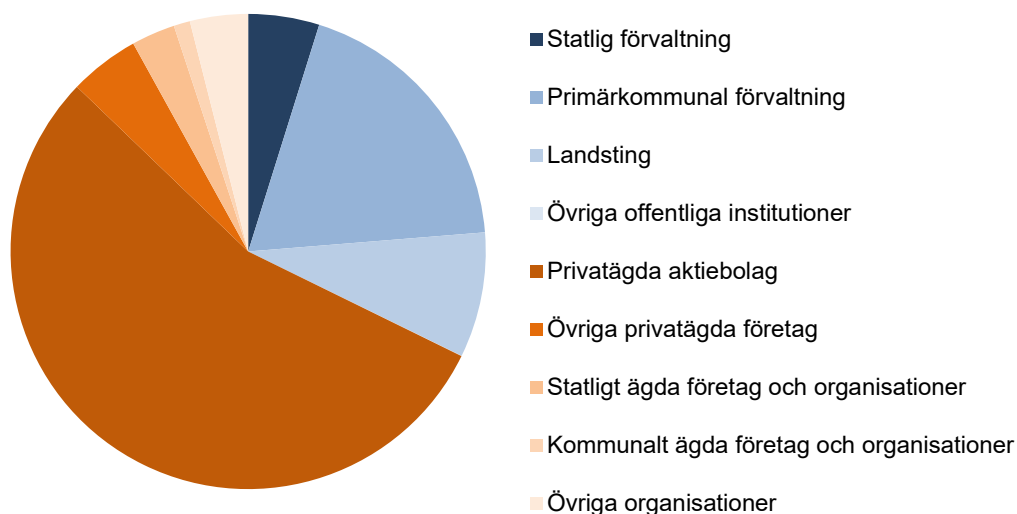

I riket som helhet arbetar 29 procent av de sysselsatta inom offentlig sektor. I Jönköpings kommun är andelen något högre med 32 procent och kommunen placerar sig ungefär i mitten av de jämförda kommunerna. Högst andel sysselsatta inom offentlig sektor finns i universitetskommunerna Lund, Umeå och Uppsala, som har en hög andel sysselsatta inom statlig förvaltning.

Jämfört med 2010 är fördelningen mellan offentlig och privat sektor i riket som helhet i princip oförändrad. I Jönköpings kommun har andelen som arbetar inom privat sektor ökat med knappt en procentenhet.

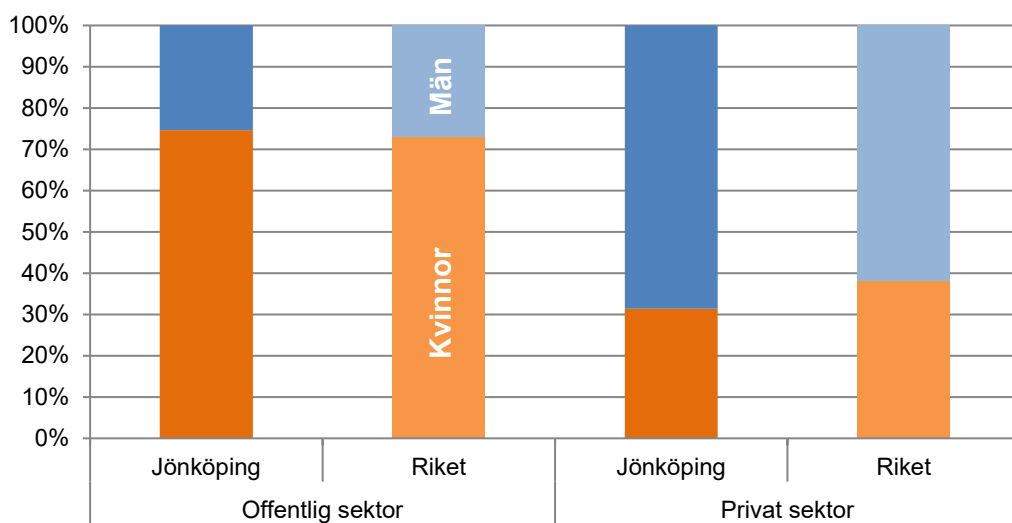
Diagram I visar fördelningen av sysselsättningen i Jönköpings kommun över delsektorer inom privat och offentlig sektor. Privatägda aktiebolag står för en majoritet av sysselsättningen i kommunen, både inom privat sektor och totalt sett. Den offentliga sektorn i Jönköpings kommun domineras av primärkommunala verksamheter, vilket speglar riket som helhet.

Diagram I **Fördelning av sysselsättningen i Jönköpings kommun 2016. Övriga offentliga organisationer syns ej i figuren p.g.a. mycket liten sysselsättning i kommunen**

Könsfördelningen mellan och inom offentlig och privat sektor är relativt oförändrad i Jönköpings kommun över åren 2010–2016. Andelen kvinnor och män inom offentlig respektive privat sektor visas av nedanstående diagram.

Diagram J **Andel kvinnor respektive män inom offentlig och privat sektor i Jönköpings kommun samt riket som helhet 2016**

I Jönköpings kommun utgör kvinnor 75 procent av sysselsättningen inom offentlig sektor medan motsvarande andel inom privat sektor är 31 procent, vilket ligger i linje med den vanliga föreställningen att offentlig sektor är kvinnodominerad. Riket som helhet har en något lägre andel kvinnor inom offentlig sektor (73 procent) och en högre andel inom privat sektor (38 procent). Detta betyder dock inte att kvinnor i högre grad jobbar offentligt än privat utan precis hälften av kvinnorna i Jönköpings kommun jobbar inom privat sektor. Könsfördelningen i föregående diagram kan istället förklaras av att män i mycket högre utsträckning jobbar inom privat sektor, endast 14 procent av männen i Jönköpings kommun arbetar i den offentliga sektorn. I riket som helhet återfinns 43 procent av kvinnorna inom

offentlig sektor medan motsvarande siffra för männen är 15 procent. Jönköpings kommun har alltså en något mer ojämn könsfördelning än riket som helhet.

Sysselsättning per bransch

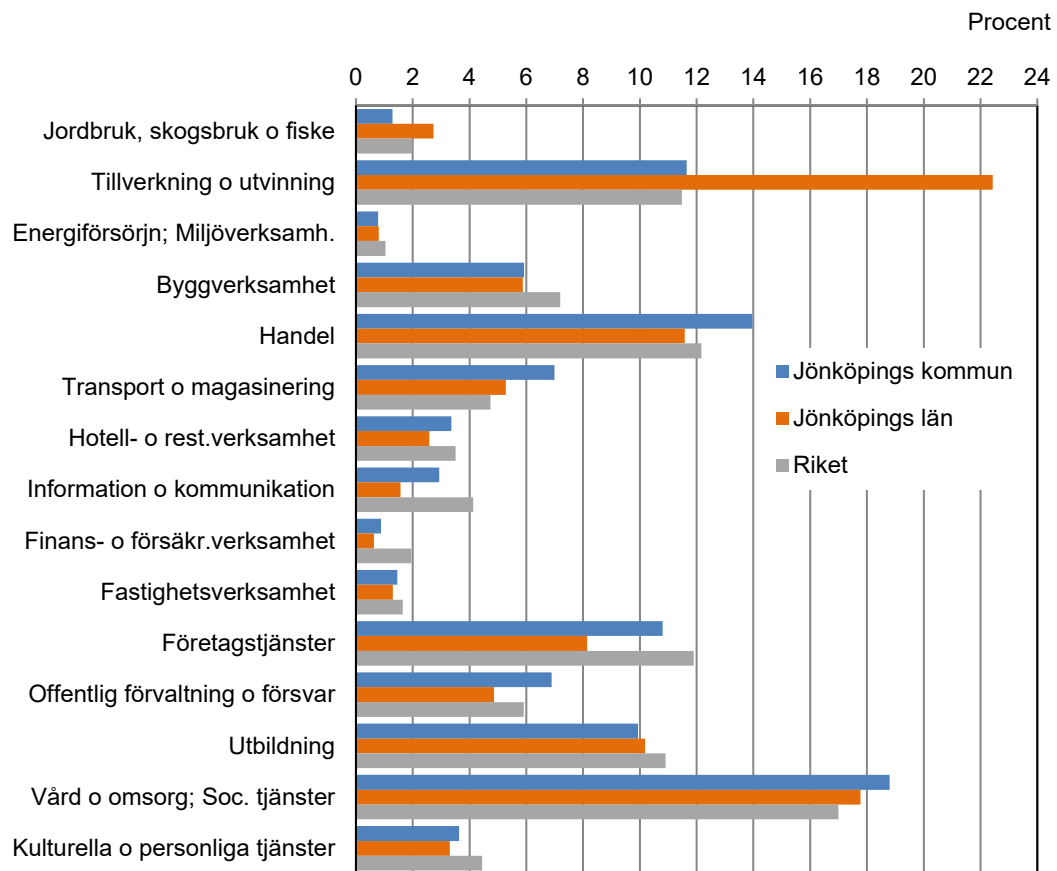
För att dela upp sysselsättningen och sysselsättningstillväxten i olika branscher används svensk näringsgrensindelning från 2007 (SNI2007), vilket är den senaste uppdateringen. SNI2007 finns tillgänglig upp till 5-siffrig nivå, vilket ger 830 näringsgrenar när den finaste klassificeringen används. I denna rapport används istället grupperingen av näringsgrenar i 15 branscher enligt Tabell 1, samt en något finare gruppering av vissa av dessa branscher. Tabell 1 anger även antal sysselsatta per bransch i Jönköpings kommun 2016, vilket ger en första bild av branschstrukturen i kommunen.

Tabell 1 **Gruppering av näringsgrenar, 15 branscher, samt antal sysselsatta per bransch i Jönköpings kommun 2016**

Branschbenämning	Antal sysselsatta 2016
Jordbruk, skogsbruk och fiske	940
Tillverkning och utvinning	8 521
Energiförsörjning; miljöverksamhet	569
Byggverksamhet	4 332
Handel	10 214
Transport och magasinering	5 117
Hotell- och restaurangverksamhet	2 456
Informations- och kommunikationsverksamhet	2 144
Finans- och försäkringsverksamhet	647
Fastighetsverksamhet	1 068
Företagstjänster	7 901
Offentlig förvaltning och försvar	5 039
Utbildning	7 268
Vård och omsorg; sociala tjänster	13 750
Kulturella och personliga tjänster	2 655

Tabellen ovan visar att de branscher som sysselsätter flest personer i Jönköpings kommun är vård och omsorg, handel samt tillverkning. Diagrammet nedan visar hur branschstrukturen i Jönköpings kommun förhåller sig till branschstrukturen i Jönköpings län samt i riket som helhet.

Diagram K **Andel sysselsatta (%) per bransch 2016 i Jönköpings kommun, Jönköpings län samt riket som helhet**

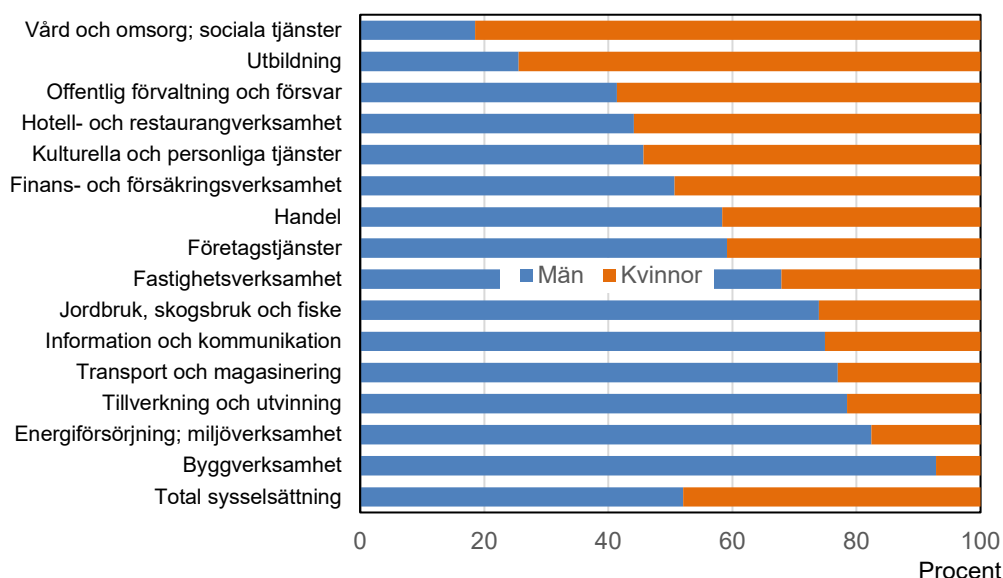

Diagrammet ovan visar att jämfört med Jönköpings län sysselsätter tillverkning relativt få personer i Jönköpings kommun, 11,7 procent i kommunen gentemot 22,4 procent i länet, trots att det är kommunens tredje största bransch. Tillverkning är däremot länets absolut största bransch, vilket särskiljer Jönköpings län markant från riket som helhet. I riket är tillverkning fjärde största bransch och andelen i Jönköpings kommun ligger i linje med riket.

Liksom i Jönköpings kommun är det vård och omsorg samt handel som sysselsätter flest personer, även om Jönköpings kommun har högre andel sysselsatta i dessa branscher än både länet och riket som helhet. Även gällande transport och magasinering, hotell- och restaurang, informations- och kommunikationsverksamhet, finans- och försäkringsverksamhet, företagstjänster, offentlig förvaltning och försvar, samt kulturella och personliga tjänster är andelen sysselsatta större i Jönköpings kommun än i länet som helhet.

Diagrammet nedan visar könsfördelningen inom branscher i Jönköpings kommun, d.v.s. andelen kvinnor respektive män av de sysselsatta i branschen.

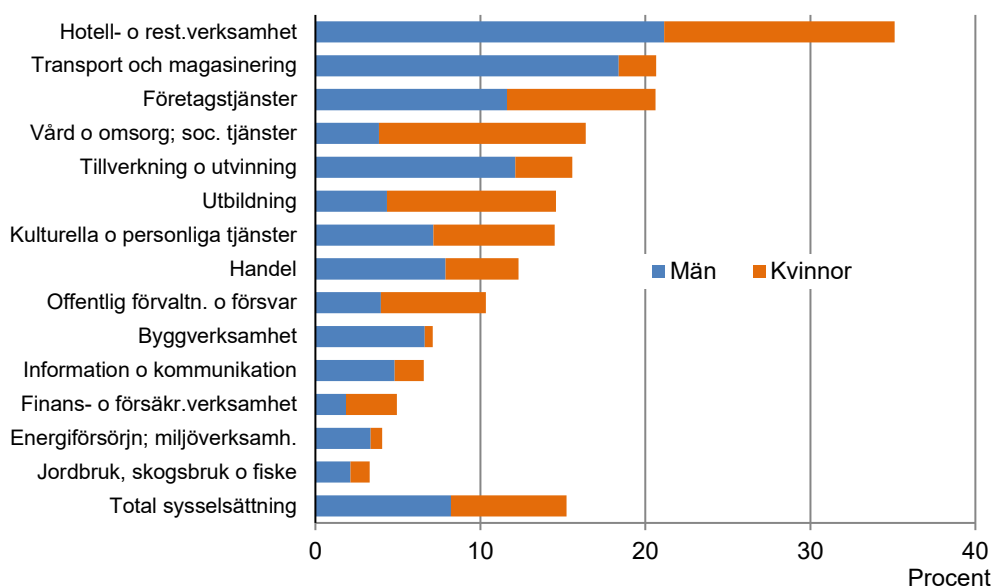
Diagram L **Andel män respektive kvinnor (%) per bransch i Jönköpings kommun 2016**

Män utgör en något större andel av den totala sysselsättningen i Jönköpings kommun, 52 procent gentemot 48 procent kvinnor. En relativt jämn könsfördelning finns i offentlig förvaltning och försvar, hotell- och restaurangverksamhet, kulturella och personliga tjänster, finans- och försäkringsverksamhet, handel och företagstjänster. I övriga branscher utgör antingen män eller kvinnor mer än 60 procent av sysselsättningen i branschen. Kvinnodominerade branscher är vård och omsorg samt utbildning medan mansdominerade branscher framför allt är byggverksamhet samt energi och miljö, där andelen kvinnor understiger 10 procent. Det är dock ett flertal andra branscher i kommunen där sysselsättningen till mer än 60 procent består av män.

Diagram M visar hur stor andel av de sysselsatta inom respektive bransch som är utrikes födda.

Diagram M **Andel utrikes födda (%) av total sysselsättning, samt könsfördelning, per bransch i Jönköpings kommun 2016**

Drygt 15 procent av de sysselsatta i Jönköpings kommun är utrikes födda. Män utgör en något större andel av sysselsättningen inom gruppen utrikes födda än vad som gällde totalt, 54 procent är män medan 46 procent är kvinnor. Hotell- och restaurangverksamhet är den bransch där andelen utrikes födda är som högst, men även transport och magasinering samt företagstjänster har relativt hög andel utrikes födda bland de sysselsatta. Lägst andel utrikes födda finns inom jordbruk, skogsbruk och fiske, energi- och miljöverksamhet, samt finans- och försäkringsverksamhet, där andelen understiger fem procent av de sysselsatta inom respektive bransch.

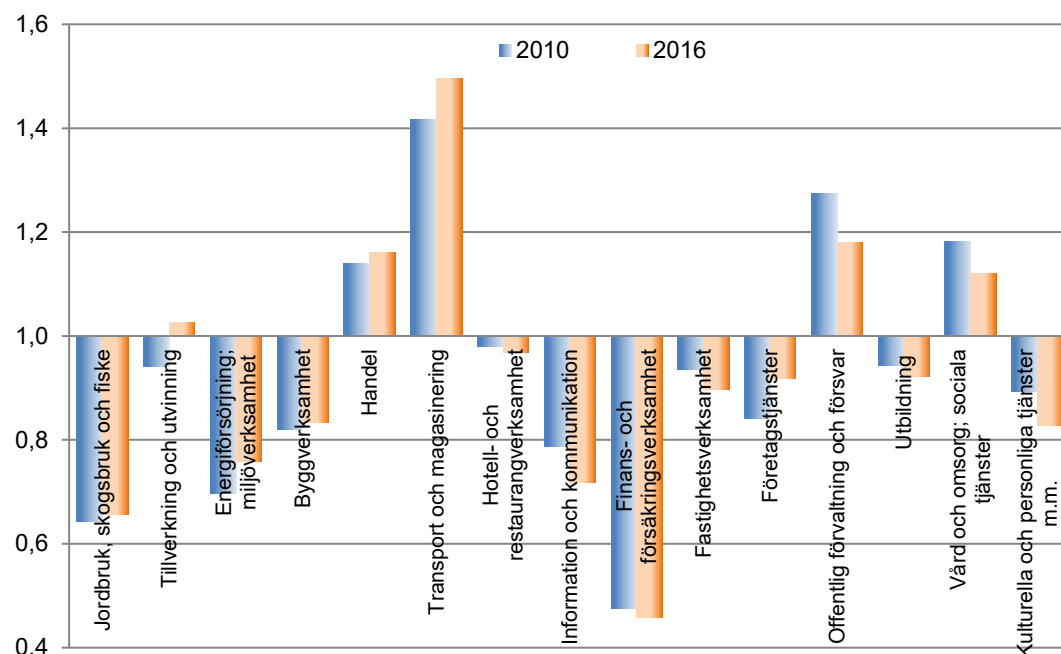
Jämfört med könsfördelningen i den totala sysselsättningen jobbar relativt få utrikesfödda kvinnor i transport och magasinering, hotell- och restaurangverksamhet, samt handel. Där-
emot jobbar en relativt stor andel utrikesfödda kvinnor i finans- och försäkringsverksamhet, samt fastighetsverksamhet. I övriga branscher följer könsfördelningen bland utrikes födda i princip samma mönster som för den totala sysselsättningen.

Lokaliseringskvot

Branschstrukturen i förhållande till riket kan även presenteras i form av lokaliseringskvoter vilka beräknas per bransch som kvoten mellan andelen för Jönköpings kommun och andelen för riket som helhet (d.v.s. värdet på blå respektive grå staplar i Diagram K). Lokaliseringskvoten är ett mått på den relativa branschspecialiseringen i kommunen, där ett värde större än ett visar att kommunen har en högre koncentration av en viss bransch än riket som helhet. Lokaliseringskvoten per bransch för Jönköpings kommun redovisas i Diagram N.

Diagram N **Branschspecialisering i Jönköpings kommun i förhållande till riket som helhet 2010 och 2016 (lokaliseringskvoter)**

Lokaliseringskvot

Diagrammet ovan visar att Jönköpings kommun framför allt sticker ut när det gäller transport och magasinering. En lokaliseringskvot på 1,49 innebär att andelen sysselsatta inom transport och magasinering i Jönköpings kommun är nästan 50 procent större än

motsvarande andel i riket, 7,0 procent i kommunen gentemot 4,7 procent i riket. Lokaliseringkvoten för transport och magasinering har dessutom ökat sedan 2010, då motsvarande siffra var 1,42, vilket visar på en ökande grad av lokal specialisering i branschen. Även gällande handel har specialiseringen ökat mellan 2010 och 2016, vilket kan bero på att en större andel i Jönköpings kommun jobbar i branschen 2016 än 2010 och/eller att en lägre andel jobbar i branschen i riket som helhet 2016 än 2010, alternativt att andelen ökar både i kommunen och i riket men att kommunens ökning är större.

Relativt riket som helhet minskar andelen sysselsatta i Jönköpings kommun inom offentlig förvaltning och försvar samt vård och omsorg, även om kommunen fortfarande uppvisar en viss grad av specialisering inom dessa branscher 2016. Lägst andel sysselsatta relativt riket som helhet finns i finans- och försäkringsverksamhet. Branschens andel i kommunen relativt riket som helhet sjunker dessutom mellan 2010 och 2016, något som även gäller informations- och kommunikationsverksamhet. Andelen sysselsatta inom företagstjänster är lägre i Jönköpings kommun än i riket som helhet, men kommunens koncentration av branschen ligger närmre rikets 2016 än 2010.

Branschbredd

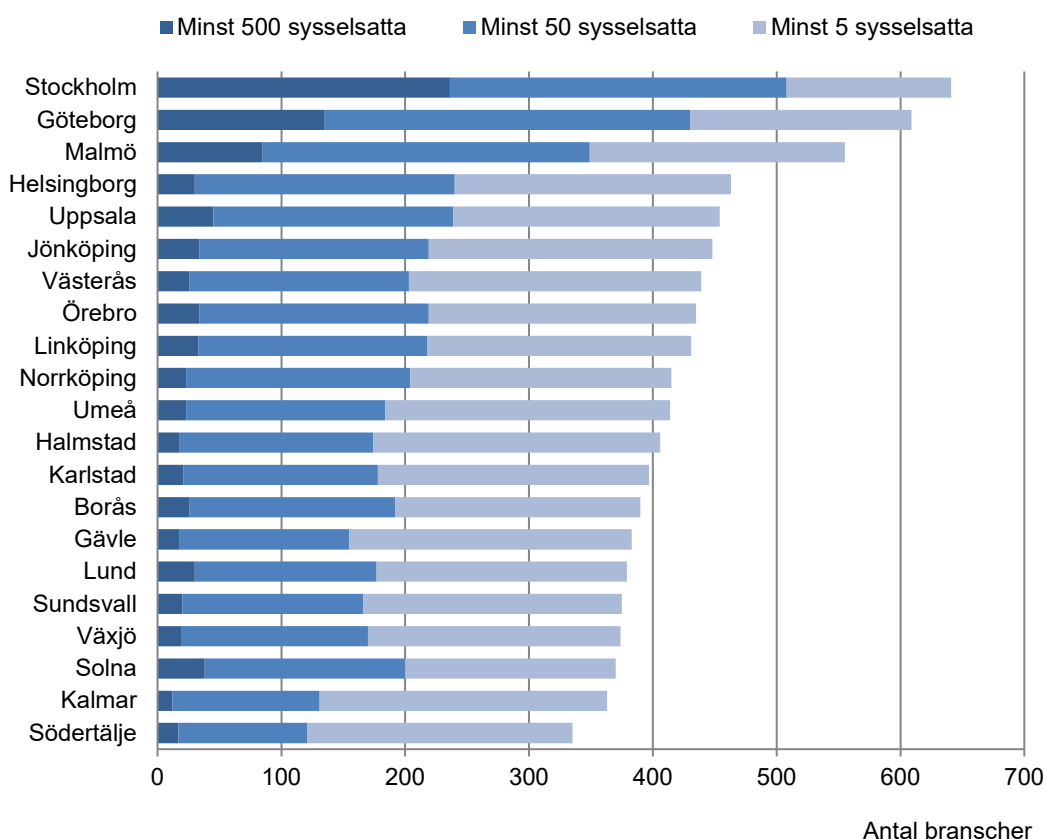
Branschbredd är ett mått på hur många näringsgrenar som finns representerade i en kommun. Antalet näringsgrenar är till viss del beroende av storleken på den lokala arbetsmarknaden och störst branschbredd återfinns därmed i storstadskommunerna. Ett diversifierat näringsliv och en diversifierad arbetsmarknad spelar en central roll för platsers utveckling och attraktivitet. En större branschbredd ger exempelvis bättre motståndskraft mot branschspecifika externa chocker, till exempel offentliga besparingar och minskad efterfrågan, samt konjunktursvängningar.⁵ En mer diversifierad arbetsmarknad ökar dessutom möjligheterna till sysselsättning för individer av t.ex. olika kön, ålder, bakgrund, utbildning och arbetslivserfarenhet, vilket ökar platsens attraktivitet för exempelvis personer i parrelationer. Diversitet i näringslivet lyfts även ofta fram som en viktig drivkraft bakom innovation och tillväxt, framför allt för de branschöverskridande kunskapsutbyten som kan uppstå och de nya idéer som därmed skapas⁶.

Diagram O visar branschbredden mätt som antal näringsgrenar på 5-siffrig nivå (SNI2007) med minst 500, 50 respektive 5 sysselsatta i de 20 kommuner med flest sysselsatta, samt Kalmar. Stockholm, Göteborg och Malmö har som förväntat störst branschbredd, oavsett vilket av de tre måtten som används.

⁵ Se t.ex. ITPS (2008). Regionernas tillstånd 2008: En rapport om tillväxtens förutsättningar i svenska regioner. Östersund: Institutet för tillväxtpolitiska studier.

⁶ Se t.ex. Jacobs, Jane (1969). The economy of cities. New York: Random House; Glaeser et al. (1992). Growth in cities. Journal of Political Economy 100(6); Backman, M., Bjerke, L., Johansson, S., Wallin, T. och Wixe, S. (2014). Mångfald och utveckling av långsiktigt uthålliga innovationsmiljöer. Jönköping: Centre for Entrepreneurship and Spatial Economics.

Diagram O **Antal branscher med minst 500, 50 respektive 5 sysselsatta per kommun 2016**

I Jönköpings kommun finns det 448 näringsgrenar som sysselsätter minst fem personer vardera, vilket visar på en god branschbredd relativt övriga större kommuner, storstadskommunerna undantagna. Antal näringsgrenar i Jönköpings kommun som sysselsätter minst 50 personer är 219 medan 34 näringsgrenar sysselsätter minst 500. Branschbredden har ökat över tiden i kommunen, 2010 fanns det 429 näringsgrenar som sysselsatte minst fem personer medan 213 respektive 29 näringsgrenar sysselsatte minst 50 respektive minst 500 personer.

Tabell 2 visar utvecklingen för näringsgrenar i olika storlekar i Jönköpings kommun mellan 2010 och 2016. Av de 34 näringsgrenar som sysselsatte minst 500 personer 2016 fanns 27 representerade i den största storleksklassen redan 2010. Sju av de största näringsgrenarna 2016 sysselsatte färre än 500 personer 2010 och har alltså växt över åren. Av dessa utmärker sig arbetsförmedlingar och rekryteringsföretag (SNI78100) samt datakonsulter (SNI62020), två näringsgrenar där sysselsättningen mer än fördubblats. Två näringsgrenar som 2010 sysselsatte minst 500 personer har däremot minskat i storlek till färre än 500 sysselsatta, framför allt tandläkarmottagningar (SNI86230) men även nationella posten (SNI53100) har minskat något.

Den ökning av branschbredden i Jönköpings kommun som nämnts ovan visas även av att antalet näringsgrenar som *inte* finns representerade i kommunen har minskat mellan 2010 och 2016 från 356 till 349. 36 näringsgrenar har tillkommit mellan åren medan 29 har försvunnit. Det innebär att 58 procent av de 830 näringsgrenar som finns angivna i svensk näringsgrensindelning har någon sysselsatt i Jönköpings kommun.

Gällande förändringar mellan storleksklasser av näringsgrenar som finns representerade i Jönköpings kommun både 2010 och 2016 har 50 näringsgrenar ökat i storlek, 29 har minskat medan 365 näringsgrenar ligger kvar inom samma intervall med sysselsatta.

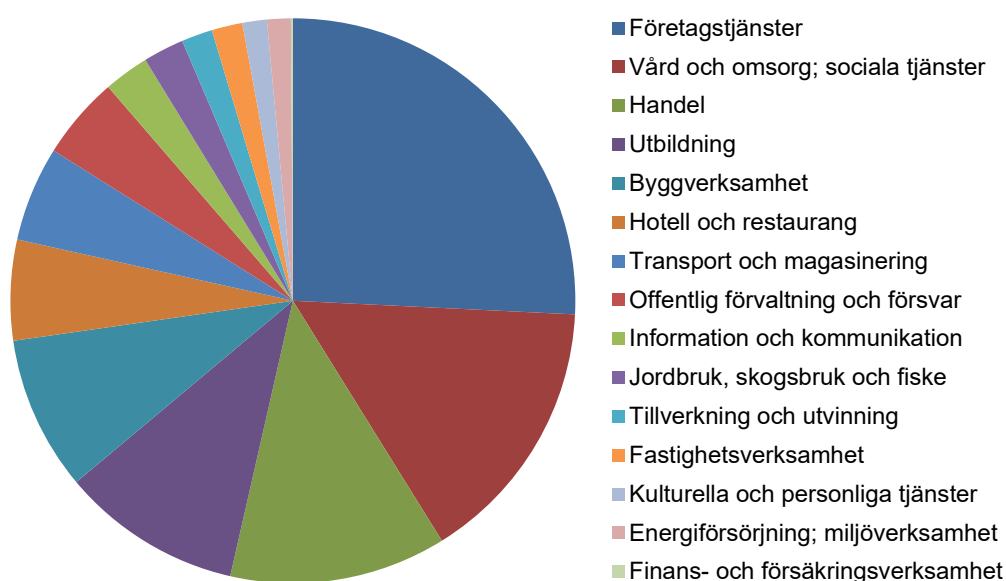
Tabell 2 Utveckling av näringsgrenar i olika storlekar mellan 2010 och 2016

Antal näringsgrenar 2010	Antal näringsgrenar 2016						Totalt 2010
	Antal sysselsatta	0	1-4	5-49	50-499	500+	
0		320	12	20	4	0	356
1-4		10	12	22	1	0	45
5-49		17	9	169	21	0	216
50-499		2	0	18	157	7	184
500+		0	0	0	2	27	29
Totalt 2016		349	33	229	185	34	830

Sysselsättningstillväxt per bransch

Mellan 2010 och 2016 växte det totala antalet sysselsatta i Jönköpings kommun, Jönköpings län och riket som helhet med 11,0 procent, 7,7 procent respektive 9,9 procent (Diagram A). För Jönköpings kommuns del innebär det en ökning med 7 220 personer i arbete. Hur dessa fördelar sig över de olika branscherna visas i nedanstående cirkeldiagram.

Diagram P Fördelning i ökning av antal sysselsatta i Jönköpings kommun på branscher

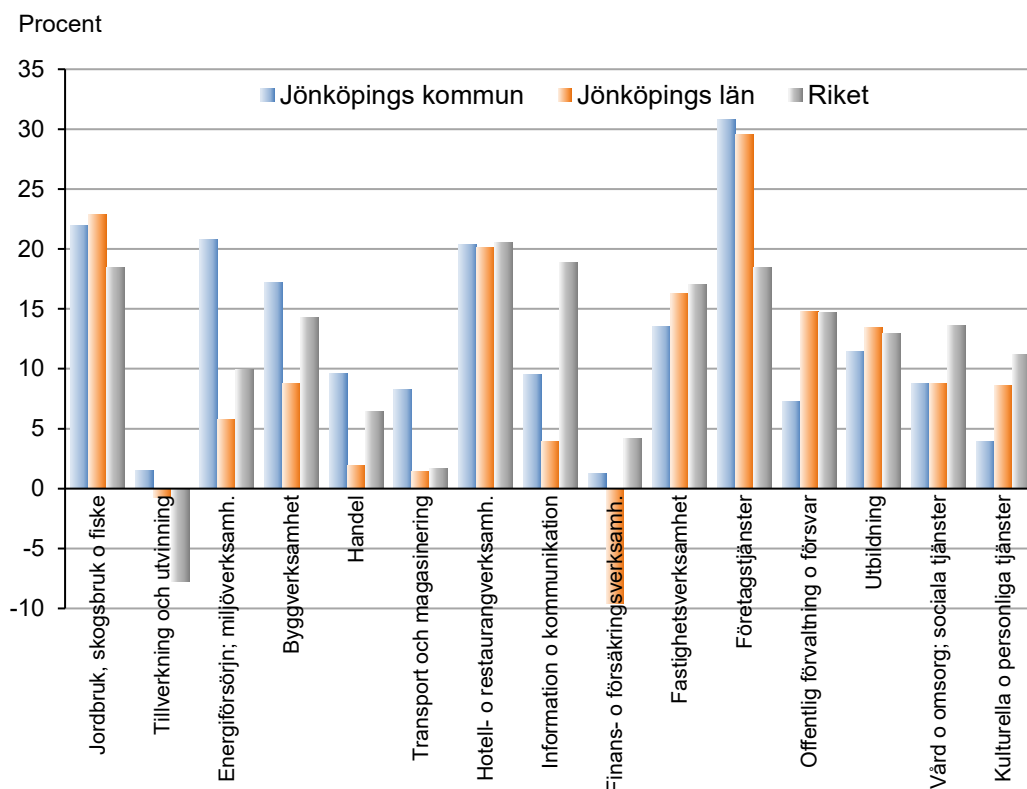

Diagrammet ovan visar att företagstjänster står för den största ökningen i antalet sysselsatta, 2016 jobbade 1 859 fler personer i branschen än 2010, vilket motsvarar 26 procent av den totala sysselsättningstillväxten i Jönköpings kommun. Även vård och omsorg och handel står för relativt stora andelar av den totala tillväxten. En jämförelse mellan Diagram P och Diagram K, som visar branschstrukturen i kommunen, pekar på att det är de stora branscherna som också växer mest i absoluta tal, med undantag av tillverkning.

Diagram Q visar istället den relativa sysselsättningstillväxten per bransch samt hur branschtillväxten i Jönköpings kommun förhåller sig till Jönköpings län och riket som

helhet. Det kan konstateras att alla branscher växer i Jönköpings kommun medan Jönköpings län som helhet tappar framför allt inom finans- och försäkringsverksamhet men även något inom tillverkning. Riket som helhet har positiv sysselsättningsstillväxt i samtliga branscher, med undantag av tillverkning som sysselsätter 7,8 procent färre 2016 än 2010.

Diagram Q **Sysselsättningsstillväxt (%) per bransch 2010–2016 i Jönköpings kommun, Jönköpings län samt riket som helhet**

Företagstjänster är den snabbast växande branschen i Jönköpings kommun även relativt sett. Antalet anställda inom företagstjänster ökade med drygt 30 procent mellan 2010 och 2016, vilket är en betydligt kraftigare ökning än för landet som helhet. Detta förklarar förändringen av branschens lokaliseringkvot mellan motsvarande år (Diagram N). En ökad tillgång till företagstjänster, särskilt kunskapsintensiv konsultverksamhet, ger god potential till att höja teknik- och kunskapsintensiteten i kommunens företag. Även OECD lyfter att främjandet av kunskapsintensiva tjänsteföretag kan leda till ett flöde av nya idéer och kunskaper i det befintliga näringslivet⁷. Etableringar av företag inom den så kallade KIBS⁸-sektorn spelar dessutom en dubbel roll för lokal utveckling och förnyelseförmåga eftersom de förutom konsultverksamhet bedriver egen innovationsverksamhet⁹. Vid en närmare titt på de delbranscher som ingår i företagstjänster står arbetsförmedling, bemaning och andra personalrelaterade tjänster för den största andelen av sysselsättningen samt

⁷ <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/oecdterritorialreviewssmaland-blekingesweden.htm>

⁸ Knowledge Intensive Business Services, d.v.s. kunskapsintensiva företagstjänster, t.ex. teknisk och ekonomisk konsultverksamhet, vetenskaplig forskning och utveckling.

⁹ Shearmur och Doloreux (2018), KIBS as both innovators and knowledge intermediaries in the innovation process: Intermediation as a contingent role, Papers in Regional Science (kommande).

sysselsättningstillväxten i Jönköpings kommun, en delbransch som inte innefattas av KIBS-sektorn¹⁰.

Den ökande specialiseringen i Jönköpings kommun i transport och magasinering som påvisades av ökningen i lokaliseringkvoten för branschen i Diagram N syns även i Diagram Q. Även om branschen inte tillhör de mest snabbväxande i kommunen är skillnaden mot riket som helhet påtaglig, där tillväxten är i princip obefintlig (0,67 procent). Andra branscher som har vuxit markant i kommunen sedan 2010 är jordbruk, skogsbruk och fiske, energiförsörjning, samt hotell- och restaurangverksamhet, vilka alla tre är relativt små branscher (Diagram K). Gällande hotell- och restaurangverksamhet ligger utvecklingen i kommunen i linje med riket som helhet. En orsak till ökningen i antal sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk och fiske är ett tidsseriebrott i statistiken mellan 2010 och 2011. Till 2011 förändrade Statistiska centralbyrån (SCB) klassificeringen av förvärvsarbete, vilket framför allt innebar att antalet förvärvsarbete i åldersgruppen 65–74 år ökade. För Jönköpings kommuns del innebar förändringen att sysselsättningen i kommunen ökade med drygt 500 personer, varav cirka hälften tillhör jordbruk, skogsbruk och fiske.

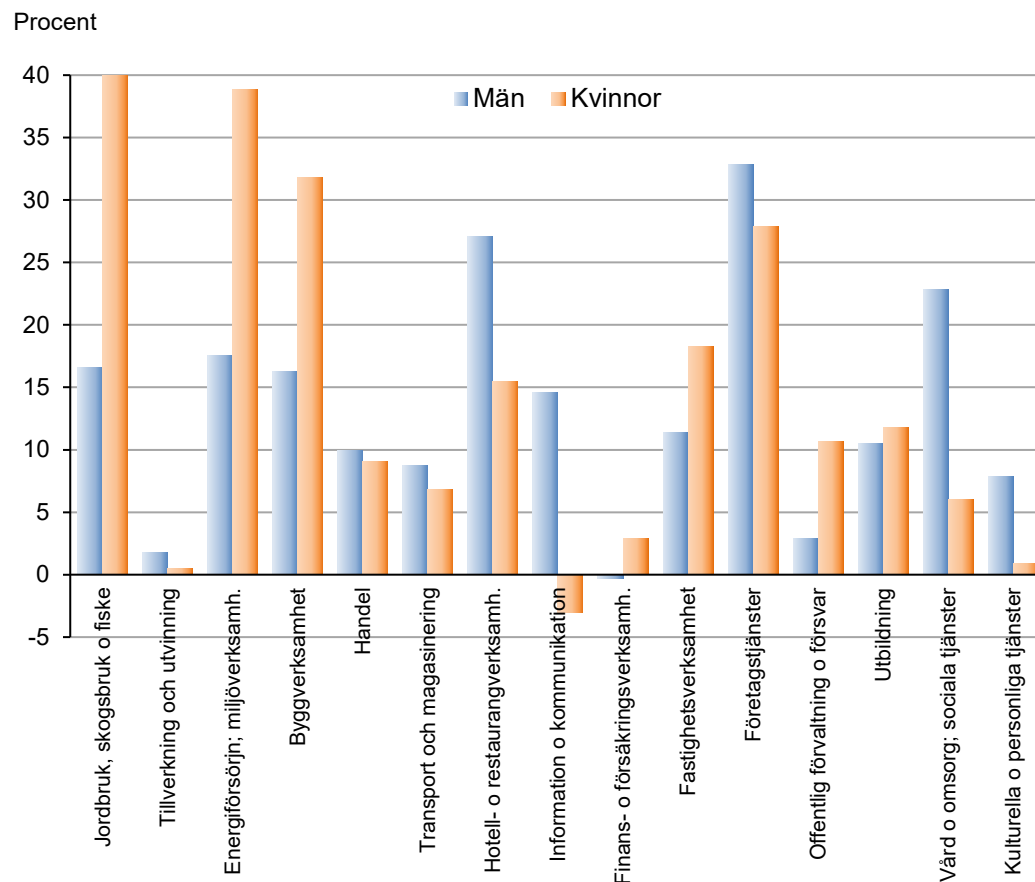
Lägst sysselsättningstillväxt syns i finans- och försäkringsverksamhet, en bransch där även riket uppvisar svaga tillväxtsiffror. Jönköpings kommun har dock en betydligt mindre andel sysselsatta inom branschen än riket som helhet (Diagram K och N), en position som alltså försämrats ytterligare sedan 2010. Finans- och försäkringsverksamhet spelar en betydande roll för tillväxt och förnyelse i näringslivet eftersom banker står för den största utlåningen till företag, samtidigt som riskkapital är koncentrerat till storstadsregionerna¹¹. Liknande utveckling för Jönköpings kommun syns för informations- och kommunikationsverksamhet, samt kulturella och personliga tjänster. Båda dessa branscher är relativt små i Jönköpings kommun och växer dessutom betydligt långsammare i kommunen än i riket som helhet, vilket även kan utläsas av förändringen i lokaliseringkvoten mellan 2010 och 2016 i Diagram N.

Jönköpings kommun uppvisar en lägre sysselsättningstillväxt än riket i offentlig förvaltning samt vård och omsorg. Kommunen har dock fortfarande en större andel sysselsatta inom dessa branscher än riket som helhet, även om lokaliseringkvoten, och därmed specialiseringen, för dessa branscher sjunker något mellan 2010 och 2016.

¹⁰ Nählinder, J. (2005). Innovation and Employment in Services: The case of Knowledge Intensive Business Services in Sweden, Linköping: Linköpings Universitet.

¹¹ Backman (2013). Nyföretagande och närheten till finansiellt kapital. Policysammanfattning från Entreprenörskapsforum.

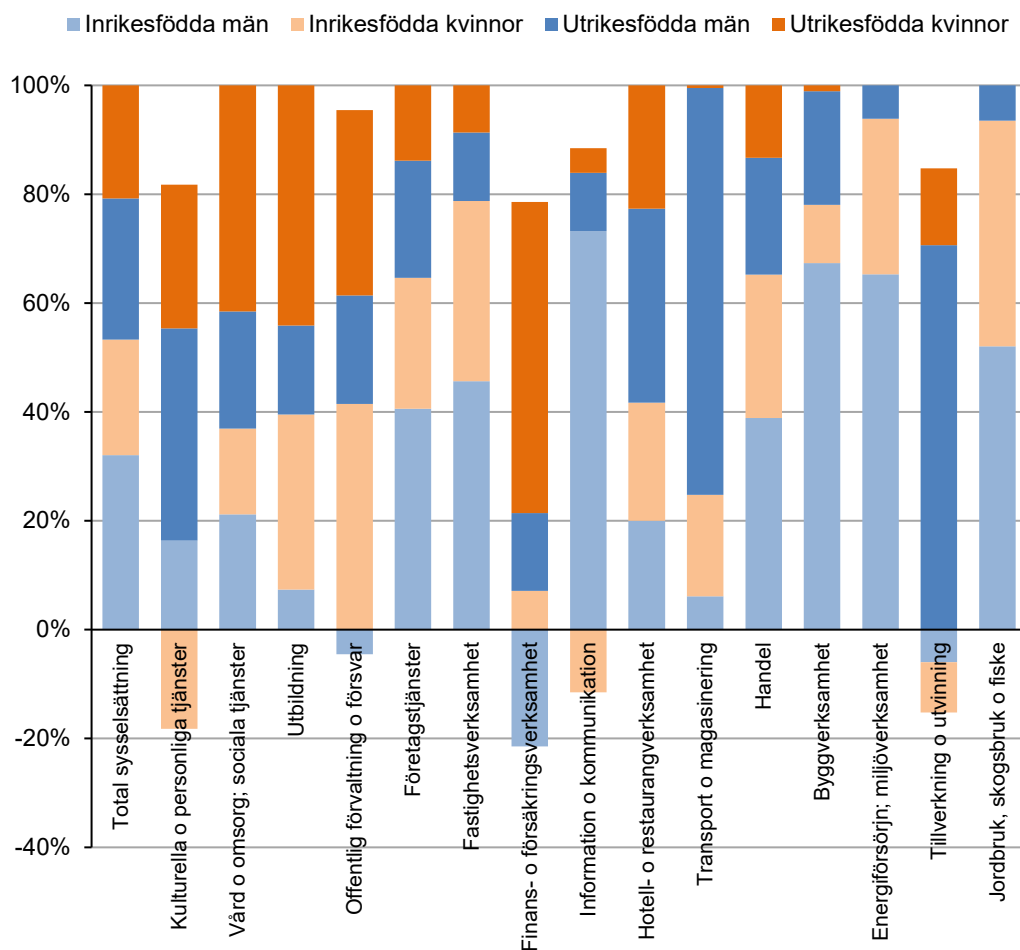
Diagram R **Sysselsättningstillväxt (%) per bransch och kön mellan 2010 och 2016 i Jönköpings kommun**

Diagrammet ovan visar att sysselsättningstillväxten bland kvinnor är som störst inom jordbruk, skogsbruk och fiske, energi och miljö, samt byggverksamhet, vilka fortfarande är mansdominerade branscher (Diagram L) men som alltså har en betydligt lägre tillväxt i sysselsättning bland män än bland kvinnor. Företagstjänster, vilket är den bransch som växer mest i Jönköpings kommun, uppvisar en stark tillväxt bland både kvinnor och män. Bland män är tillväxten även stark i hotell- och restaurangverksamhet samt vård och omsorg, där särskilt vård och omsorg är en kvinnodominerad bransch. Dessa mönster pekar på att det över tid kan ske en utjämning av könsfördelningen i många branscher i Jönköpings kommun. Det gäller dock inte information och kommunikation, en bransch som sysselsätter färre kvinnor 2016 än 2010.

Diagrammet nedan visar hur inrikes- och utrikesfödda kvinnor och män bidrar till sysselsättningstillväxten i respektive bransch.

Diagram S **Inrikes- och utrikesfödda kvinnors och mäns andel (%) av sysselsättnings-
tillväxten per bransch 2010–2016 i Jönköpings kommun**

Trots att utrikes födda endast utgör drygt 15 procent av det totala antalet sysselsatta 2016 står gruppen för 47 procent av sysselsättningstillväxten. Gällande tillverkning utgör utrikes födda, framför allt män, hela tillväxten, medan antalet inrikes födda i branschen till och med har minskat sedan 2010. I flertalet andra branscher drivs tillväxten av en ökad sysselsättning bland utrikes födda. Utrikesfödda män utmärker sig särskilt inom transport och magasinering, medan utrikesfödda kvinnor står för en stor del av (den dock marginella) tillväxten i finans- och försäkringsverksamhet. Kulturella och personliga tjänster är ytterligare en bransch där utrikes födda står för en stor del av tillväxten medan antalet inrikes födda kvinnor i branschen sjunker.

Delbranscher

Avsnittet ovan visar sysselsättningen och sysselsättningsutvecklingen i 15 branscher, vilket ger en relativ grov indelning av de 830 näringsgrenar som finns angivna i svensk näringsgrensindelning. Nedan presenteras därför sysselsättningsutvecklingen för delbranscher inom tillverkning, energi- och miljöverksamhet, handel, transport och magasinering, infor-

mations- och kommunikationsverksamhet, finans- och försäkringsverksamhet, företags-tjänster, vård och omsorg, samt personliga och kulturella tjänster¹². Flera av dessa branscher är intressanta att titta närmare på då de antingen är relativt stora i Jönköpings kommun, och/eller har uppvisat en särskilt stark eller svag sysselsättningstillväxt gentemot riket som helhet.

Tillverkning

I Jönköpings kommun arbetar 8 521 personer inom tillverkning och utvinning 2016, vilket utgör 12 procent av den totala sysselsättningen i kommunen. Tillverkning är därmed den tredje största branschen i kommunen. Branschen som helhet har haft en relativt svag utveckling med 128 fler sysselsatta 2016 än 2010, vilket ger en tillväxt på 1,5 procent. Det överstiger dock tillväxten för riket som helhet, där sysselsättningen inom tillverkning till och med har minskat med 7,8 procent. Tillverkning är den bransch med flest antal delbranscher, vilka anges i Tabell 3. Denna tabell anger även antal sysselsatta per delbransch 2010 respektive 2016 samt lokaliseringskvoten för 2016, vilket ger en första bild av hur sysselsättningstillväxten fördelar sig inom branschen, samt hur stor delbranschen är i kommunen i förhållande till riket som helhet.

Tabell 3 **Delbranscher inom tillverkning och utvinning, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringskvoten 2016¹³**

Delbranscher inom tillverkning och utvinning	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringskvot 2016 ¹⁴
Utvinning av mineral	-	-	-
Livsmedelsframställning	779	1 003	1,20
Textil- och beklädnadstillverkning	34	29	0,25
Tillverkning av trä och trävaror	299	300	0,61
Pappers- och pappersvarutillverkning	573	434	1,02
Grafisk produktion	439	366	2,06
Tillverkning av stenkols- och raffinerade petroleumprodukter	-	-	-
Tillverkning av kemikalier och kemiska produkter	83	83	0,31
Tillverkning av läkemedel	-	-	-
Tillverkning av gummi- och plastvaror	200	217	0,74
Tillverkning av andra icke-metalliska mineraliska produkter	116	136	0,50
Stål- och metallframställning	17	53	0,12
Tillverkning av metallvaror	961	795	0,75
Tillverkning av maskiner och apparater	3 337	3 427	2,12
Transportmedelstillverkning	542	646	0,51
Övrig tillverkning	860	841	2,16
Reparationer och installationer av maskiner och apparater	133	182	0,58
SUMMA INOM BRANSCHEN	8 393	8 521	1,03

¹² Jordbruk, skogsbruk och fiske, byggverksamhet, hotell och restauranger, fastighetsverksamhet, offentlig förvaltning och försvar, samt utbildning saknar delbranscher.

¹³ Branscher som sysselsätter färre än fem personer 2010 och/eller 2016 redovisas ej.

¹⁴ Lokaliseringskvoten är beräknad som andelen sysselsatta i delbranschen av totalt antal sysselsatta i kommunen respektive riket, d.v.s. inte enbart antal sysselsatta i branschen.

Tabell 3 ovan visar att även om andelen sysselsatta i Jönköpings kommun inom tillverkning motsvarar andelen som jobbar inom branschen i riket som helhet (lokaliseringkvoten ligger nära ett) är det stor variation över delbranscherna. Relativt riket som helhet är Jönköpings kommun framför allt specialiserad inom övrig tillverkning, tillverkning av maskiner och apparater, samt grafisk produktion, där andelen sysselsatta i kommunen är mer än dubbelt så hög som andelen sysselsatta i riket.

Diagram T visar hur fördelningen av sysselsättningen *inom* tillverkning i Jönköpings kommun förhåller sig till riket som helhet medan Diagram U visar sysselsättningstillväxten för de delbranscher som sysselsätter minst 100 personer 2016.

Diagram T **Andel sysselsatta (%) per delbransch av totalt antal sysselsatta inom tillverkning 2016 i Jönköpings kommun samt riket som helhet.**

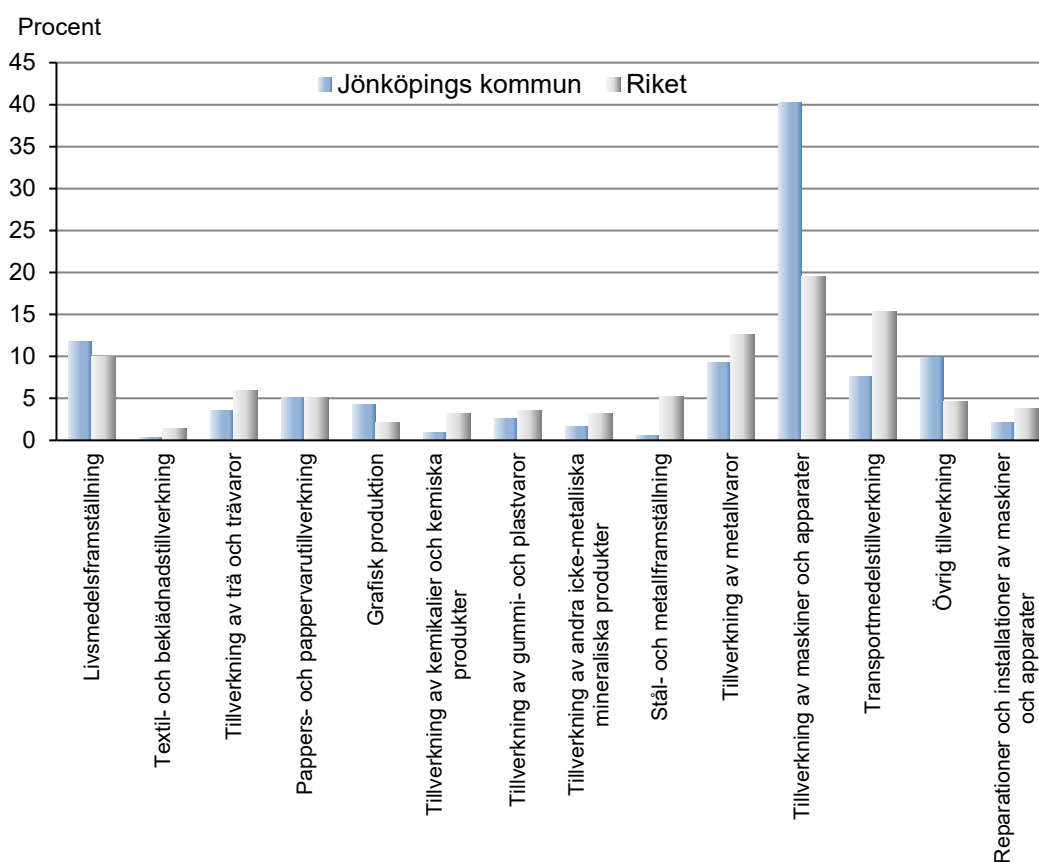
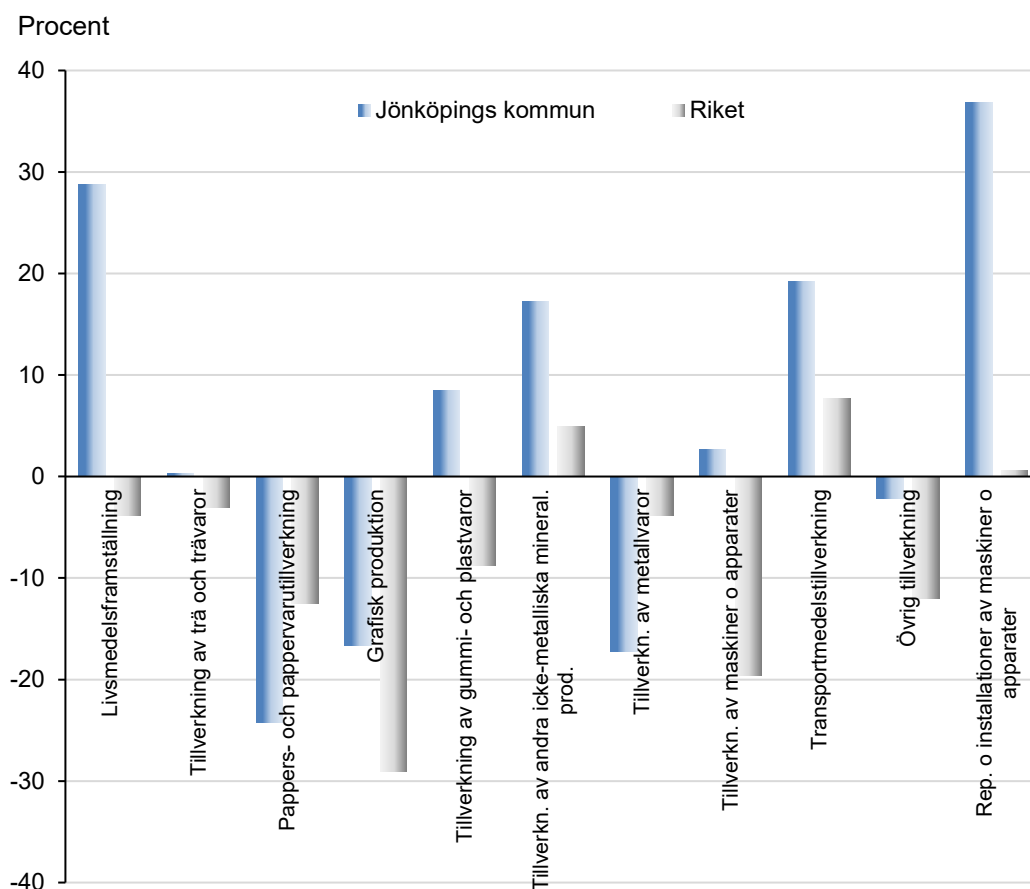

Diagram U **Sysselsättningstillväxt (%) per delbransch inom tillverkning 2010–2016 i Jönköpings kommun samt riket som helhet.**

Tillverkning av maskiner och apparater är den största delbranschen inom tillverkning i både Jönköpings kommun och riket som helhet. Som lokaliseringkvoten visade sysselsätter dock delbranschen en mycket större andel i kommunen än i riket, mer än 40 procent av Jönköpings kommuns tillverkningsindustri finns inom maskiner och apparater. Delbranschen har dessutom en positiv, om än relativt liten, sysselsättningstillväxt i kommunen, medan sysselsättningen i riket som helhet har minskat med nästan 20 procent mellan 2010 och 2016.

Livsmedelsframställning är en ytterligare bransch som finns representerad i högre utsträckning i Jönköpings kommun än i riket som helhet och som dessutom växer betydligt starkare i kommunen. Efter reparationsverksamhet, som är en relativt liten delbransch i Jönköpings kommun, uppvisar livsmedelsframställning den största procentuella (och absoluta) tillväxten med närmare 30 procents ökning i sysselsättning, vilket motsvarar 224 fler personer i arbete 2016 än 2010.

Tillverkning av metallvaror och transportmedel sysselsätter relativt många i riket som helhet, men betydligt färre i Jönköpings kommun. Tillverkning av metallvaror minskar i sysselsättning i både kommunen och riket medan antalet sysselsatta i transportmedeltillverkning ökar mellan 2010 och 2016. Gällande metallvaror är tillväxten mer negativ i kommunen än i riket vilket ger en lägre lokaliseringkvot 2016 än 2010. Jönköpings

kommuns position relativt riket som helhet i transportmedelstillverkning stärks dock över åren eftersom kommunen har en högre tillväxt än riket.

Både papperstillverkning och grafisk produktion, som redan är förhållandevis små delbranscher, minskar i antal sysselsatta i både riket som helhet och Jönköpings kommun. Gällande grafisk produktion är dock den negativa tillväxten betydligt lägre i kommunen vilket bidrar till den relativt höga lokaliseringkvoten.

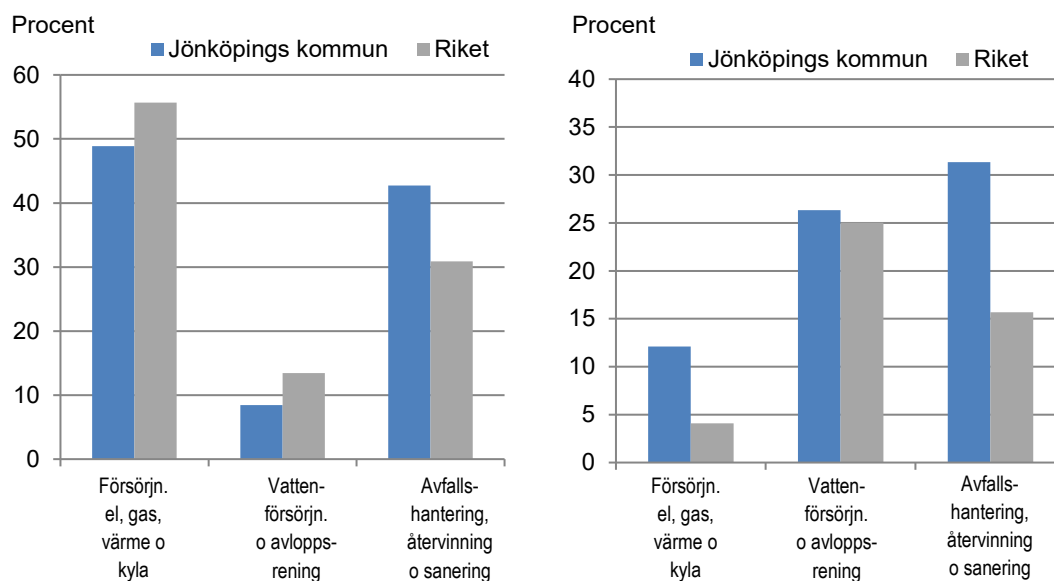
Energi- och miljöverksamhet

Energi- och miljöverksamhet är minst av de 15 branscherna i både Jönköpings kommun och riket som helhet. I Jönköpings kommun arbetar 569 personer inom energi- och miljöverksamhet 2016, vilket utgör 0,8 procent av kommunens sysselsättning. Branschen som helhet har haft en relativt stark utveckling med 98 fler sysselsatta i kommunen 2016 än 2010, vilket ger en tillväxt på 20,8 procent. I riket som helhet växte branschen med 10,0 procent under samma år. Tabell 4 visar vilka delbranscher som ingår i energi- och miljöverksamhet, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagrammen nedan visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom energi- och miljöverksamhet i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

Tabell 4 **Delbranscher inom energi- och miljöverksamhet, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Energiförsörjning; miljöverksamhet	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringkvot 2016
Försörjning av el, gas, värme och kyla	248	278	0,66
Vattenförsörjning och avloppsrening	38	48	0,48
Avfallshantering, återvinning och sanering	185	243	1,05
SUMMA INOM BRANSCHEN	471	569	0,76

Diagram V **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

Handel

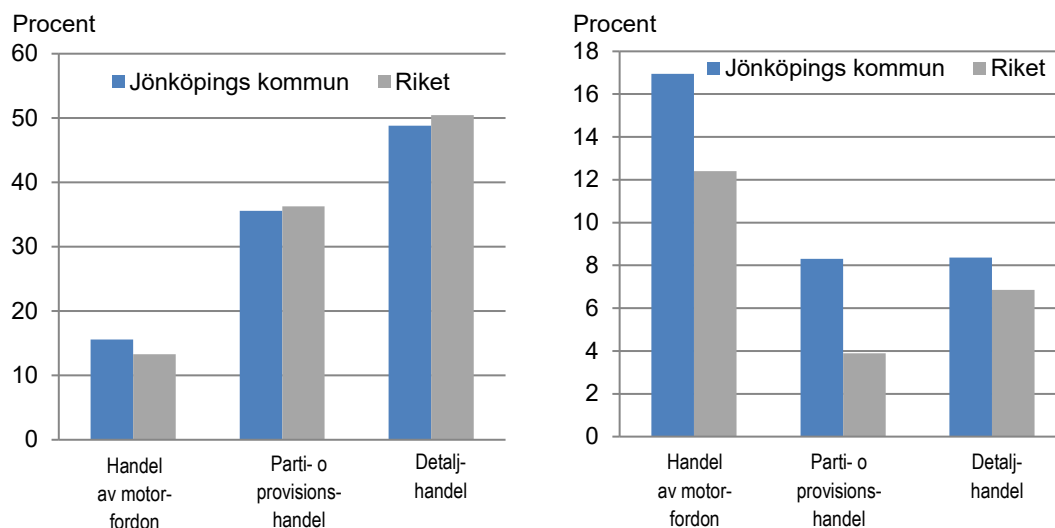
I Jönköpings kommun arbetar 10 214 personer inom handel 2016, vilket utgör 14 procent av sysselsättningen i kommunen. Efter vård och omsorg är handel både kommunens och rikets största bransch i termer av sysselsättning. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet sysselsatta inom handel med 896 personer i kommunen, en tillväxt på 9,6 procent vilket kan jämföras med motsvarande siffra för riket på 6,5 procent. Tabell 5 visar vilka delbranscher som ingår i handel, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagram X visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom handel i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

Detaljhandel står för den största andelen av sysselsättningen inom handel, i både Jönköpings kommun och riket som helhet. Alla tre delbranscher har en högre sysselsättningstillväxt, och finns representerade i högre utsträckning, i kommunen än i riket som helhet.

Tabell 5 **Delbranscher inom handel, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Handel	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringkvot 2016
Handel av motorfordon	1 363	1 594	1,36
Parti-och provisionshandel	3 357	3 636	1,14
Detaljhandel	4 599	4 984	1,12
SUMMA INOM BRANSCHEN	9 319	10 214	1,16

Diagram X **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

Transport och magasinering

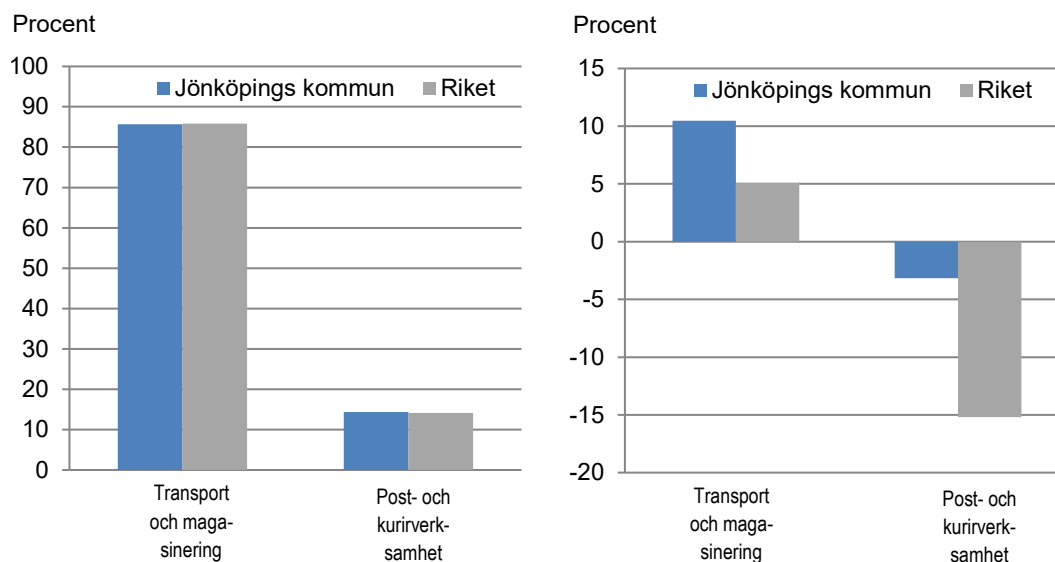
Transport och magasinering är den bransch som har högst andel sysselsatta i Jönköpings kommun i förhållande till riket som helhet. Branschen sysselsatte 5 117 personer 2016, vilket utgör 7 procent av de som arbetar i Jönköpings kommun. Branschen som helhet har haft en relativt stark utveckling med 392 fler sysselsatta i kommunen 2016 än 2010, vilket ger en tillväxt på 8,3 procent. Det överstiger tillväxten för riket som helhet, där sysselsättningen inom transport och magasinering har ökat med 1,6 procent. Tabell 6 visar vilka delbranscher som ingår i transport och magasinering, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagram Y visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom transport och magasinering i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

Post- och kurirverksamhet utgör en liten del av transport och magasinering, en andel som blir allt mindre över tiden eftersom delbranschen minskar i sysselsättning medan transport och magasinering har en positiv sysselsättningstillväxt, framför allt i Jönköpings kommun.

Tabell 6 **Delbranscher inom transport och magasinering, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Transport och magasinering	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringkvot 2016
Transport och magasinering	3 967	4 383	1,49
Post- och kurirverksamhet	758	734	1,51
SUMMA INOM BRANSCHEN	4 725	5 117	1,49

Diagram Y **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

Informations- och kommunikationsverksamhet

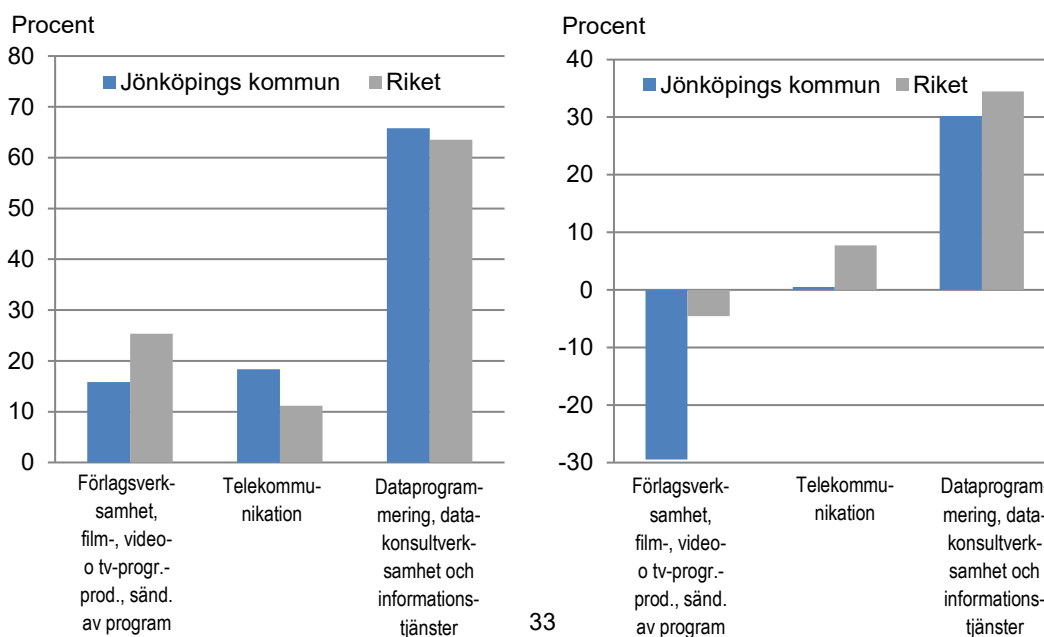
Informations- och kommunikationsverksamhet sysselsätter 2 144 personer i Jönköpings kommun 2016, vilket utgör 2,9 procent av kommunens sysselsättning. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet sysselsatta i branschen med 187 personer, en tillväxt med 9,6 procent. Det är dock en betydligt svagare tillväxt än i riket som helhet, där antalet sysselsatta växte med 18,9 procent under samma tidsperiod. Tabell 7 visar vilka delbranscher som ingår i informations- och kommunikationsverksamhet, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagrammen nedan visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom informations- och kommunikationsverksamhet i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

Medan tillväxten inom data- och informationstjänster är nästan lika stark i Jönköpings kommun som i riket som helhet tappar kommunen gentemot riket framför allt inom förlags- och programverksamhet men även inom telekommunikation. Som visas av lokaliseringkvoten har dock Jönköpings kommun fortfarande en större andel sysselsatta inom telekom-munikation än andelen i riket som helhet. Både förlags- och program-verksamhet och data- och informationstjänster finns representerade i lägre utsträckning i kommunen än i riket.

Tabell 7 **Delbranscher inom informations- och kommunikationsverksamhet, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Informations- och kommunikations-verksamhet	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringskvot 2016
Förlagsverksamhet, film-, video- och tv-programproduktion, sändning av program	482	340	0,45
Telekommunikation	392	394	1,18
Dataprogrammering, datakonsultverksamhet och informationstjänster	1 083	1 410	0,74
SUMMA INOM BRANSCHEN	1 957	2 144	0,72

Diagram Z **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

Finans- och försäkringsverksamhet

Finans- och försäkringsverksamhet är den bransch som har lägst andel sysselsatta i Jönköpings kommun i förhållande till andelen som arbetar inom branschen i hela riket. Branschen utgör 0,9 procent av sysselsättningen i kommunen, vilket motsvarar 647 personer.

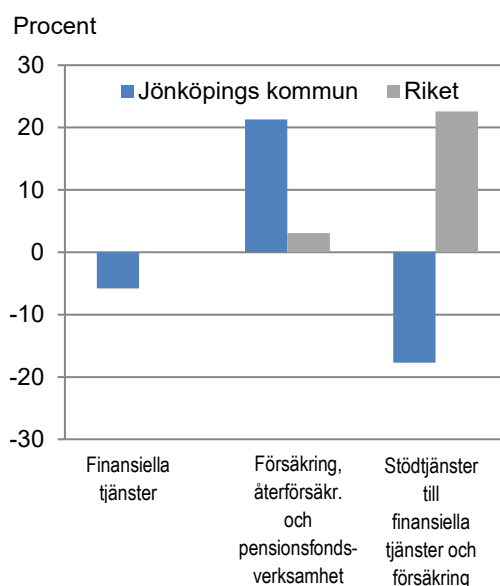
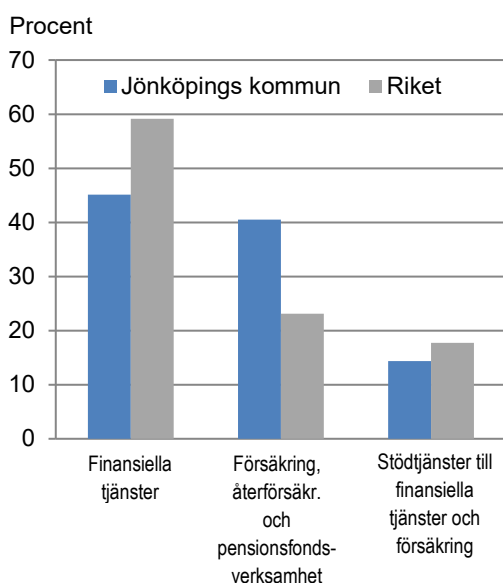
Finans- och försäkringsverksamhet är dessutom den bransch som uppvisade lägst tillväxt i kommunen mellan 2010 och 2016. Antalet sysselsatta ökade med 1,3 procent, 8 personer, vilket kan jämföras med tillväxten i riket som helhet på 4,2 procent. Tabell 8 visar vilka delbranscher som ingår i finans- och försäkringsverksamhet, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringskvot 2016. Diagram A visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom finans- och försäkringsverksamhet i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

I jämförelse med riket arbetar en relativt stor andel av de sysselsatta inom finans- och försäkringsverksamhet i Jönköpings kommun med försäkring och pension. Försäkring och pension är dessutom den enda delbranschen som har en positiv sysselsättningstillväxt. Som visas av lokaliseringskvoterna har dock Jönköpings kommun fortfarande en mindre andel sysselsatta inom alla tre delbranscher än andelen av den totala sysselsättningen som jobbar i delbranscherna i riket som helhet. Den högre andelen i riket drivs sannolikt till stor del av storstadskommunerna.

Tabell 8 **Delbranscher inom finans- och försäkringsverksamhet, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringskvoten 2016**

Delbranscher inom Finans- och försäkringsverksamhet	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringskvot 2016
Finansiella tjänster	310	292	0,35
Försäkring, återförsäkring och pensionsfondsverksamhet	216	262	0,80
Stödtjänster till finansiella tjänster och försäkring	113	93	0,37
SUMMA INOM BRANSCHEN	639	647	0,46

Diagram A **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

Företagstjänster

Företagstjänster sysselsätter 7 901 personer i Jönköpings kommun 2016. Med 10,8 procent av det totala antalet sysselsatta är företagstjänster den fjärde största branschen i kommunen. Företagstjänster är dessutom den bransch som växer kraftigast, både i antal personer och procentuellt. 1 859 fler personer arbetar inom företagstjänster 2016 än 2010, vilket ger en sysselsättningstillväxt på 30,8 procent. I riket som helhet växte branschen med 18,4 procent under samma tidsperiod. Tabell 9 visar vilka delbranscher som ingår i företagstjänster, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagram Ä och Ö visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom företagstjänster i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

Jönköpings kommun har en relativt stor andel sysselsatta inom personalrelaterade tjänster i jämförelse med riket. Det gäller både fördelningen av sysselsättningen inom branschen, vilket visas av Diagram Ä, och sett till den totala sysselsättningen, vilket visas av att lokaliseringkvoten för delbranschen är större än ett. Personalrelaterade tjänster har dessutom haft en mycket kraftig sysselsättningstillväxt mellan 2010 och 2016 då antalet sysselsatta ökade med 72,2 procent. Störst tillväxt står vetenskaplig forskning och utveckling för, där antalet sysselsatta har mer än femdubblats. Delbranschen är dock fortfarande mycket liten i kommunen i jämförelse med riket.

Jönköpings kommun minskar i sysselsättning inom juridisk och ekonomisk konsultverksamhet, reklam och marknadsföring, där även riket minskar, samt uthyrning och leasing. Inom flera delbranscher visar dock Jönköpings kommun en högre sysselsättningstillväxt än riket som helhet, t.ex. teknisk konsultverksamhet. Kommunens lokaliseringkvot är dock mindre än ett för alla delbranscher förutom personalrelaterade tjänster, vilket visar att delbranschen har en lägre andel av sysselsättningen i kommunen än motsvarande andel i riket som helhet. Liksom för finans- och försäkringsverksamhet drivs sannolikt den högre andelen i riket av storstadskommunerna.

Tabell 9 **Delbranscher inom företagstjänster, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Finans- och försäkringsverksamhet	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringkvot 2016
Juridisk och ekonomisk konsultverksamhet	611	580	0,78
Konsulttjänster från huvudkontor till företag	556	884	0,92
Arkitekt- och teknisk konsultverksamhet	930	1 297	0,85
Vetenskaplig forskning och utveckling	11	61	0,22
Reklam och marknadsundersökning	496	240	0,62
Andra specialiserade företagstjänster	213	270	0,49
Uthyrning och leasing	208	197	0,98
Arbetsförmedling, bemanning och andra personalrelaterade tjänster	1 375	2 368	1,54
Rese-, bevaknings-, fastighetsservice- och kontorstjänster m.m.	1 642	2 004	0,83
SUMMA INOM BRANSCHEN	6 042	7 901	0,92

Diagram Ä **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016**

Procent

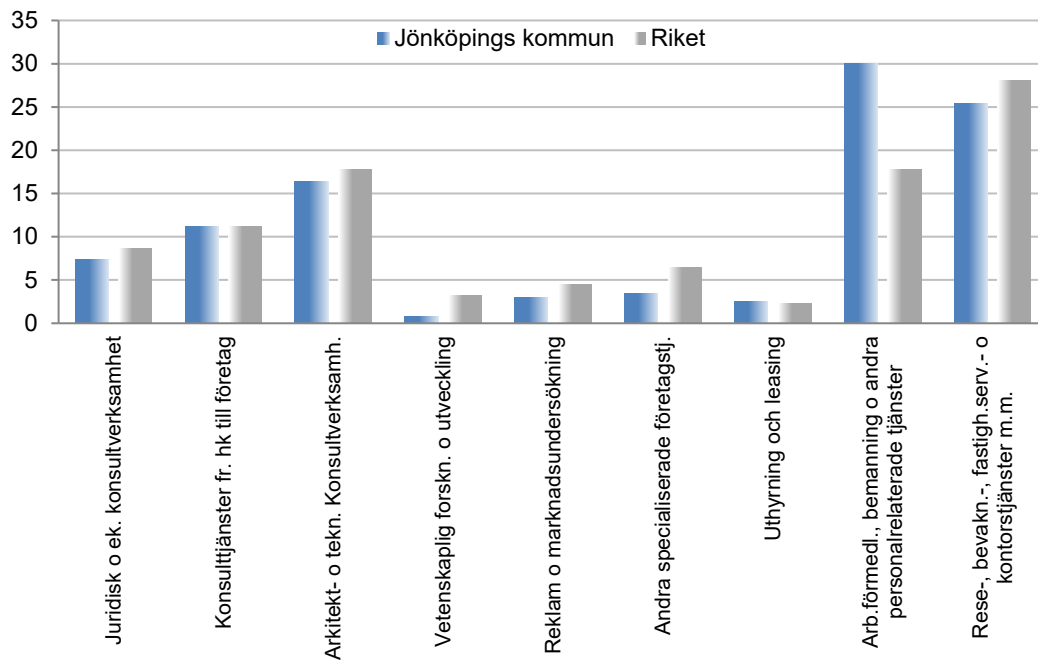
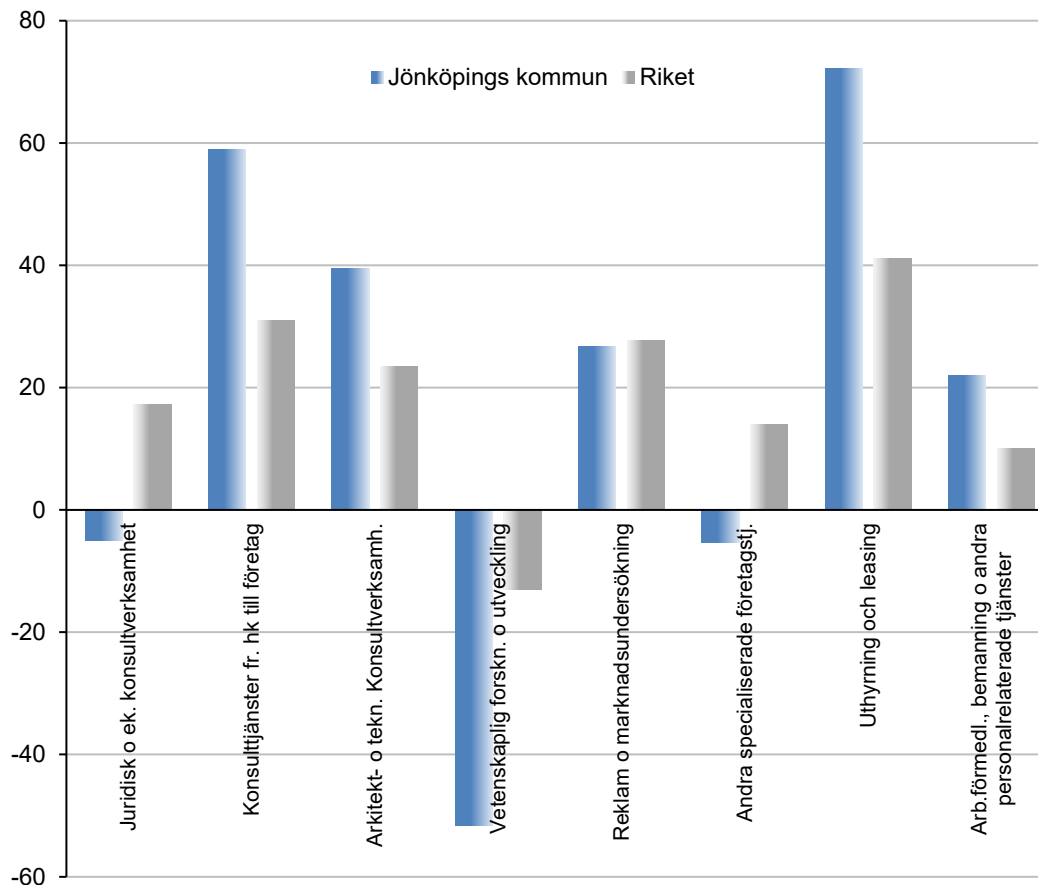

Diagram Ö **Sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016. Delbranscher med färre än 100 sysselsatta 2016 visas ej**

Procent

Vård och omsorg

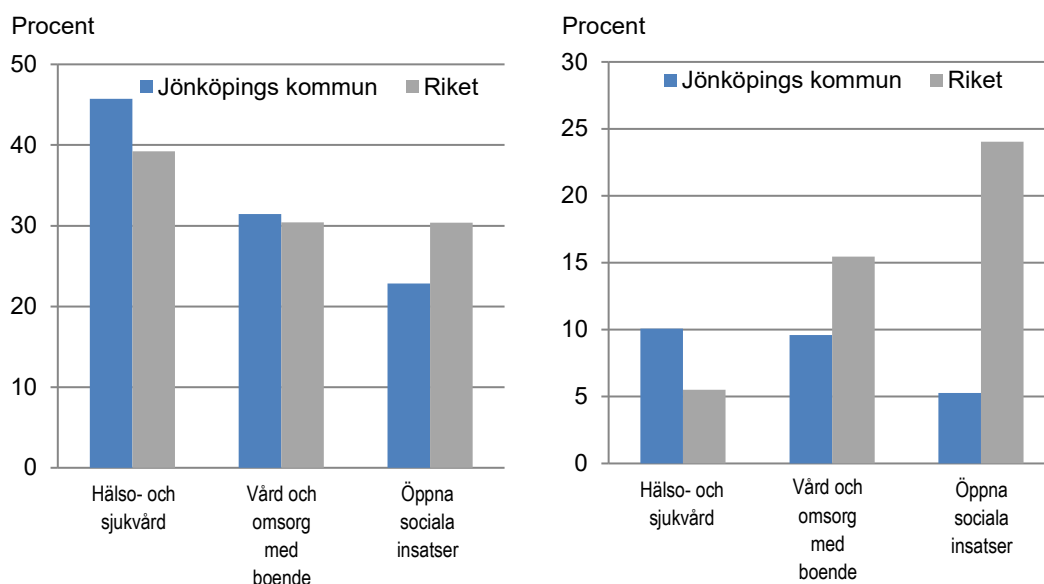
Med 18,8 procent av sysselsättningen i Jönköpings kommun 2016 är vård och omsorg den största branschen i kommunen. Även i förhållande till riket arbetar relativt många inom vård och omsorg. Jönköpings kommun har dock en lägre sysselsättningstillväxt i branschen än riket som helhet, 8,8 procent gentemot 13,6 procent. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet som arbetar inom vård och omsorg i kommunen med 1 110 personer. Tabell 10 visar vilka delbranscher som ingår i vård och omsorg, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagrammen nedan visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom vård och omsorg i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

I förhållande till riket som helhet står hälso- och sjukvård för en relativt stor andel av sysselsättningen inom vård och omsorg i Jönköpings kommun, medan öppna sociala insatser står för en relativt liten andel. Med tanke på hur sysselsättningstillväxten ser ut för dessa delbranscher är det ett mönster som troligtvis förstärks över tid.

Tabell 10 **Delbranscher inom vård och omsorg, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Vård och omsorg	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringkvot 2016
Hälso- och sjukvård	5 713	6 288	1,30
Vård och omsorg med boende	3 944	4 322	1,16
Öppna sociala insatser	2 983	3 140	0,84
SUMMA INOM BRANSCHEN	12 640	13 750	1,12

Diagram AA **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

Personliga och kulturella tjänster

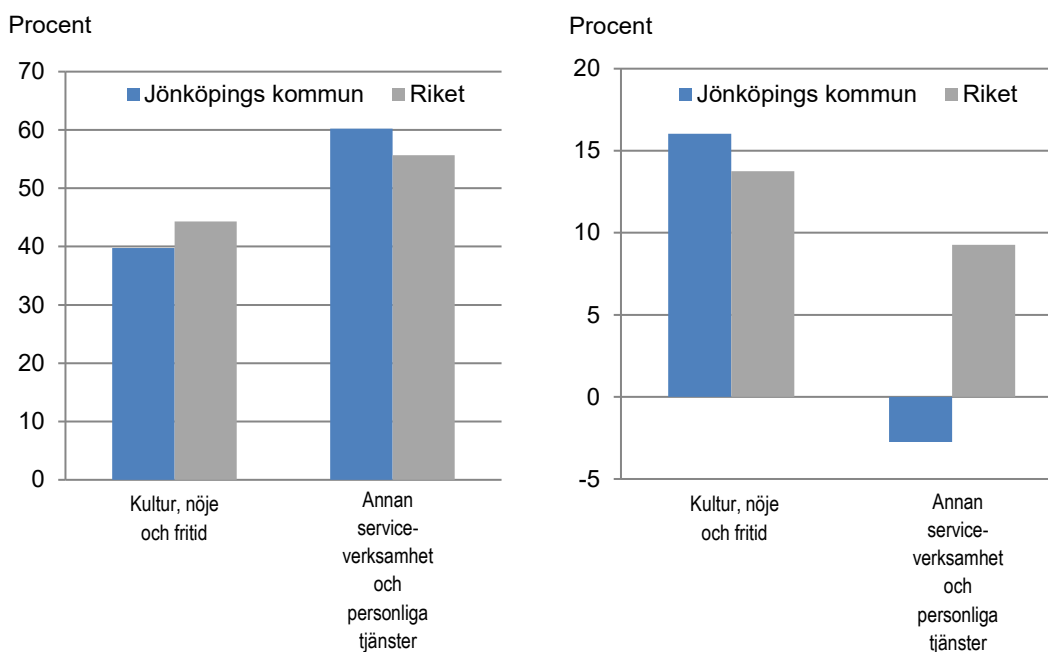
Personliga och kulturella tjänster sysselsätter 2 655 personer i Jönköpings kommun 2016, vilket motsvarar 3,6 procent av sysselsättningen. Mellan 2010 och 2016 ökade sysselsättningen i branschen med 101 personer, vilket ger en tillväxt på 4,0 procent. Det är en betydligt måttligare tillväxt än för riket som helhet, där sysselsättningen i personliga och kulturella tjänster växte med 11,2 procent. Tabell 11 visar vilka delbranscher som ingår i kulturella och personliga tjänster, sysselsättningen i kommunen per delbransch 2010 och 2016, samt kommunens lokaliseringkvot 2016. Diagram AB visar sysselsättningen respektive sysselsättningstillväxten per delbransch inom personliga och kulturella tjänster i Jönköpings kommun samt riket som helhet.

Den relativt låga sysselsättningstillväxten i Jönköpings kommun beror på att antalet personer som arbetar inom annan serviceverksamhet och personliga tjänster minskar över åren. Detta motverkas delvis av att tillväxten är starkare i kommunen än i riket inom kultur, nöje och fritid, dock inte tillräckligt mycket för att stärka branschens ställning i kommunen. Personliga och kulturella tjänsters andel av sysselsättningen i Jönköpings kommun i förhållande till riket som helhet sjunker istället mellan 2010 och 2016.

Tabell 11 **Delbranscher inom personliga och kulturella tjänster, antal sysselsatta per delbransch i Jönköpings kommun 2010 och 2016, samt lokaliseringkvoten 2016**

Delbranscher inom Personliga och kulturella tjänster	Antal sysselsatta 2010	Antal sysselsatta 2016	Lokaliseringkvot 2016
Kultur, nöje och fritid	910	1 056	0,74
Annan serviceverksamhet och personliga tjänster	1 644	1 599	0,89
SUMMA INOM BRANSCHEN	2 554	2 655	0,83

Diagram AB **Andel sysselsatta (%) per delbransch 2016 (vänster) samt sysselsättningstillväxt (%) per delbransch 2010–2016 (höger)**

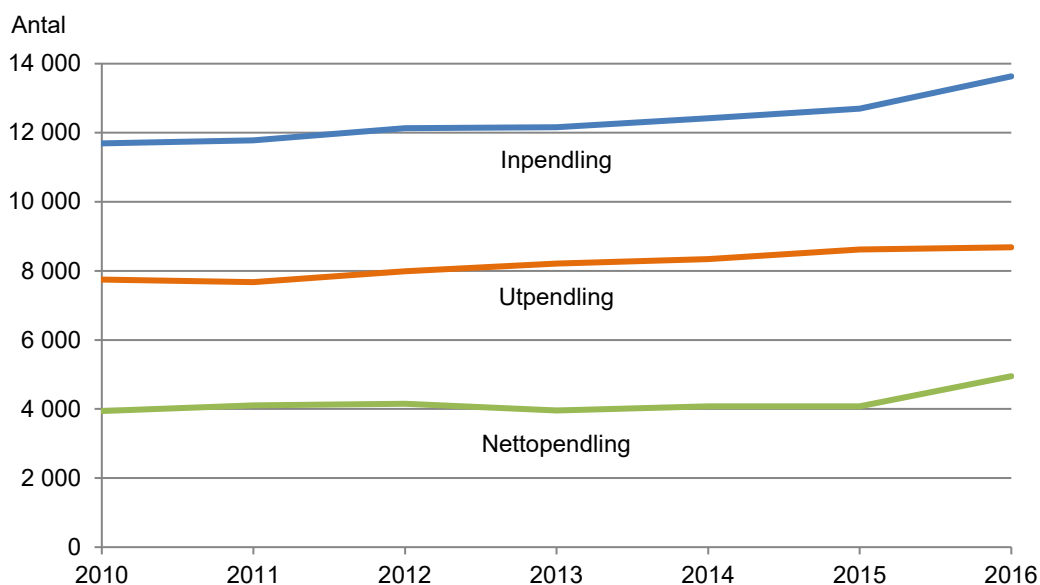
Utveckling av pendling

Genom att skapa möjligheter för företag och organisationer att ta del av kunskaps- och informationsspridning över kommungränser fyller arbetskraftsrörlighet en viktig funktion för kommunens utveckling och förnyelse. Det kan handla om att individer byter arbetsplatser och för med sig kunskap från ett företag till ett annat som kanske är lokaliserat i en annan kommun. Det kan även handla om arbetskraftens pendling, vilken bidrar till att individer rör sig över större geografier och för med sig kunskaper och idéer från en plats till en annan.

Kunskap som kan vara till nytta för företags tillväxt och förnyelse sprids inte bara i jobbsituationer, utan även vid sociala interaktioner med familj, vänner och bekanta. Idrottsföreningar och religiösa samfund lyfts ofta fram som exempel på mötesplatser som är betydelsefulla även för näringslivet. Att delar av personalen pendlar in från andra kommuner kan därmed vara en källa till kunskap som har uppstått på en annan plats, till exempel på ett företag eller genom informella möten. Möjligheter till pendling skapar dessutom en bredare rekryteringsbas för arbetsgivare och en större och mer varierad arbetsmarknad för arbetstagare, vilket ökar möjligheterna till matchning på arbetsmarknaden.

Av de 73 151 personer som är sysselsatta i Jönköpings kommun 2016, d.v.s. dagbefolkningen, är 18,6 procent bosatta i andra kommuner än Jönköping. Dessa personer utgör därmed inpendlingen till Jönköpings kommun. Av de 68 201 personer som bor i Jönköpings kommun, d.v.s. nattbefolkningen, och är sysselsatta arbetar 12,7 procent i andra kommuner, och utgör därmed utpendlingen. Diagrammet nedan visar utvecklingen av den mellankommunala pendlingen för Jönköpings kommun mellan 2010 och 2016.

Diagram AC **Inpendling, utpendling och nettopendling (antal personer som pendlar över kommungräns) för Jönköpings kommun 2010–2016**

Jönköpings kommun har en större inpendling än utpendling, vilket ger en positiv nettopendling. Det är alltså fler som pendlar till arbete i Jönköpings kommun än som pendlar från kommunen till arbete på annan ort, vilket är typiskt för större kommuner med starka arbetsmarknader relativt omgivande kommuner. Både antalet inpendlare och antalet

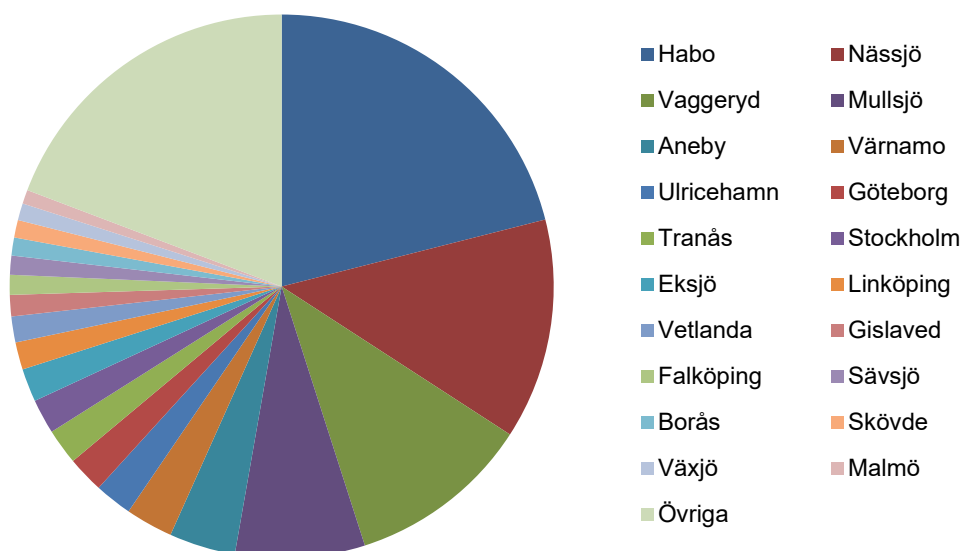
utpendlare ökar något över åren. Till och med 2015 växer inpendlingen och utpendlingen med ungefär lika många personer vilket gör att nettopendlingen ligger på en konstant nivå på ungefär 4 000 fler inpendlare än utpendlare. Mellan 2015 och 2016 ökar dock inpendlingen med nästan 1 000 personer medan förändringen i utpendling är betydligt måttligare, vilket ger ett pendlingsnetto för 2016 på närmare 5 000 personer.

Män pendlar över kommungräns i högre utsträckning än kvinnor, särskilt när det gäller utpendling. 61,5 procent av utpendlarna som bor i Jönköpings kommun är män, vilket är en något lägre andel än 2010 då motsvarande siffra var 62,1 procent. När det gäller inpendlingen har andelen män istället ökat från 55,8 procent 2010 till 58,0 procent 2016. Av männen som arbetar i Jönköpings kommun bor 20,7 procent i andra kommuner medan andelen bland kvinnorna är 16,4 procent. Gällande den sysselsatta nattbefolkningen pendlar 15,0 procent av männen och 10,2 procent av kvinnorna från Jönköping till arbete i annan kommun.

Riktad pendling

Omfattningen på arbetspendlingen till och från kommuner beror på flera olika faktorer där kommunens storlek spelar roll, likaså näringslivs- och arbetskraftsstrukturen. En ytterligare viktig faktor är kommunikationsmöjligheterna, det vill säga hur snabbt och smidigt det går att ta sig från en plats till en annan, med till exempel privat bil eller kollektivtrafik. Geografisk närhet spelar här en roll och studier från Internationella Handelshögskolan i Jönköping visar att benägenheten att arbetspendla sjunker drastiskt vid restider över 45 minuter.¹⁵ Ännu kortare tidsavstånd mellan kommuner, 15-20 minuter, leder till mycket stark integration av kommunernas arbetsmarknader. Att närhet spelar roll för pendlingsmönstren även för Jönköpings kommun syns i nedanstående diagram.

Diagram AD Andel inpendlare från respektive kommun till Jönköpings kommun 2016

¹⁵ Johansson (redaktör) (2004), *EUROPA KORRIDOREN – Resvolym, pendling och regionförstoring*, Institutet för Näringslivsanalys, Internationella Handelshögskolan i Jönköping.

Diagram AE **Andel utpendlare från Jönköpings kommun till respektive kommun 2016**

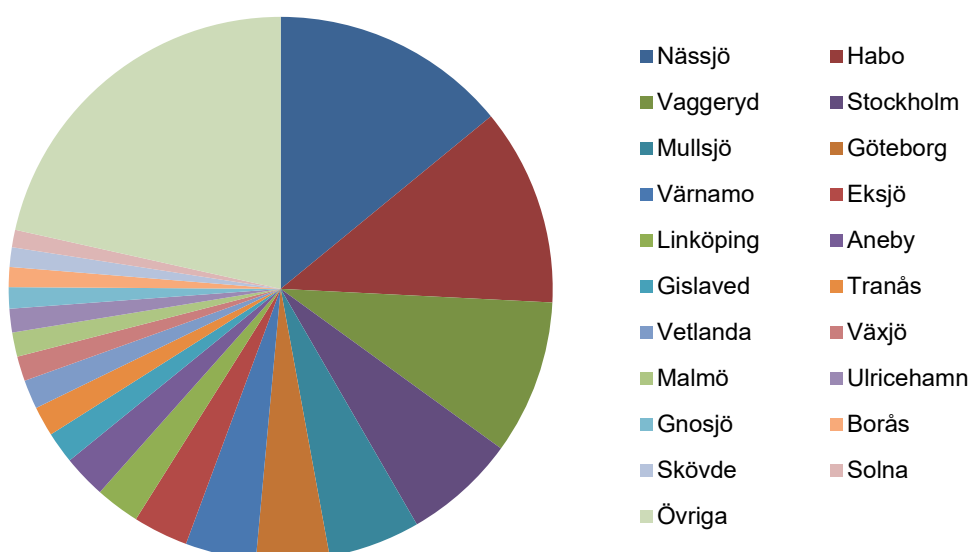

Diagram AD visar att mer än hälften av de drygt 13 500 personerna som pendlar till arbete i Jönköpings kommun bor i antingen Habo (21 procent), Nässjö (13 procent), Vaggeryd (11 procent) eller Mullsjö kommun (8 procent). Övriga kommuner som syns i Diagram AD är antingen geografisk närliggande till Jönköpings kommun, liksom ovan nämnda fyra kommuner, eller storstadskommuner. Som visas av Diagram AE står dock storstadskommunerna för en än större del av utpendlingen från Jönköpings kommun, vilket tyder på att det är fler som pendlar från Jönköping till Stockholm, Göteborg och Malmö än vad som pendlar från dessa kommuner till Jönköping. Av de drygt 8 500 personer som bor i Jönköpings kommun men arbetar i en annan kommun pendlar högst andel till Nässjö (14 procent), Habo (12 procent), Vaggeryd (9 procent) och Stockholm (7 procent).

Diagram AF på nästa sida visar in- och utpendlingen samt nettopendlingen mellan Jönköpings kommun och de 25 kommuner som Jönköping har störst pendlingsrelation till. Störst nettoinpendling har Jönköpings kommun gentemot Habo, 1 849 fler personer pendlar till Jönköping från Habo än tvärtom. Jönköpings kommun har ett relativt stort positivt pendlingsnetto även mot övriga närliggande mindre kommuner. Störst negativt pendlingsnetto har kommunen gentemot Stockholm och Göteborg. Det är också fler som pendlar till än från Solna, Malmö och Linköping. Bland kommunerna i Jönköpings län har Jönköpings kommun ett negativt pendlingsnetto mot Gnosjö och Eksjö, vilket även syns i Diagram AG som visar förändringen i nettopendling gentemot övriga kommuner i länet mellan 2010 och 2016.

Diagram AF In- och utpendling samt nettopendling per kommun för Jönköpings kommun 2016

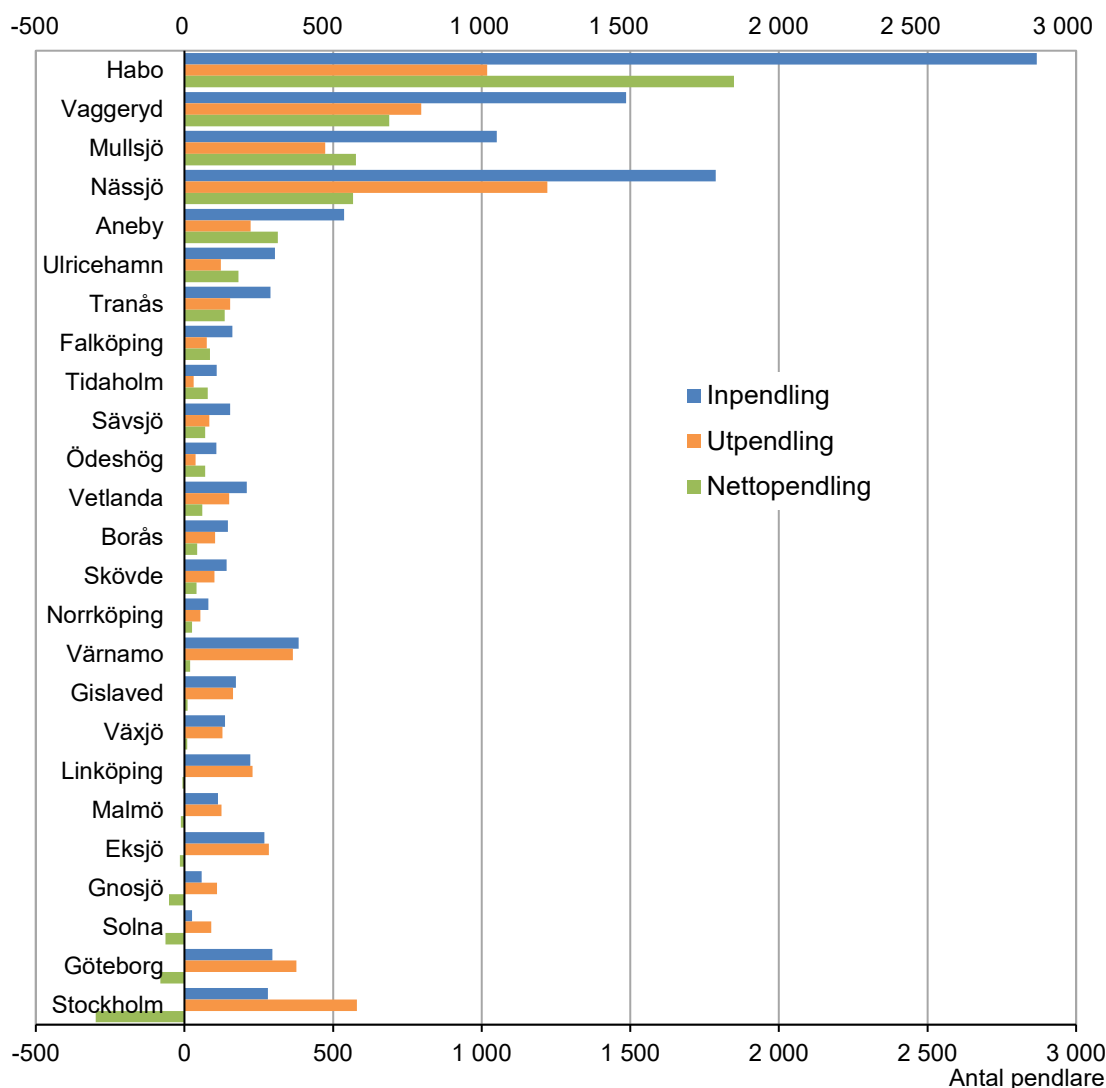
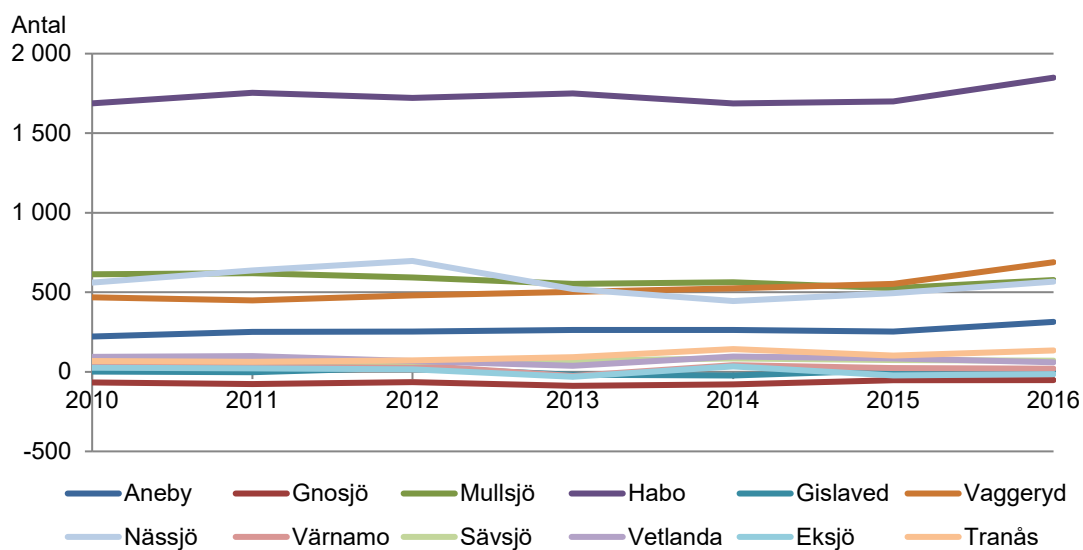

Diagram AG Nettopendling (antal personer) gentemot övriga kommuner i Jönköpings län för Jönköpings kommun 2010–2016

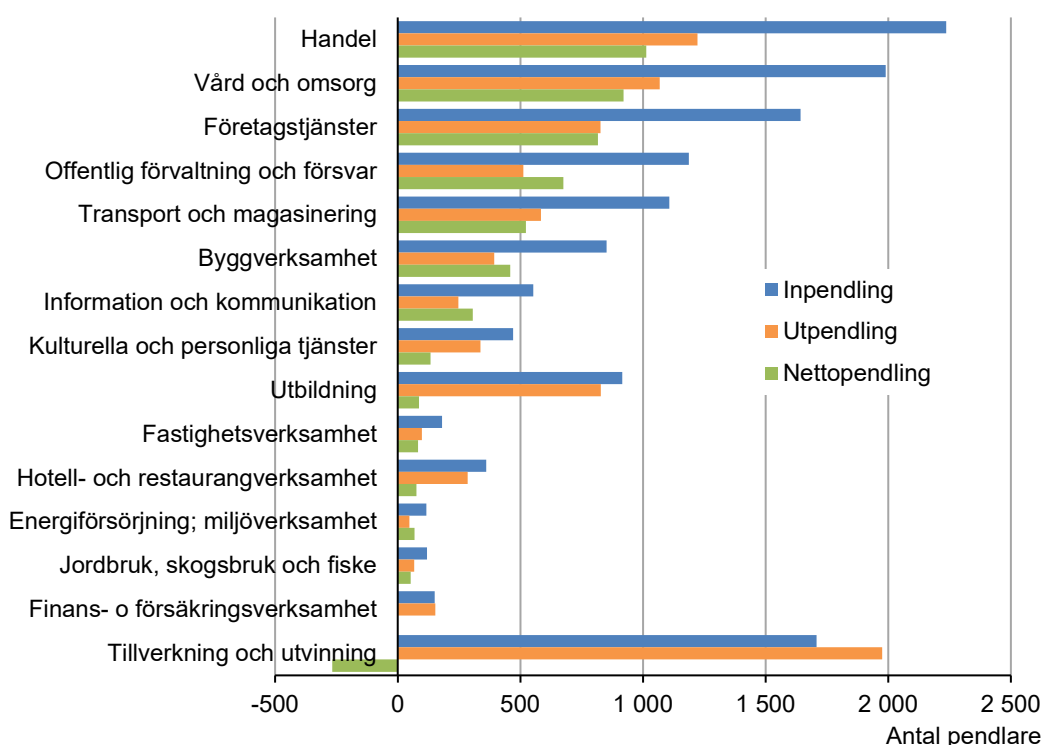
Gnosjö är den enda kommunen i länet som Jönköping har ett negativt pendlingsnetto mot över hela tidsperioden. Det negativa nettot blir dock mindre över tiden, vilket framför allt beror på att färre personer pendlar från Jönköping till Gnosjö under senare år. Nettoinpendlingen till Jönköpings kommun har i absoluta tal ökat mest från Vaggeryds kommun, från ett pendlingsnetto på 469 personer 2010 till 689 personer 2016, vilket kan förklaras av en betydligt större ökning i inpendling från Vaggeryd än i utpendling till Vaggeryd. Även gentemot Aneby och Tranås har det skett en relativt stor ökning i inpendlingsnettot. Ökningen i pendlingsnettot för Jönköpings kommun är särskilt tydlig mellan de två sista åren i Diagram AG.

Förändringen i nettopendling gentemot övriga kommuner i Jönköpings län förklarar drygt hälften av den totala ökningen i nettoinpendling mellan 2015 och 2016 som syns i Diagram AC. Övriga kommuner som bidrar relativt mycket till ökningen i nettoinpendling för Jönköpings kommun är Göteborg, Ulricehamn, Norrköping, Borås och Skövde. Gällande Göteborg är det nettoutpendlingen som har minskat, vilket är fallet även gentemot Malmö kommun.

Pendling per bransch

Med 13 633 inpendlare och 8 683 utpendlare har Jönköpings kommun totalt sett ett inpendlingsnetto på 4 950 personer 2016. Hur dessa personer fördelar sig över de olika branscherna visas av nedanstående diagram.

Diagram AH In- och utpendling samt nettopendling per bransch för Jönköpings kommun 2016

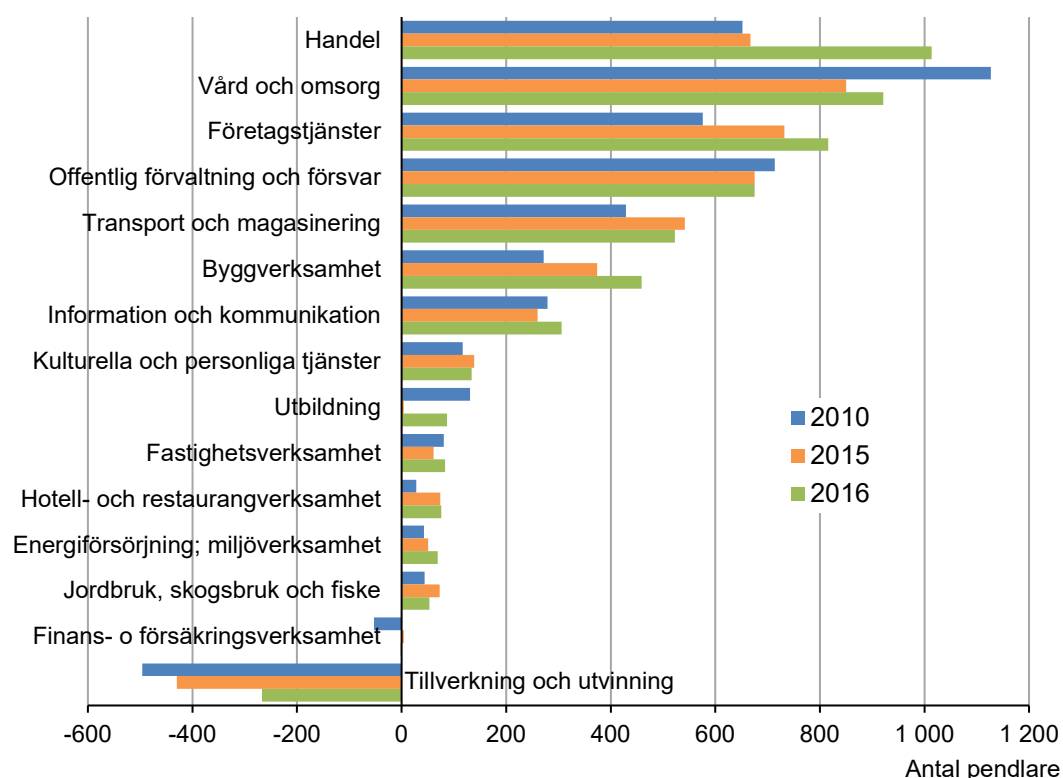
Samtliga branscher förutom tillverkning samt finans- och försäkringsverksamhet har ett positivt pendlingsnetto vilket innebär att det är fler personer som pendlar in till Jönköpings kommun för att jobba i branschen än som pendlar ut till andra kommuner. Gällande tillverkning sker utpendlingen i mycket hög utsträckning till kommuner inom Jönköpings

län medan utpendlarna inom finans- och försäkringsverksamhet framför allt jobbar i Malmö, Stockholm och Göteborg. Relativt många arbetar även i Nässjö kommun men då precis lika många i branschen pendlar från Nässjö till Jönköping är det mellankommunala pendlingsnettot noll.

Handel, vård och omsorg samt företagstjänster är de branscher med störst inpendling, fler än 1 500 personer pendlar till Jönköpings kommun för att jobba i respektive bransch. Med en betydligt mindre utpendling har dessa branscher även det största inpendlingsnettot. Inpendlingen och inpendlingsnettot i alla tre branscher kan framför allt förklaras av stor inpendling från Habo, Vaggeryd, Nässjö och Mullsjö kommuner. Gällande vård och omsorg sker även utpendlingen i hög utsträckning till kommuner inom länet, där Jönköpings kommun har negativt pendlingsnetto gentemot Eksjö och Värnamo. Inom handel och företagstjänster är det istället till Stockholms kommun som flest pendlar till från Jönköping. Inom företagstjänster har Jönköpings kommun även ett relativt stort negativt pendlingsnetto gentemot Göteborg och Linköping.

Hur nettopendlingen per bransch har förändrats mellan 2010 och 2016 visas i nedanstående diagram.

Diagram AI **Nettopendling per bransch för Jönköpings kommun 2010, 2015 och 2016**

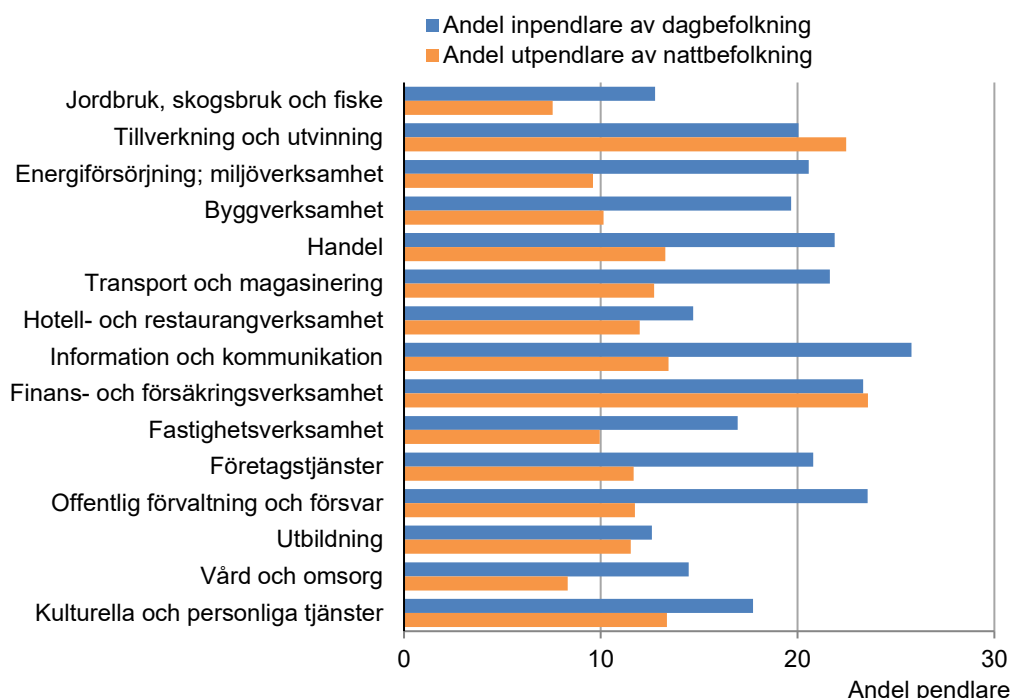

Störst förändring i nettopendling över åren har skett inom handel, där nästan hela ökningen beror på en kraftig ökning mellan 2015 och 2016. Förändringen i nettopendling inom handel förklarar cirka 40 procent av den totala ökningen i nettoinpendling mellan 2015 och 2016 som syns i Diagram AC. Utöver handel är det framför allt tillverkning som bidrar till ökningen i nettopendlingen, genom en minskad nettoutpendling.

Totalt sett utgör inpendlare 18,6 procent av sysselsättningen i Jönköpings kommun medan 12,7 procent av de sysselsatta som bor i Jönköpings kommun arbetar någon annanstans. Pendlingsbenägenheten till och från kommunen skiljer sig dock åt mellan olika branscher, beroende på hur arbetsmarknaden ser ut på olika platser, vilket i sin tur beror på branschstrukturer och arbetskraftens sammansättning. Jönköpings kommun kan till exempel förväntas ha en större inpendling i de branscher där kommunen är stark i förhållande till kommuner inom pendlingsavstånd. En jämförelse mellan Diagram K, som visar andelen sysselsatta per bransch i Jönköpings kommun och Jönköpings län, och Diagram AJ, där de blå staplarna visar andelen inpendlare av de sysselsatta i kommunen, pekar på många pendlare relativt branschens storlek i de branscher som finns representerade i högre grad i Jönköpings kommun än i övriga länet.

Diagram AJ styrker även att benägenheten att pendla från Jönköpings kommun är som störst inom finans- och försäkringsverksamhet samt tillverkning. Mellan var fjärde och var femte person som är sysselsatt inom dessa branscher och som bor i Jönköpings kommun jobbar inte i kommunen. För finans- och försäkringsverksamhet kan detta ha en koppling till att branschen är relativt liten i Jönköpings kommun (Diagram K) samt att den krymper relativt riket över åren (Diagram N), vilket innebär begränsade arbetsmöjligheter i kommunen. Efter informations- och kommunikationsverksamhet samt offentlig förvaltning har dock finans- och försäkringsverksamhet högst andel inpendlare av de sysselsatta i kommunen. Antalet inpendlare är till och med nästan lika stort som antalet utpendlare (Diagram AH). Medan utpendlingen i hög utsträckning går till storstadskommunerna är inpendlarna bosatta i Jönköpings län, framför allt i Habo kommun. Även om finans- och försäkringsverksamhet är en liten bransch i Jönköpings kommun i förhållande till riket är den relativt väl representerad i förhållande övriga kommuner i länet, där sysselsättningstillväxten till och med är negativ (Diagram Q).

Diagram AJ **Andel pendlare (%) av dagbefolkning respektive nattbefolkning per bransch 2016**

Vem är den typiska pendlaren?

Den typiska utpendlaren¹⁶ från Jönköpings kommun är en ogift man i 25–34-års-åldern som saknar eftergymnasial utbildning och jobbar inom tillverknings-sektorn. Den typiska inpendlaren till Jönköpings kommun är en man i samma åldersgrupp, som likaså saknar eftergymnasial utbildning men som jobbar inom handel.

Alla som pendlar delar självfallet inte karaktärsdrag med den typiska pendlaren utan det finns skillnader mellan till exempel män och kvinnor, personer med och utan eftergymnasial utbildning, samt personer som pendlar inom och utom länet. Den typiska pendlaren inom respektive grupp redovisas i Tabell 12 och Tabell 13. Som synes motsvarar den typiska pendlaren för kommunen som helhet den typiska pendlaren inom gruppen män utan eftergymnasial utbildning som pendlar inom länet.

Tabell 12 Den typiska utpendlaren inom respektive grupp

	Man		Kvinna	
	Ej utbildning	Utbildning	Ej utbildning	Utbildning
Inom länet	Ogift 25-34 år Tillverkning	Ogift 25-34 år Tillverkning	Ogift 16-24 år Vård och omsorg	Ogift 25-34 år Vård och omsorg
Utanför länet	Gift 45-54 år Handel	Ogift 25-34 år Företagstjänster	Ogift 16-24 år Handel	Ogift 25-34 år Företagstjänster

Tabell 13 Den typiska inpendlaren inom respektive grupp

	Man		Kvinna	
	Ej utbildning	Utbildning	Ej utbildning	Utbildning
Inom länet	Ogift 25-34 år Handel	Gift 45-54 år Tillverkning	Gift 55-64 år Vård och omsorg	Gift 45-54 Vård och omsorg
Utanför länet	Ogift 25-34 år Handel	Ogift 25-34 år Företagstjänster	Ogift 16-24 år Handel	Ogift 25-34 Vård och omsorg/ Offentlig förvaltning

¹⁶ Med den typiska pendlaren avses här den personlighetstyp som är mest förekommande i kommunen bland pendlarna, avseende kön, åldersgrupp, civilstånd, utbildning och bransch-tillhörighet.

Delområdesanalys

Jönköpings kommun består av 76 områden på NYKO3-nivå, vilket är den nivå som används för att illustrera sysselsättningsutvecklingen på delområdesnivå. Figur 1 åskådliggör antalet sysselsatta per delområde 2016 medan Figur 2 visar den procentuella sysselsättningstillväxten mellan 2010 och 2016.

Tabell 14 visar sysselsättningsutvecklingen i kommunens arbetsplatsområden som sysselsätter minst 500 personer. Förutom tillväxten mellan 2010 och 2016 redovisas även tillväxten mellan de två sista åren för att ta hänsyn till förändringen i NYKO-indelningen 2015. Från och med 2015 bryts Kålgården ut från Centrum Öster och Munksjöstaden från Jönköping Söder. Tabellen visar att sysselsättningstillväxten i Jönköping Söder mellan 2010 och 2016 till största delen beror på Munksjöstadens utveckling som arbetsplatsområde.

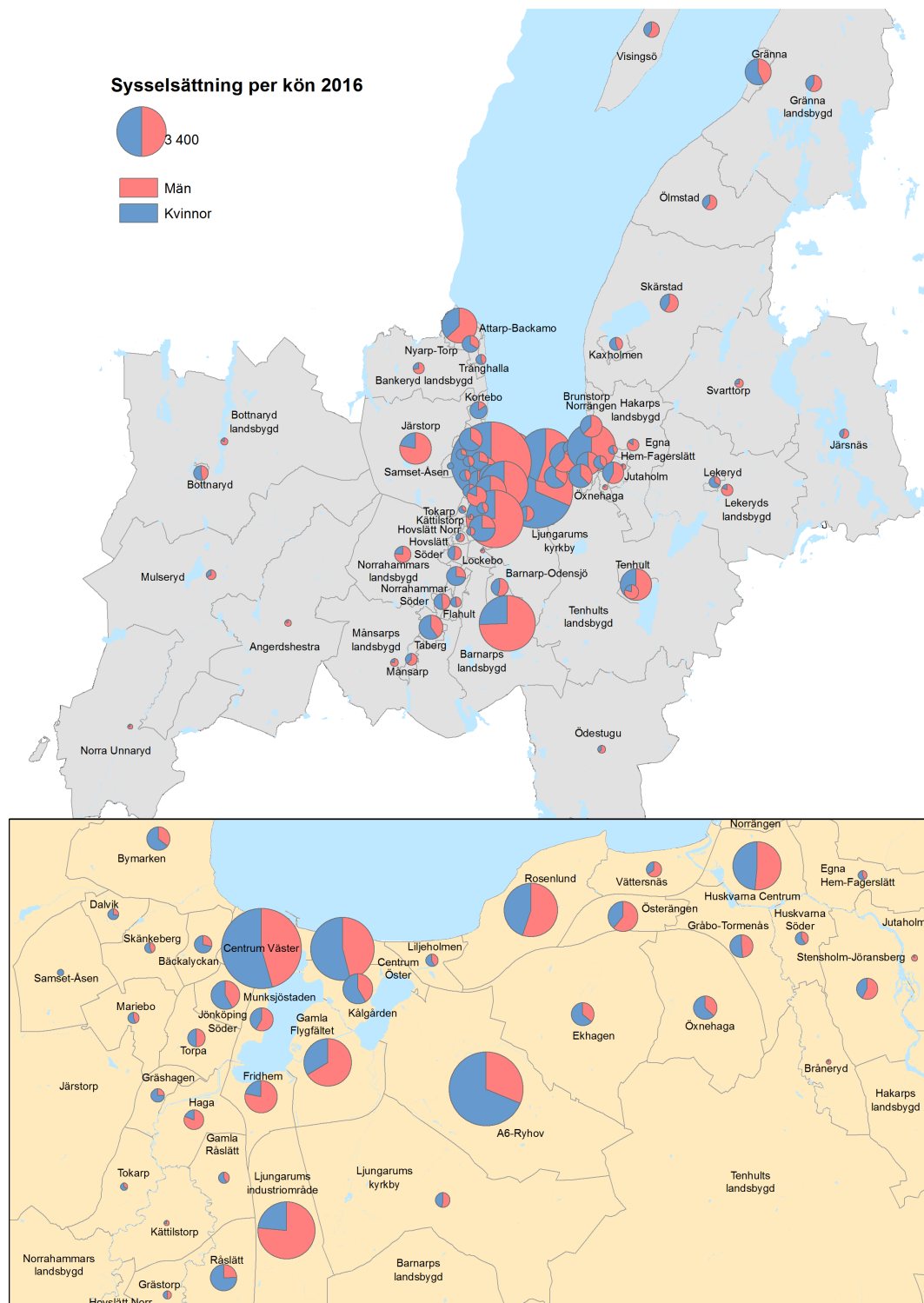
Tabell 14 **Sysselsättning 2016 samt sysselsättningstillväxt (%) 2010–2016 och 2015–2016 i delområden som sysselsätter minst 500 personer 2016**

Område	Sysselsatta 2016	Tillväxt 2010–2016	Tillväxt 2015-2016
Centrum Väster	8 924	9,23	3,35
A6-Ryhov	7 618	10,41	-0,37
Centrum Öster	5 576	} 5,89	3,49
Kålgården	1 234		3,44
Ljungarums ind.område	4 564	14,93	2,61
Barnarps landsbygd	4 353	36,50	6,25
Rosenlund	3 973	21,65	5,55
Huskvarna centrum	3 250	-7,28	0,96
Gamla flygfältet	3 166	3,94	3,80
Jönköping Söder	1 140	} 28,05	2,80
Munksjöstaden	741		61,44
Attarp-Backamo	1 722	9,47	6,36
Fridhem	1 434	11,77	0,35
Järstorp	1 392	146,37	68,93
Tenhult	1 373	10,90	14,13
Österängen	1 253	26,31	-7,80
Råslätt	963	13,70	3,88
Gränna	938	0,21	-0,64
Taberg	802	41,20	4,56
Öxnehaga	768	7,11	6,37
Bymarken	743	21,60	6,45
Gråbo-Tormenås	732	-23,83	-23,83
Ekhagen	728	18,95	11,31
Norrängen	665	9,74	3,74
Stensholm-Jöransberg	629	0,64	-0,32
Haga	543	-8,43	-7,18

Med närmare 10 000 sysselsatta utgör Centrum Väster Jönköpings kommuns största arbetsplatsområde. Sedan 2010 har antalet sysselsatta i området ökat med 754 personer, en tillväxt som procentuellt sett ligger i nivå med kommunen som helhet. Det gäller även för kommunens näst största arbetsplatsområde A6-Ryhov, där sysselsättningen ökat med drygt tio procent mellan 2010 och 2016. Med undantag av Munksjöstaden är det dock områden utanför stadskärnan som uppvisar den högsta tillväxttakten, vilket syns i Figur 2. En anledning till detta är sannolikt att möjligheterna till att bygga ut och bygga nya arbetsplatser är beroende av tillgång till yta.

Störst tillväxt i sysselsättning mellan 2010 och 2016 finns i Järstorp, vilket innefattar Hedenstorps industriområde. Här har antalet sysselsatta mer än fördubblats mellan nämnda år, från 565 till 1 392, där den största tillväxten har skett mellan de två sista åren. Det är bara Munksjöstaden som kommer i närheten av Järstorps sysselsättningstillväxt 2015–2016. Övriga områden som visar på relativt höga tillväxtsiffror 2010–2016 är Barnarps landsbygd, som innefattar Torsviks industriområde, Taberg, Österängen, Rosenlund, Bymarken och Ekhagen. Figur 2 visar även på hög sysselsättningstillväxt i ett par mindre arbetsplatsområden, t.ex. Skänkeberg och Bråneryd. Av kommunens områden som sysselsätter fler än 500 personer 2016 har Gråbo-Tormenås, Haga och Huskvarna Centrum minskat i antal sysselsatta mellan 2010 och 2016.

Med tanke på att könsfördelningen skiljer sig åt mellan olika branscher, där sysselsättningen i många branscher domineras av antingen kvinnor eller män (Diagram L), samt att branschstrukturen varierar i kommunens olika områden (se Figur 4 nedan) kan det förväntas att könsstrukturen ser olika ut i olika arbetsplatsområden. De geografiska skillnaderna i könsfördelning bland de sysselsatta visas av Figur 3, där cirkeldiagrammen även representerar storleken på respektive arbetsplatsområde. En generell slutsats är att kvinnor utgör majoriteten av sysselsättningen i tätortsområden medan män utgör större delen av sysselsättningen i landsbygdsområden samt typiska industriområden.

Historisk sysselsättningstillväxt

En del av de områden som 2016 tillhör Jönköpings kommuns största arbetsplatsområden har under lång tid var betydelsefulla för sysselsättningen i kommunen, medan andra har växt fram under senare tid. Diagram AK illustrerar detta genom att visa sysselsättningsutvecklingen sedan 1975 för de områden¹⁸ som 2016 sysselsätter minst 1 000 personer.

Centrum Väster är kommunens största arbetsplatsområde under hela tidsperioden, även om sysselsättningen i området sjönk markant i samband med flytten av sjukhuset till Ryhov. Det nya sjukhuset, tillsammans med öppnandet av köpcentret A6, förklarar den kraftiga sysselsättningstillväxten mellan 1985 och 1990 i området A6-Ryhov. Sedan år 2000 står Jönköpings kommuns tre största arbetsplatsområden, Centrum Väster, A6-Ryhov och Centrum Öster, för en stor del av ökningen i antal sysselsatta, där respektive område har växt med mellan 2 300 och 2 800 personer.

Det är dock tre andra områden som står för den största procentuella sysselsättnings-tillväxten sedan 2000, Järstorp, Barnarps landsbygd och Ljungarums industriområde. Särskilt anmärkningsvärd är utvecklingen i Järstorp som under lång tid var ett mycket litet arbetsplatsområde men där sysselsättningen mer än fyrdubblades mellan 2000 och 2016, från 361 sysselsatta 2000 till 1 865 sysselsatta 2016. Förändringen i Järstorp kan till stor del förklaras av utvecklingen av Hedenstorps industriområde. Liksom Järstorp hade även Ljungarums industriområde få sysselsatta 1975 men till skillnad från Järstorp har Ljungarums industriområde växt kontinuerligt ända sedan 1975, dock med undantag av åren 1990–2000. Ljungarums industriområde har störst procentuell tillväxt mellan 1975 och 2016 av de områden som 2016 sysselsätter minst 1 000 personer. Gällande förändringen i antal sysselsatta är det bara A6-Ryhov som visar på en större ökning än Ljungarums industriområde.

Förutom Centrum Väster har Huskvarna Centrum och Jönköping Söder minskat i antal sysselsatta mellan 1975 och 2016. Medan utvecklingen vände till en positiv tillväxt för Jönköping Söder runt år 2000 har sysselsättningen fortsatt att sjunka i Huskvarna Centrum. Bland övriga områden har sysselsättningen ökat mellan 1975 och 2016, till exempel har antalet sysselsatta nästan fördubblats i Gamla flygfältet, där tillväxten dock avstannat de senaste tio åren.

¹⁸ På grund av förändringar i NYKO-indelningen över åren ingår Munksjöstaden i Jönköping Söder, Kålgården i Centrum Öster, samt Kortebo och Samset-Åsen i Järstorp.

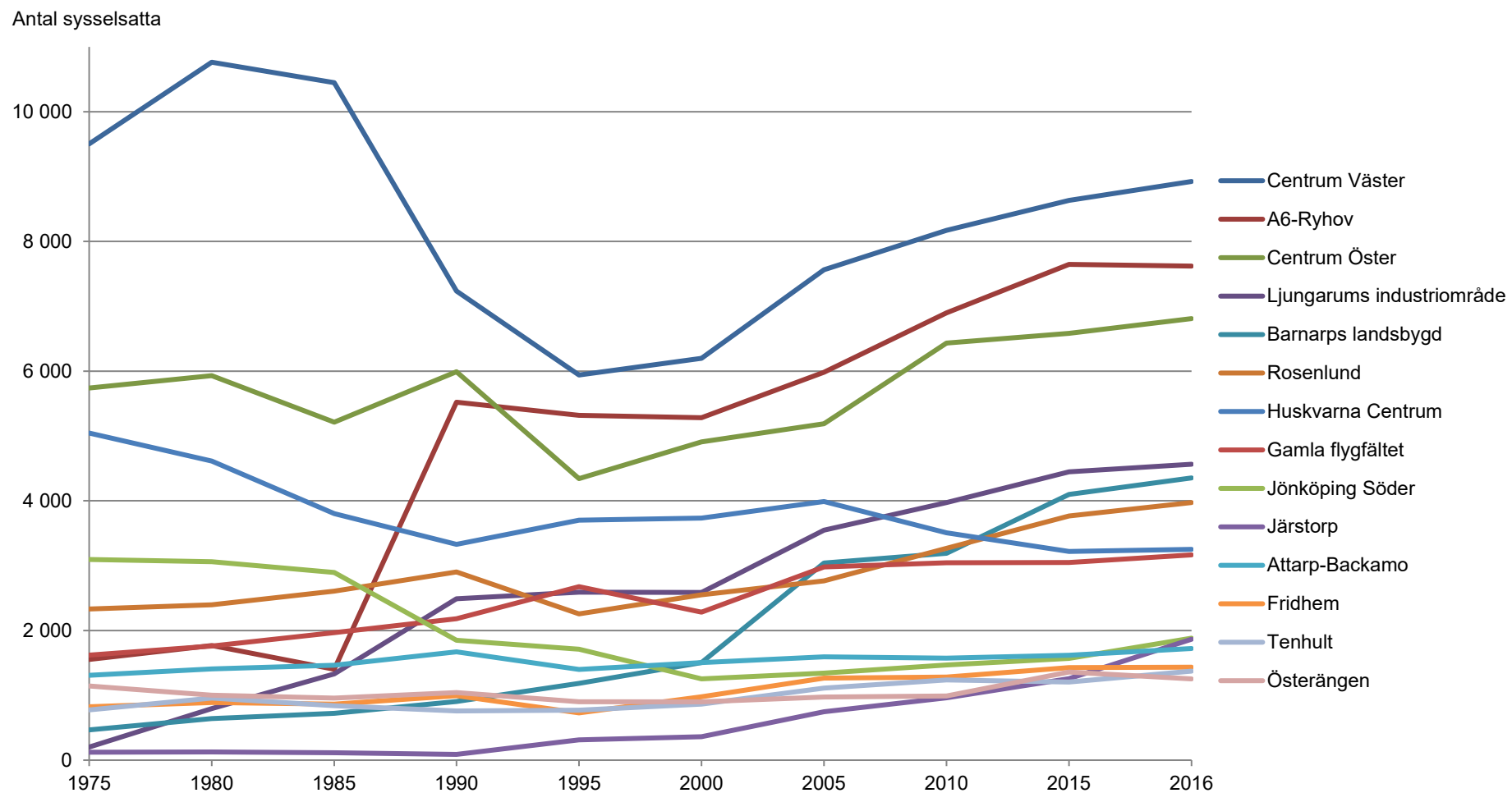

Diagram AK **Förändring i antal sysselsatta per delområde i femårsintervall 1975–2015, samt 2015–2016**

Branschstruktur

Branschstrukturen skiljer sig åt mellan kommuner samt mellan Jönköpings kommun och länet som helhet (Diagram K). Att branschstrukturen dessutom skiljer sig åt mellan olika områden inom Jönköpings kommun syns i Figur 4 som visar andelen sysselsatta per bransch i de delområden som sysselsätter minst 500 personer¹⁹.

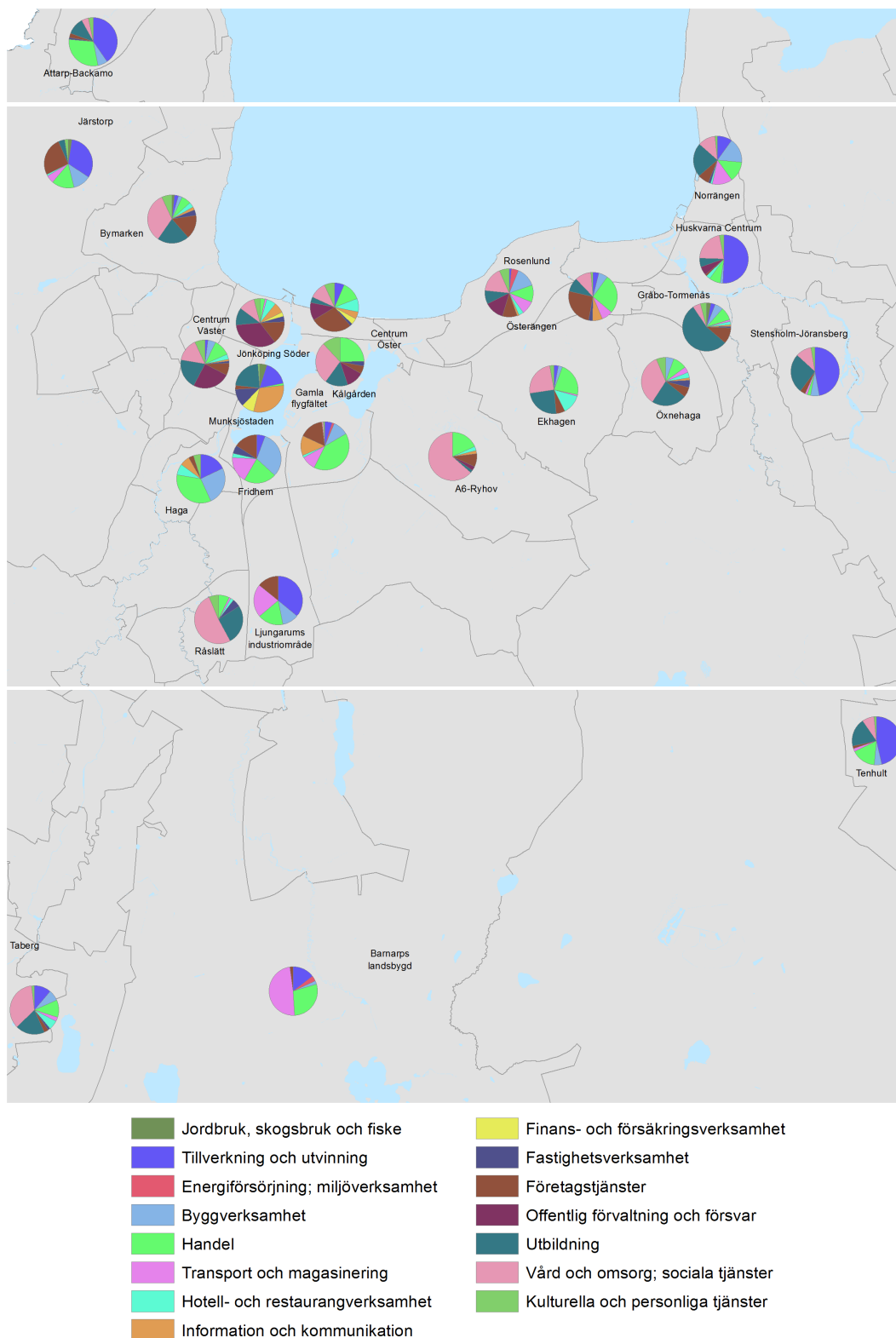
Barnarps landsbygd domineras av transport och magasinering, en bransch som även sysselsätter en relativt stor andel i Ljungarums industriområde, Fridhem och Norrängen. I Ljungarums industriområde arbetar dock den största andelen inom tillverkning, vilket även gäller Huskvarna Centrum, Stensholm-Jöransberg, Tenhult och Järstorp. I A6-Ryhov står vård och omsorg för den största andelen av sysselsättningen men även handel och företagstjänster sysselsätter relativt många i området. Företagstjänster sysselsätter dock betydligt större andel i framför allt Centrum Öster, Österängen och Järstorp.

Vård och omsorg står för stora delar av sysselsättningen i flera andra områden, t.ex. Råslätt och Taberg, vilket kan förväntas eftersom det är kommunens största bransch (Diagram K). Även handel och utbildning är i hög grad representerade i flertalet områden.

Nästan en tredjedel av de sysselsatta i Munksjöstaden jobbar inom informations- och kommunikationsverksamhet. Munksjöstaden har även, relativt övriga områden, en stor andel sysselsatta inom finans- och försäkringsverksamhet. Finans- och försäkringsverksamhet är tillsammans med offentlig förvaltning och försvar den bransch som finns representerad i lägst antal områden i kommunen. Offentlig förvaltning och försvar utgör relativt stora andelar av sysselsättningen i Centrum Väster och Jönköping Söder.

Rosenlund är det område som kan sägas uppvisa störst branschbredd, i termer av att alla branscher förutom finans- och försäkringsverksamhet finns representerade samtidigt som varje enskild bransch utgör mindre än 20 procent av sysselsättningen. Generellt sett är branschbredden större i tätort än på landsbygd.

¹⁹ Branscher som sysselsätter färre än fem personer i delområdet visas inte av sekretesskäl.

Figur 4 **Andel sysselsatta per bransch och delområde i Jönköpings kommun 2016**

Branschtillväxt

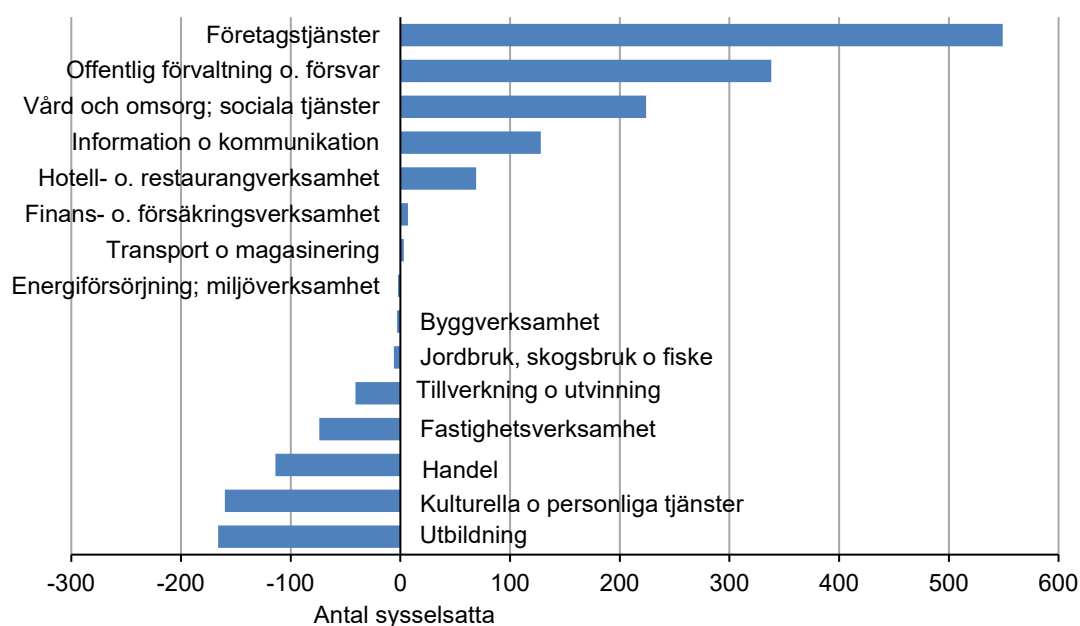
Med tanke på skillnaderna i branschstruktur mellan delområden (Figur 4) och skillnaderna i sysselsättningstillväxt mellan delområden (Figur 2) samt mellan branscher (Diagram Q) görs en fördjupning av tillväxten på branschnivå för ett par delområden i Jönköpings kommun. Dessa delområden tillhör antingen de större arbetsplatsområdena i kommunen, och/eller har visat på en särskilt stark eller svag sysselsättningstillväxt sedan 2010.

Gemensamt för flertalet av nedan beskrivna områden är att de uppvisar störst sysselsättningsökning i branscher där de redan har en relativt stor andel sysselsatta, vilket tyder på en ökad grad av branschspecialisering på delområdesnivå. Det finns dock ett par undantag, t.ex. Huskvarna Centrum som krymper inom både tillverkning och vård och omsorg, samt Centrum Öster som växer relativt lite inom företagstjänster trots att det är områdets största bransch.

Centrum Väster

Centrum Väster är det största arbetsplatsområdet i Jönköpings kommun. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet sysselsatta i området med 754 personer, en ökning på 9,2 procent. Diagrammet nedan visar hur dessa personer fördelar sig över branscher.

Diagram AL **Förändring i antal sysselsatta per bransch i Centrum Väster 2010–2016**

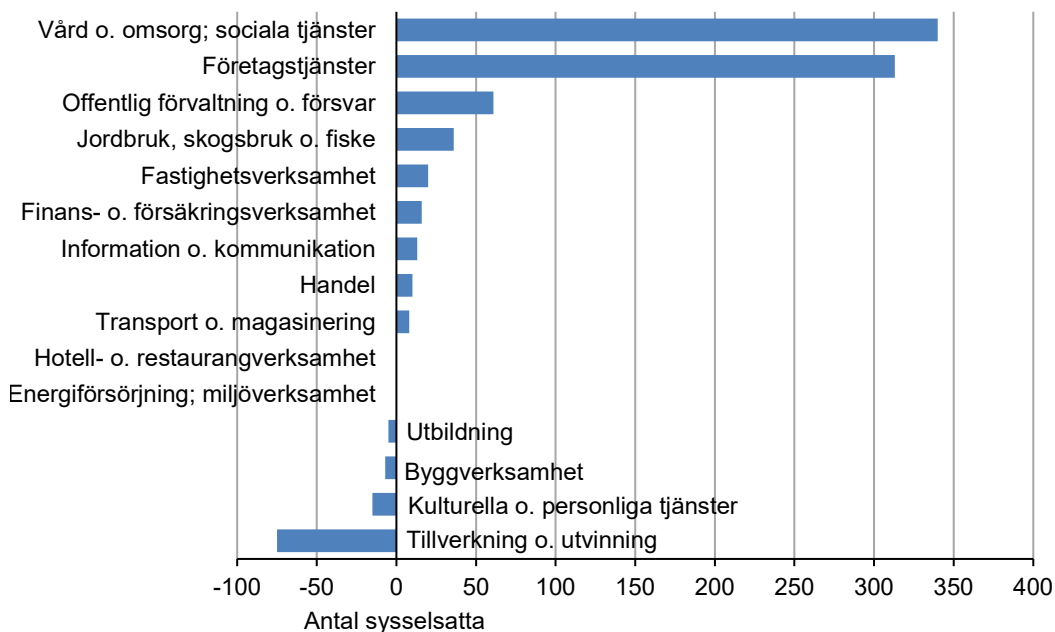

Företagstjänster är den bransch som växer mest i Jönköpings kommun, både i antal sysselsatta och i procentuell tillväxt. Företagstjänster är även den bransch som växer mest i Centrum Väster och området uppvisar dessutom den största ökningen i antalet sysselsatta inom företagstjänster av kommunens delområden. Gällande offentlig förvaltning och försvar, som har vuxit med över 300 sysselsatta, står Centrum Väster för den absolut största tillväxten bland kommunens områden. Centrum Väster minskar i antal sysselsatta framför allt inom utbildning samt kulturella och personliga tjänster.

A6-Ryhov

A6-Ryhov är kommunens näst största arbetsplatsområde med en branschstruktur som skiljer sig markant från Centrum Väster. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet sysselsatta i området med 718 personer. Diagrammet nedan visar fördelningen över branscher.

Diagram AM **Förändring i antal sysselsatta per bransch i A6-Ryhov 2010–2016**

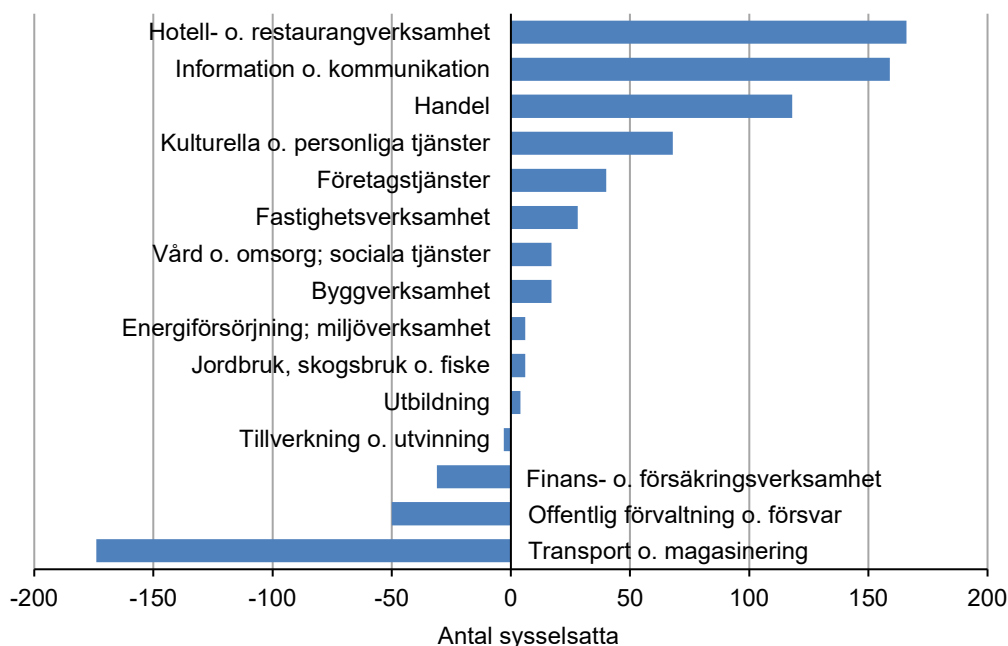

A6-Ryhov domineras av vård och omsorg och det är även denna bransch som ökar mest i sysselsättning i området. A6-Ryhov står för den största ökningen i branschen av alla delområden i kommunen. Förändringen i sysselsättning inom områdets näst största bransch, handel, är betydligt måttligare medan företagstjänster ökar relativt mycket även i A6-Ryhov.

Centrum Öster

Centrum Öster, inklusive Kålgården, är kommunens tredje största arbetsplatsområde. Med en ökning i antal sysselsatta med 5,9 procent, vilket motsvarar 379 personer, bidrar området betydligt mindre till kommunens sysselsättningsstillväxt än Centrum Väster och A6-Ryhov. Diagrammet nedan visar tillväxten per bransch.

Diagram AN **Förändring i antal sysselsatta per bransch i Centrum Öster 2010–2016**

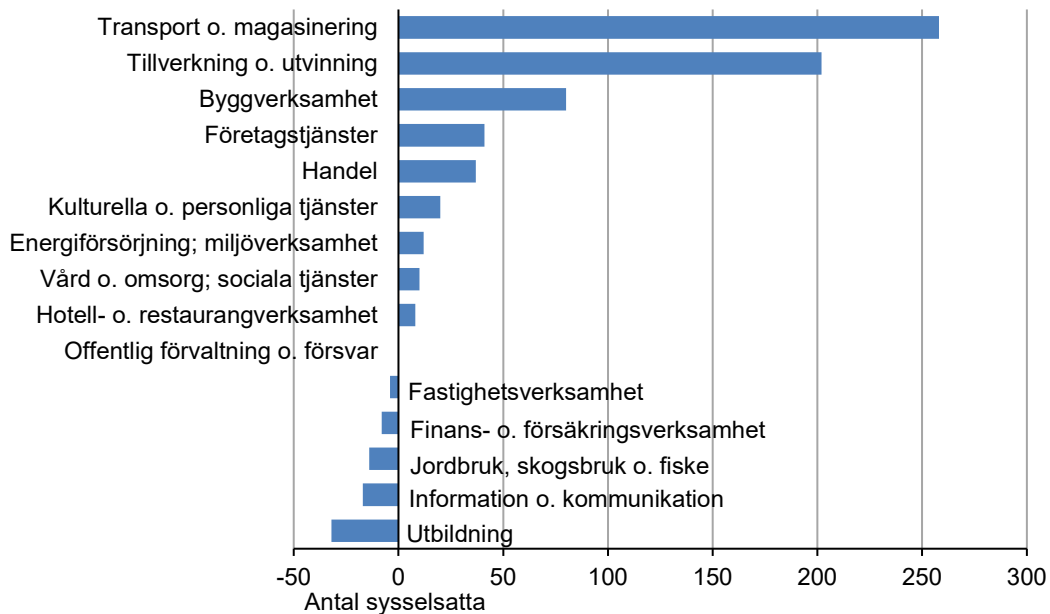

Hotell- och restaurangverksamhet är den bransch som växer mest i sysselsättning i Centrum Öster. Ökningen i antal sysselsatta är mer än dubbelt så stor som för Centrum Väster, som visar på den näst största ökningen i branschen av kommunens delområden. Även ökningen i sysselsättning inom informations- och kommunikationsverksamhet är betydande i Centrum Öster, dock inte lika stor som i Jönköping Söder (Munksjöstaden). Medan antalet sysselsatta inom handel samt kulturella och personliga tjänster minskar eller är relativt konstant i både Centrum Väster och A6-Ryhov sker det en ökning i båda branscherna i Centrum Öster. Transport och magasinering minskar dock mest i området i förhållande till övriga områden inom kommunen, vilket kan förklaras av flytten av Postnords Företagscenter från Kålgården till Ljungarums industriområde.

Ljungarums industriområde

Ljungarums industriområde är kommunens fjärde största arbetsplatsområde. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet sysselsatta i området med 593 personer. Hur dessa personer fördelar sig över branscher visas i diagrammet nedan.

Diagram AO **Förändring i antal sysselsatta per bransch i Ljungarums industriområde 2010–2016**

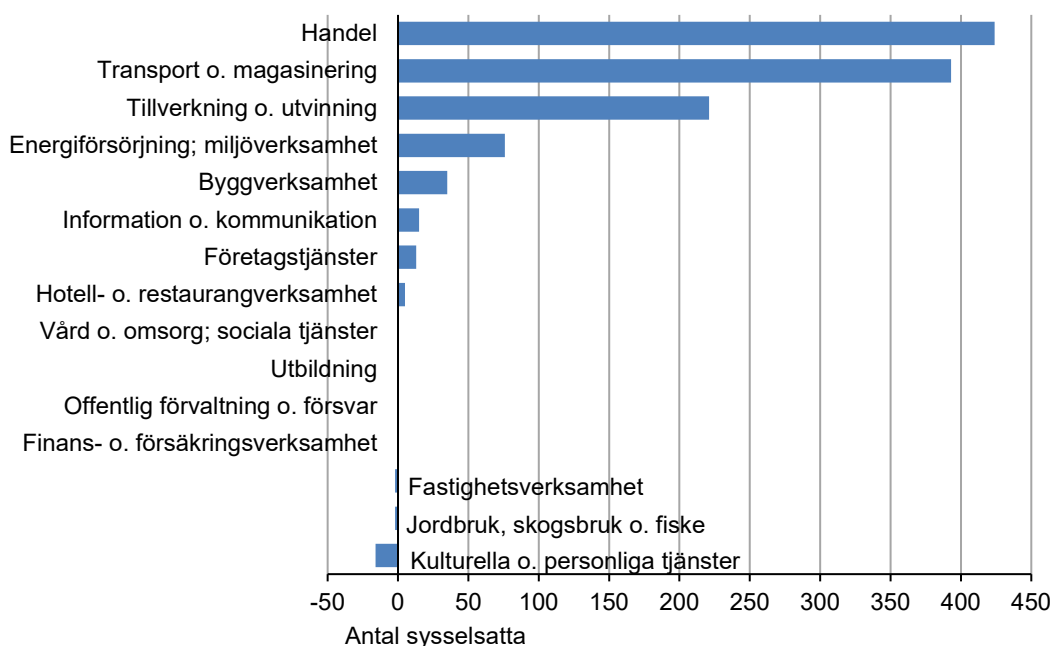

Ljungarums industriområde växer framför allt inom transport och magasinering, vilket delvis förklaras av Postnords flytt till området, samt tillverkning. Inom både dessa branscher uppvisar Ljungarums industriområde den näst största förändringen bland kommunens områden, endast Barnarps landsbygd har ökat mer i antal sysselsatta.

Barnarps landsbygd

Barnarps landsbygd, vilket innefattar Torsviks industriområde, är kommunens femte största arbetsplatsområde. Av de fem största har Barnarps landsbygd den högsta procentuella sysselsättningstillväxten mellan 2010 och 2016. Med en ökning på 1 164 personer i sysselsättning mellan 2010 och 2016 står området dessutom för den största ökningen i antal sysselsatta under tidsperioden. Diagrammet nedan visar fördelningen över branscher.

Diagram AP **Förändring i antal sysselsatta per bransch på Barnarps landsbygd 2010–2016**

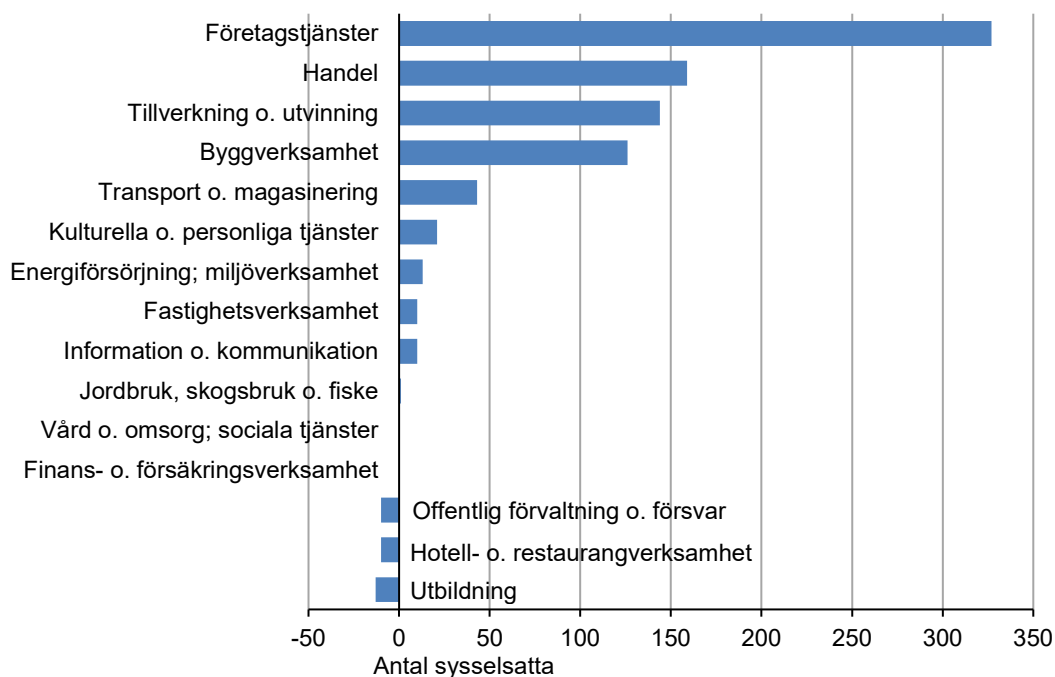

Barnarps landsbygd är alltså det område i kommunen som har störst ökning av antal sysselsatta inom transport och magasinering samt tillverkning. Än större förändring har dock skett inom handel, där ökningen på Barnarps landsbygd är mer än dubbelt så stor som på Rosenlund, vilket är det område som står för den näst största sysselsättnings-tillväxten i branschen. Det är framför allt antal sysselsatta inom parti- och provisions-handel som har ökat. I jämförelse med övriga områden i kommunen står Barnarps landsbygd dessutom för den absolut största förändringen i antal sysselsatta inom energi- och miljöverksamhet.

Järstorp

Även om sysselsättningen i absoluta tal ökar mest på Barnarps landsbygd är det Järstorp, vilket innefattar Hedenstorp industriområde, som uppvisar den högsta procentuella tillväxten bland delområden med minst 500 sysselsatta²⁰. Mellan 2010 och 2016 ökade antalet sysselsatta i Järstorp med 827 personer, varav 568 tillkom det sista året. Hur dessa personer fördelar sig över de olika branscherna visas i nedanstående diagram.

Diagram AQ **Förändring i antal sysselsatta per bransch i Järstorp 2010–2016**

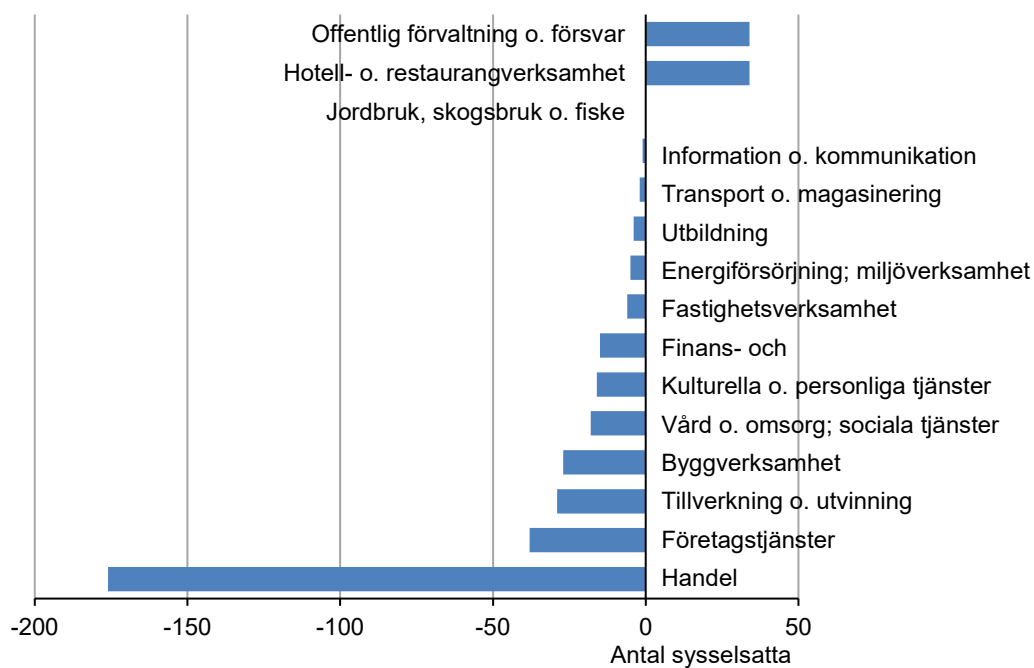
Företagstjänster är den bransch som står för den största delen av sysselsättningsutvecklingen i Järstorp. Av kommunens områden är det bara Centrum Väster som har en större förändring i antal sysselsatta i branschen. Även sysselsättningen inom handel, tillverkning och byggverksamhet ökar relativt mycket i Järstorp. Dessa fyra branscher utgör tillsammans större delen av sysselsättningen i området.

²⁰ Bland alla kommunens delområden är det bara Samset-Åsen som har en högre procentuell tillväxt.

Huskvarna Centrum

Huskvarna Centrum är det enda arbetsplatsområdet med mer än 1 000 sysselsatta som har minskat i sysselsättning mellan 2010 och 2016. 255 personer färre sysselsattes i Huskvarna Centrum 2016 än 2010. Nedanstående diagram visar att det framför allt är inom handel som antalet sysselsatta har minskat, vilket kan vara en följd av tillgänglighet till större handelscentra i A6-Ryhov och Centrum Öster/Väster.

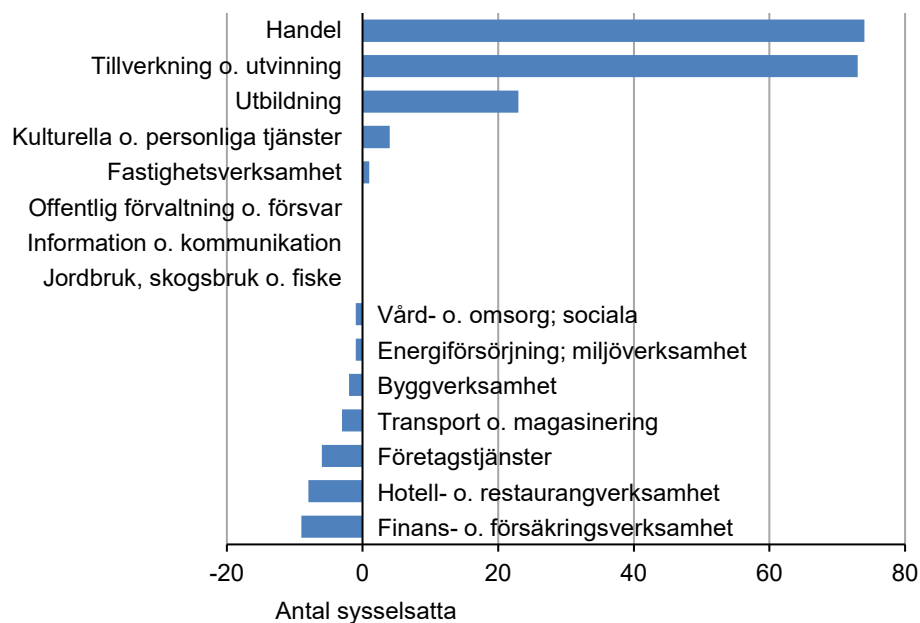
Diagram AR **Förändring i antal sysselsatta per bransch i Huskvarna Centrum 2010–2016**

Attarp-Backamo

Med undantag av Barnarps landsbygd är Attarp-Backamo det område utanför tätorten som har flest antal sysselsatta. Mellan 2010 och 2016 ökade sysselsättningen med 149 personer, vilket ger en procentuell tillväxt som ligger i nivå med kommunen som helhet. Diagrammet nedan visar fördelningen över branscher.

Diagram AS **Förändring i antal sysselsatta per bransch i Attarp-Backamo 2010–2016**

Handel och tillverkning står för en övervägande del av både sysselsättningen och sysselsättningsökningen i Attarp-Backamo. I jämförelse med ovan redovisade delområden är dock sysselsättningsförändringarna i Attarp-Backamo måttliga.

Pendling

Av Jönköpings kommuns delområden med störst sysselsättning är vissa just arbetsplatsområden, vilket innebär att relativt få personer, eller till och med inga alls, är bosatta där. Det gäller till exempel Ljungarums industriområde, Gamla flygfältet och A6-Ryhov. Andra områden fyller en dubbel funktion som både arbetsplatsområde och bostadsområde, som till exempel Centrum Öster och Centrum Väster. I båda dessa områden är dock dagbefolkningen betydligt större än nattbefolkningen, vilket visas av Tabell 15. Tabell 15 anger även antalet inpendlare av dagbefolkningen och antalet utpendlare av nattbefolkningen, samt nettopendlingen, för de delområden i Jönköpings kommun som sysselsätter minst 500 personer 2016.

Tabell 15 **Total dagbefolkning och nattbefolkning, samt pendling per delområde 2016**

Område	Dag-befolkning	Inpendlare	Natt-befolkning	Utpendlare	Nettopendling
Centrum Väster	8 924	8 507	2 043	1 626	6 881
A6-Ryhov	7 618	7 615	14	10	7 605
Centrum Öster	5 576	5 275	2 021	1 720	3 555
Ljungarums ind.område	4 564	4 562	0	0	4 562
Barnarps landsbygd	4 353	4 263	483	393	3 870
Rosenlund	3 973	3 809	1 300	1 136	2 673
Huskvarna centrum	3 250	3 006	1 428	1 184	1 822
Gamla flygfältet	3 166	3 165	0	0	3 165
Attarp-Backamo	1 722	1 437	1 434	1 149	288
Fridhem	1 434	1 434	8	6	1 428
Järstorp	1 392	1 305	524	437	868
Tenhult	1 373	1 088	1 491	1 206	-118
Österängen	1 253	1 162	1 452	1 361	-199
Kålgården	1 234	1 152	1 212	1 130	22
Jönköping Söder	1 140	980	3 376	3 216	-2 236
Råslätt	963	802	1 560	1 399	-597
Gränna	938	530	1 112	704	-174
Taberg	802	621	1 594	1 413	-792
Öxnehaga	768	585	2 055	1 872	-1 287
Bymarken	743	485	3 380	3 122	-2 637
Munksjöstaden	741	739	79	77	662
Gråbo-Tormenås	732	628	1 717	1 613	-985
Ekhagen	728	611	2 236	2 119	-1 508
Norrängen	665	586	940	861	-275
Stensholm-Jöransberg	629	495	1 510	1 376	-881
Haga	543	537	307	301	236

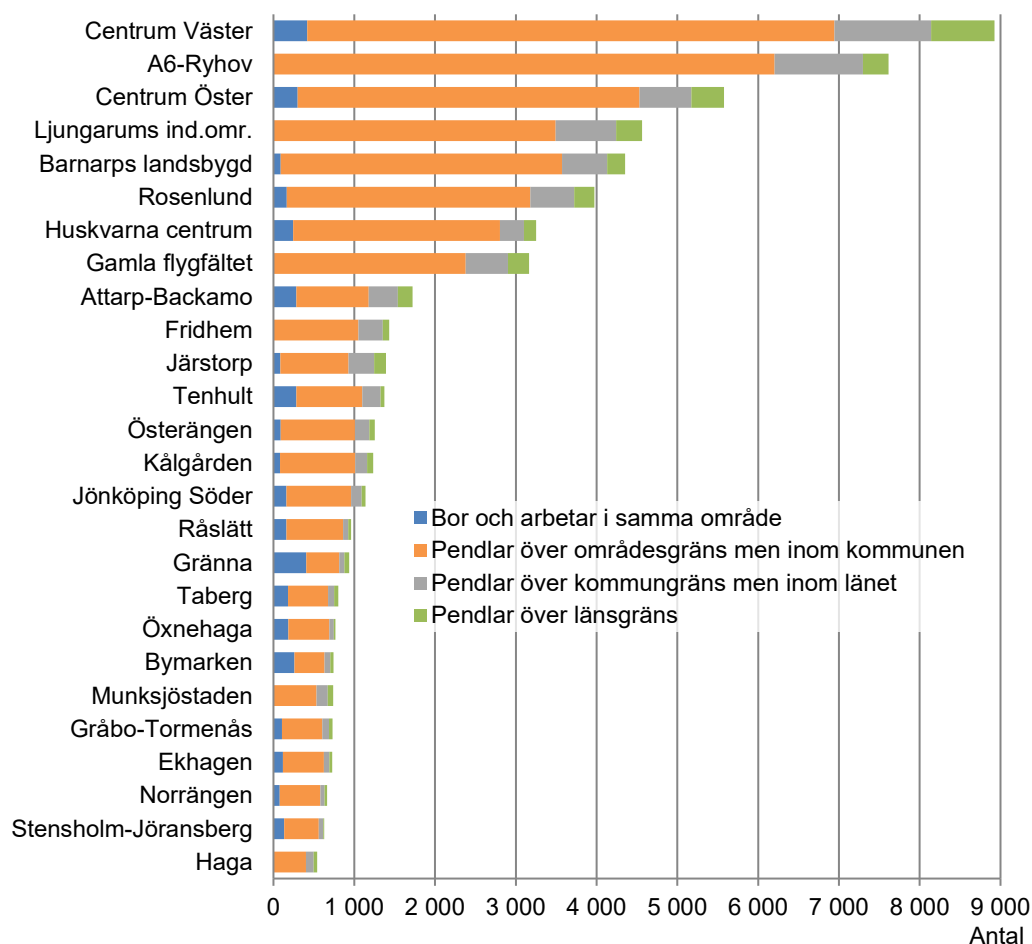
Även om flera av kommunens största arbetsplatsområden har en bofast befolkning är det många fler som jobbar där än som bor där, vilket innebär att sysselsättningen framför allt består av personer som pendlar in till området. En större dagbefolkning än nattbefolkning ger därmed en relativt stor positiv nettopendling. De områden som i högre grad är bostadsområden, vilket visas av en större nattbefolkning än dagbefolkning i Tabell 15, har

istället en negativ nettopendling, d.v.s. *nettoutpendling*. Från Tabell 15 går det även utläsa att relativt få personer bor och arbetar inom samma delområde, vilket även syns i Diagram AT nedan. Gränna har högst andel sysselsatta som bor i området med 43 procent.

Diagram AT visar dessutom hur inpendlingen fördelar sig mellan kommunen, länet och riket. För alla områden gäller att den största andelen av inpendlarna bor i Jönköpings kommun, från 62,2 procent i Attarp-Backamo till 87,3 procent i Råslätt. För kommunen som helhet är drygt 78 procent av inpendlarna på delområdesnivå inomkommunala pendlare. Kommunens största arbetsplatsområden har flest personer som pendlar in från platser utanför kommunens gränser. Gällande inpendlare från platser utanför Jönköpings län sticker Centrum Väster ut som ett attraktivt arbetsplatsområde med nästan dubbelt så många inpendlare som A6-Ryhov. Detta kan sannolikt förklaras av en relativt hög tillgång till specialiserade jobb, genom de statliga verken samt högskolan.

Andelen inpendlare från övriga länet är störst i Attarp-Backamo (25,1 procent), Järstorp (24,1 procent) och Tenhult (20,5 procent). Även när det gäller inpendlare som bor utanför länet är andelen störst i Attarp-Backamo (12,7 procent) och Järstorp (11,3 procent), samt Gränna (11,3 procent).

Diagram AT **Total dagbefolkning per område uppdelad på bosatta i området, i kommunen, i länet samt på övriga platser, i delområden som sysselsätter minst 500 personer 2016**

Jönköpings kommuns största bostadsområden²¹, Bymarken och Jönköping Söder, står för den största utpendlingen, både inom kommunen samt till platser utanför kommunen, gällande pendling över både kommun- och länsgräns. De flesta områden har en mycket stor andel utpendlare, vilket bekräftar bilden från Diagram AT att relativt få bor och arbetar inom samma område. Det gäller dock inte Visingsö, där endast 41,7 procent av de boende pendlar till arbete någon annanstans.

Inomkommunal pendling

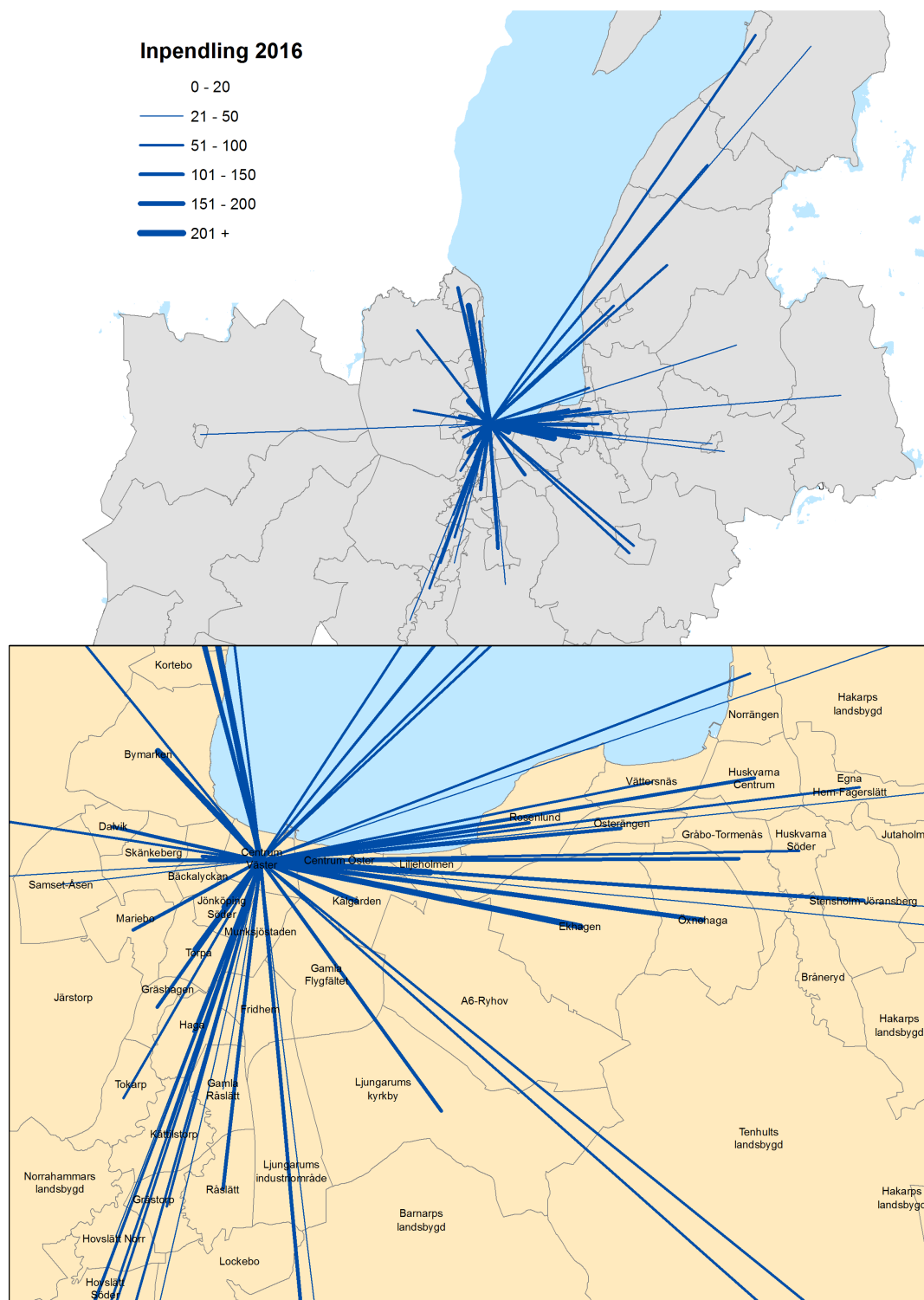
Eftersom Jönköpings kommuns invånare i hög utsträckning bor och arbetar i olika delområden samtidigt som både bostadsområdet och arbetsplatsområdet oftast ligger inom kommunens gränser, förekommer det en hög grad av inomkommunal arbetspendling. Figur 5-Figur 12 visar på den inomkommunala inpendlingen för ett urval av kommunens arbetsplatsområden. Pendlingsrelationer som understiger 20 personer visas inte i figurerna.

Från avsnittet om pendling vet vi att den *mellankommunala* pendlingen, gällande både in- och utpendling, framför allt sker mellan geografiskt närliggande kommuner, samt till och från storstadskommunerna. För många arbetsplatsområden är även den inomkommunala arbetspendlingen geografiskt begränsad, vilket innebär att många som arbetar inom respektive område bor i relativt närbelägna områden. Alternativt bor de i områden med goda vägförbindelser till arbetsplatsområdet, som t.ex. i fallet med Järstorp där riksväg 40 och E4:an skapar goda pendlingsmöjligheter österifrån. Bland kommunens tre största arbetsplatsområden har Centrum Väster större geografisk spridning i inpendlingen än både Centrum Öster och A6-Ryhov.

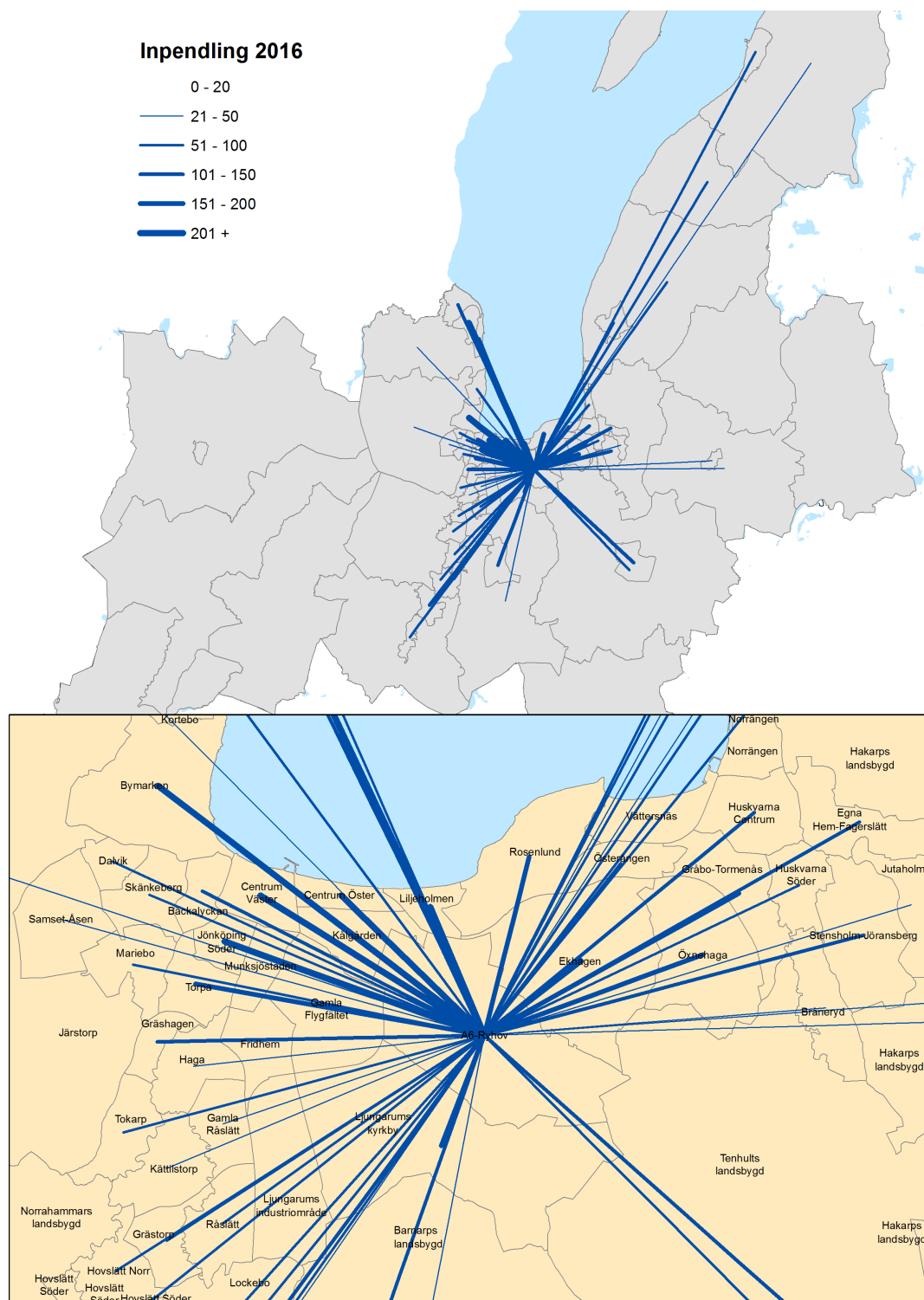
Medan Figur 5-Figur 12 visar på *inpendlingen* till respektive arbetsplatsområde, illustrerar Figur 13 den totala arbetspendlingen mellan två områden, för de pendlingsrelationer där antalet pendlare är minst 100 personer. Figur 13 visar därmed hur de största inomkommunala pendlingsflödena fördelar sig geografiskt. Förutom de pendlingsrelationer som visas i figuren sker det relativt stor pendling mellan Gränna och Gränna landsbygd, 187 personer pendlar dagligen mellan dessa två områden.

Figur 13 visar återigen att arbetspendlingen i hög grad sker mellan geografiskt närliggande områden. Störst pendlingsflöde finns mellan Bymarken och Centrum Väster, där närmare 600 personer rör sig mellan boende och arbete. Mellan Centrum Väster och Centrum Öster samt mellan Centrum Väster och Jönköping Söder pendlar fler än 450 personer. Förutom dessa fyra områden sticker A6-Ryhov ut med hög grad av pendling, framför allt gentemot kommunens två största bostadsområden Bymarken och Jönköping Söder.

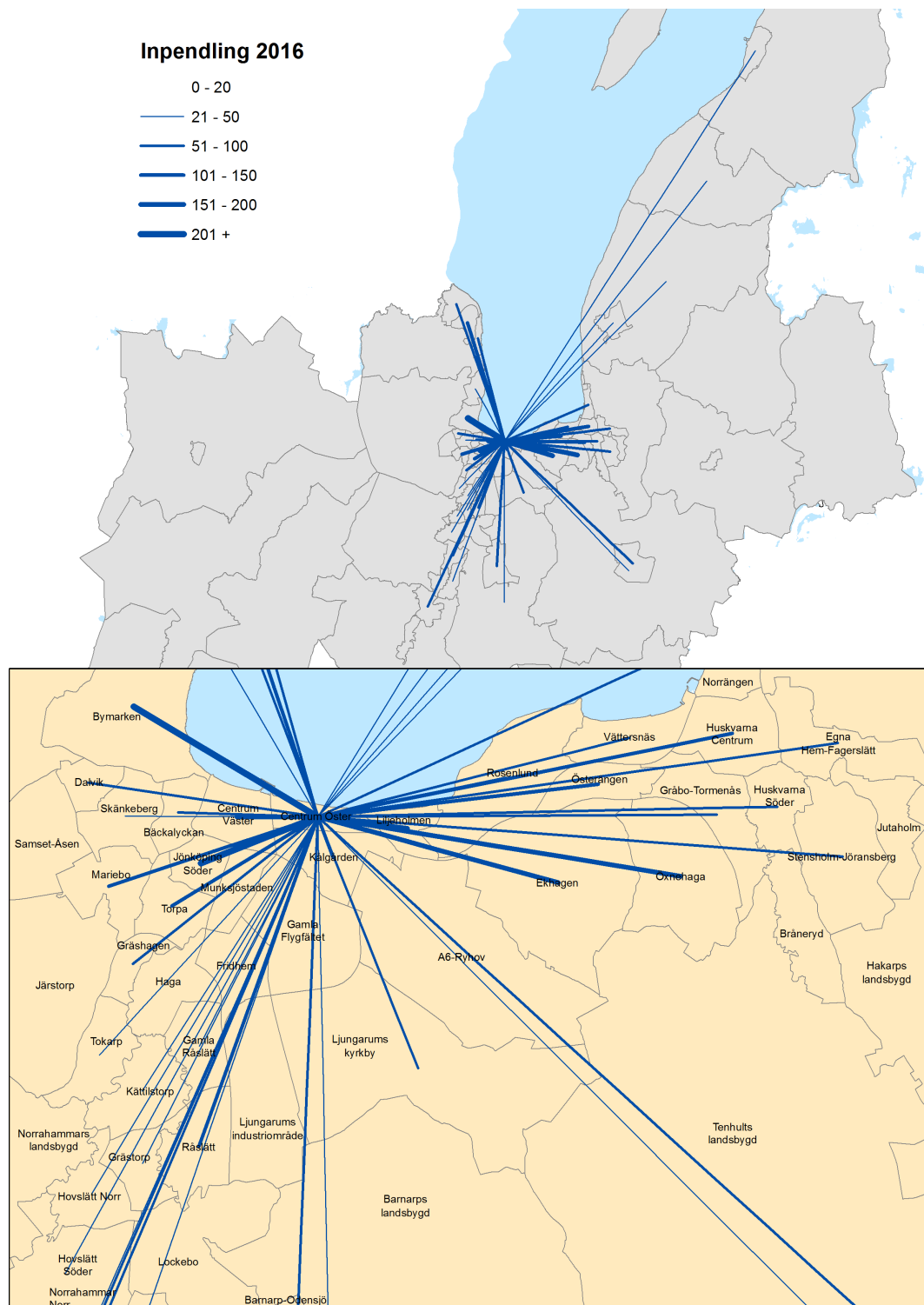
²¹ Med största bostadsområden avses de delområden med störst nattbefolkning.

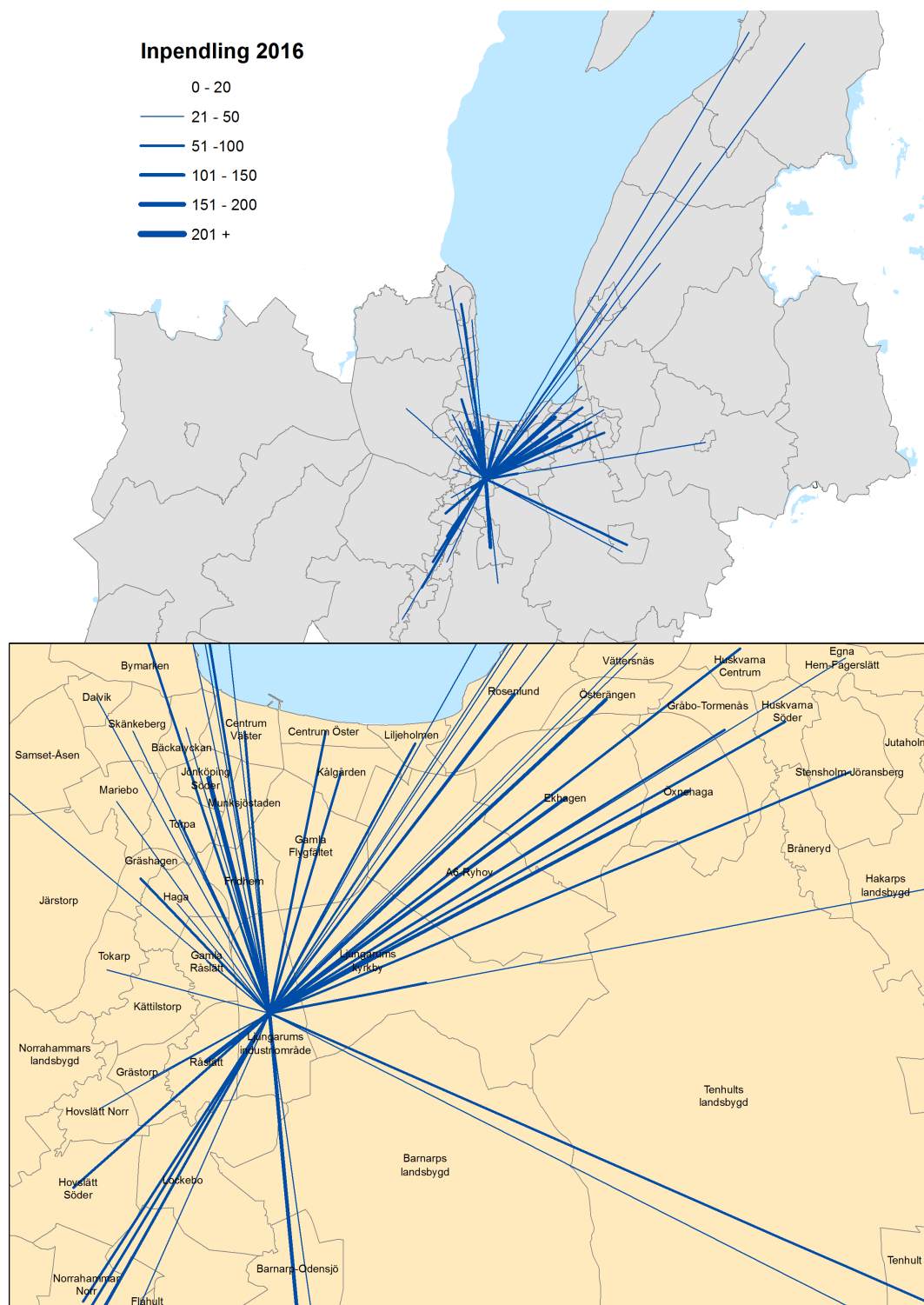
Figur 5 **Antal personer som pendlar till arbete i Centrum Väster från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

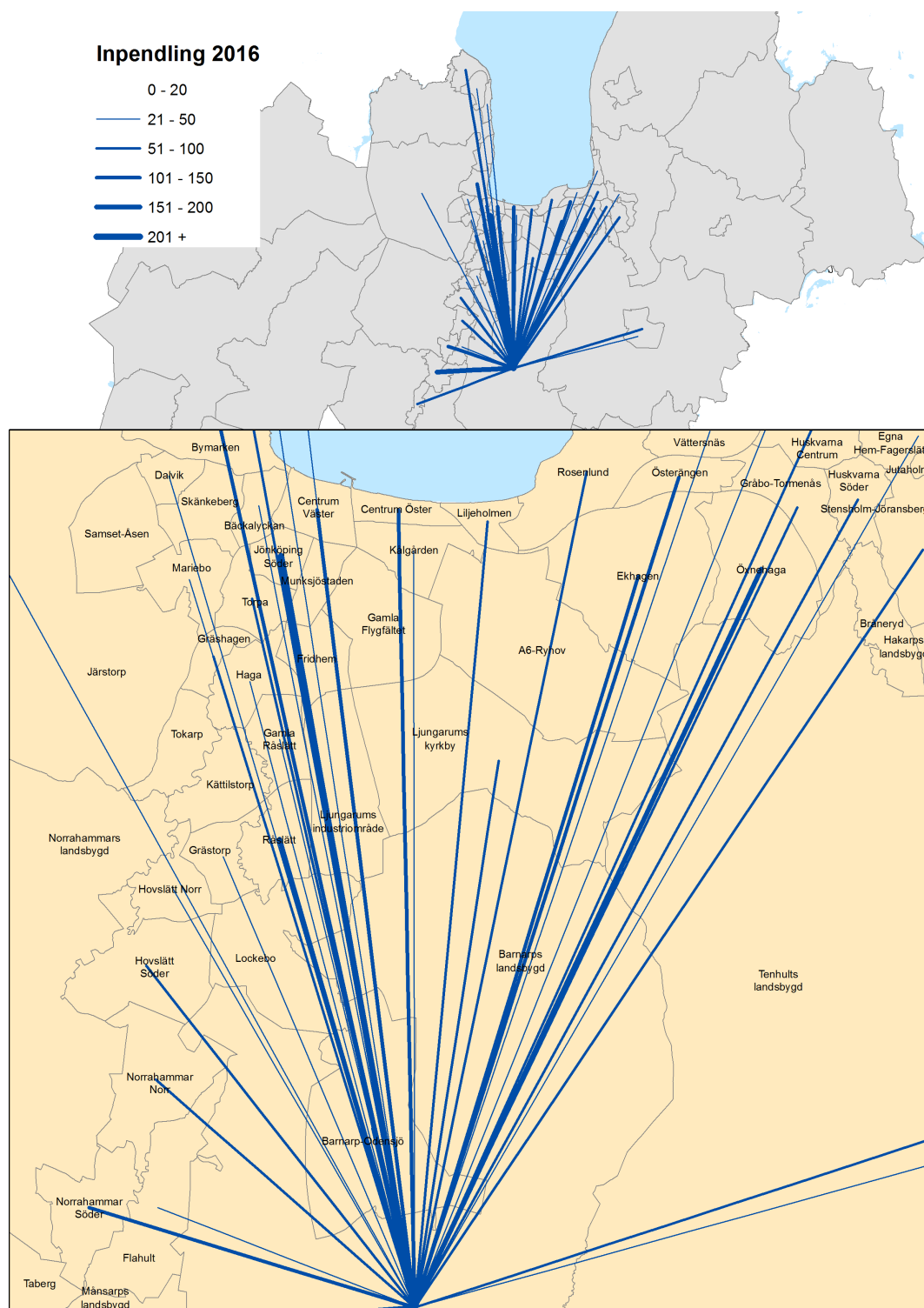
Figur 6 **Antal personer som pendlar till arbete i A6-Ryhov från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

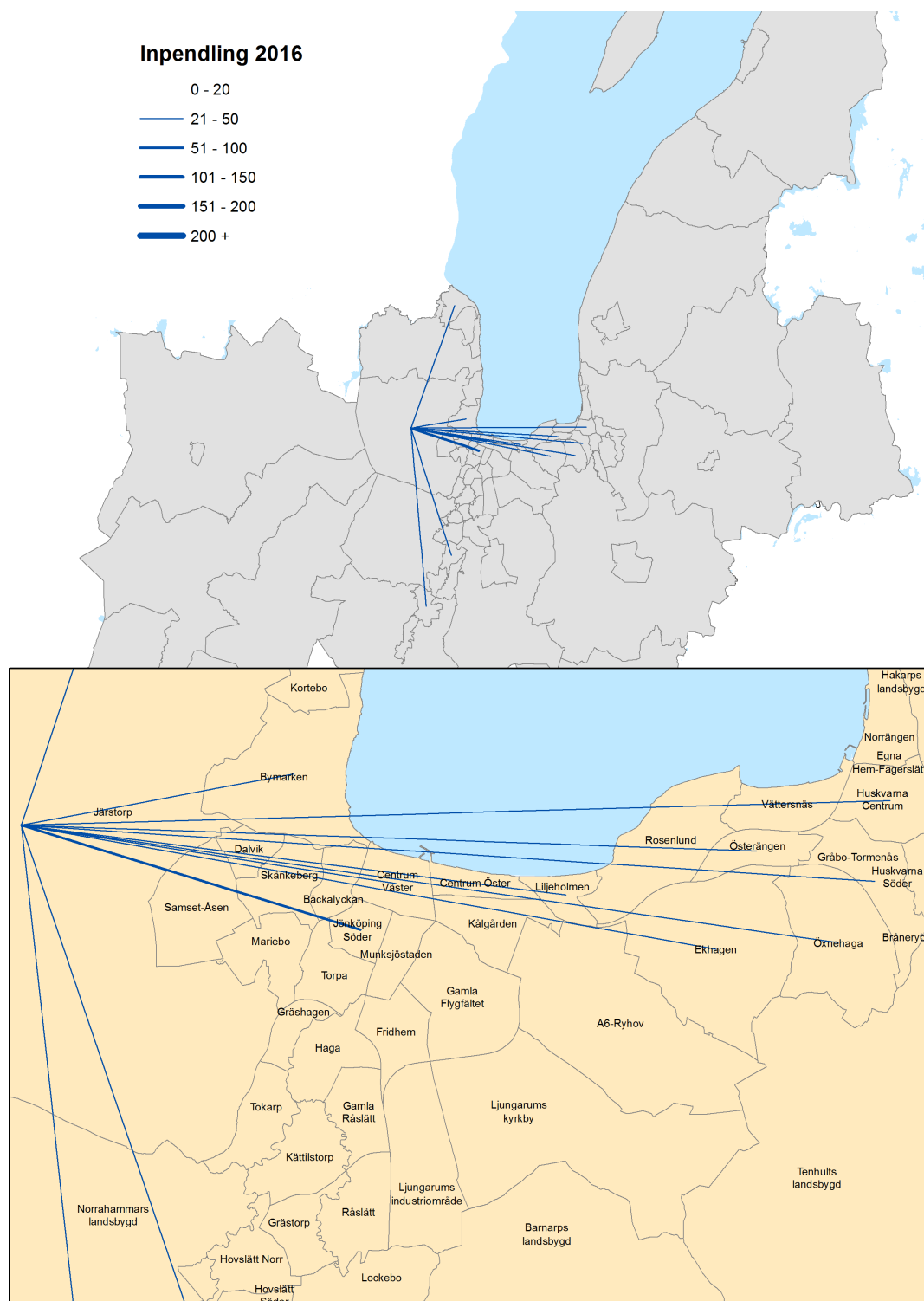
Figur 7 **Antal personer som pendlar till arbete i Centrum Öster från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

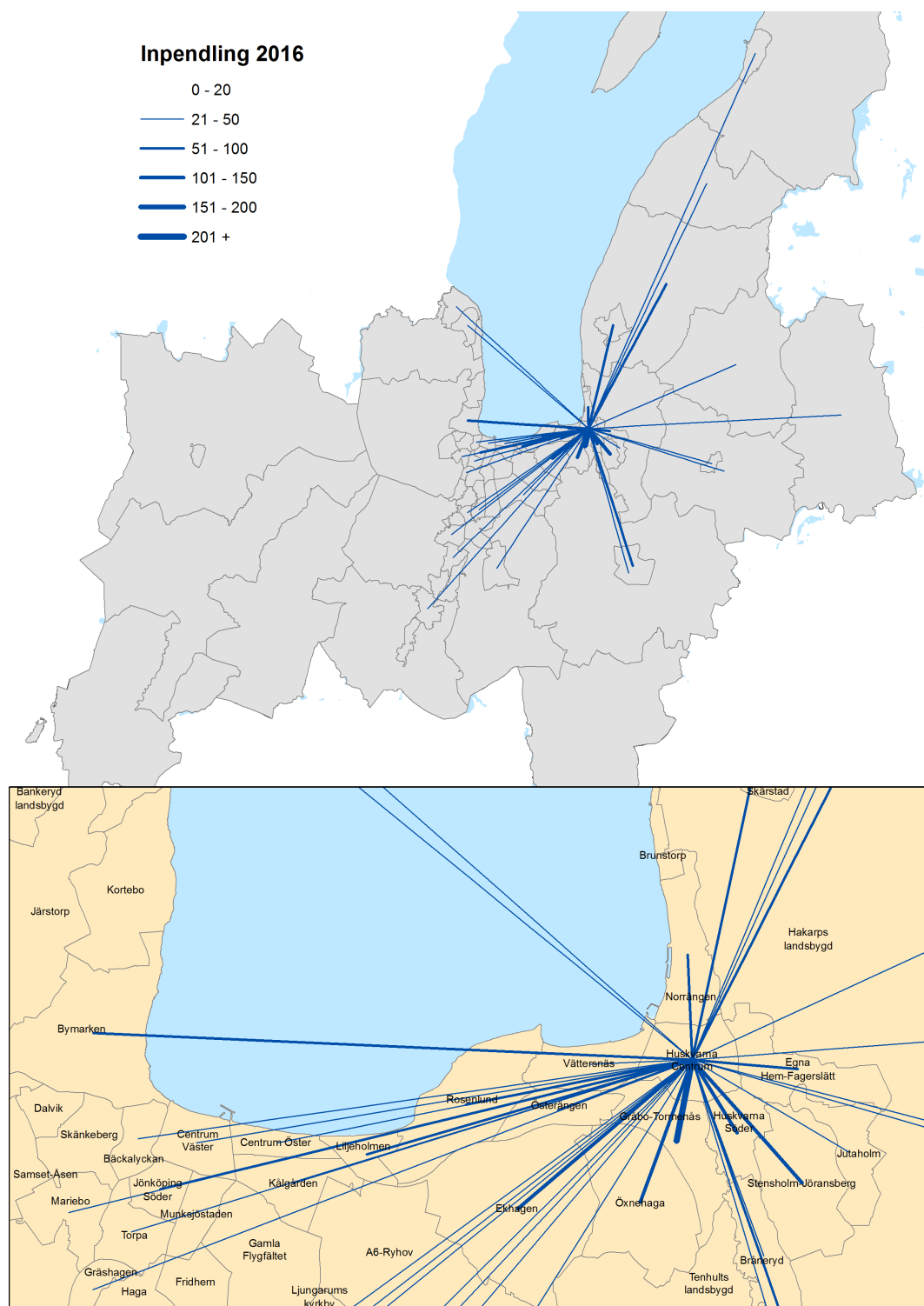
Figur 8 **Antal personer som pendlar till arbete i Ljungarums industriområde från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

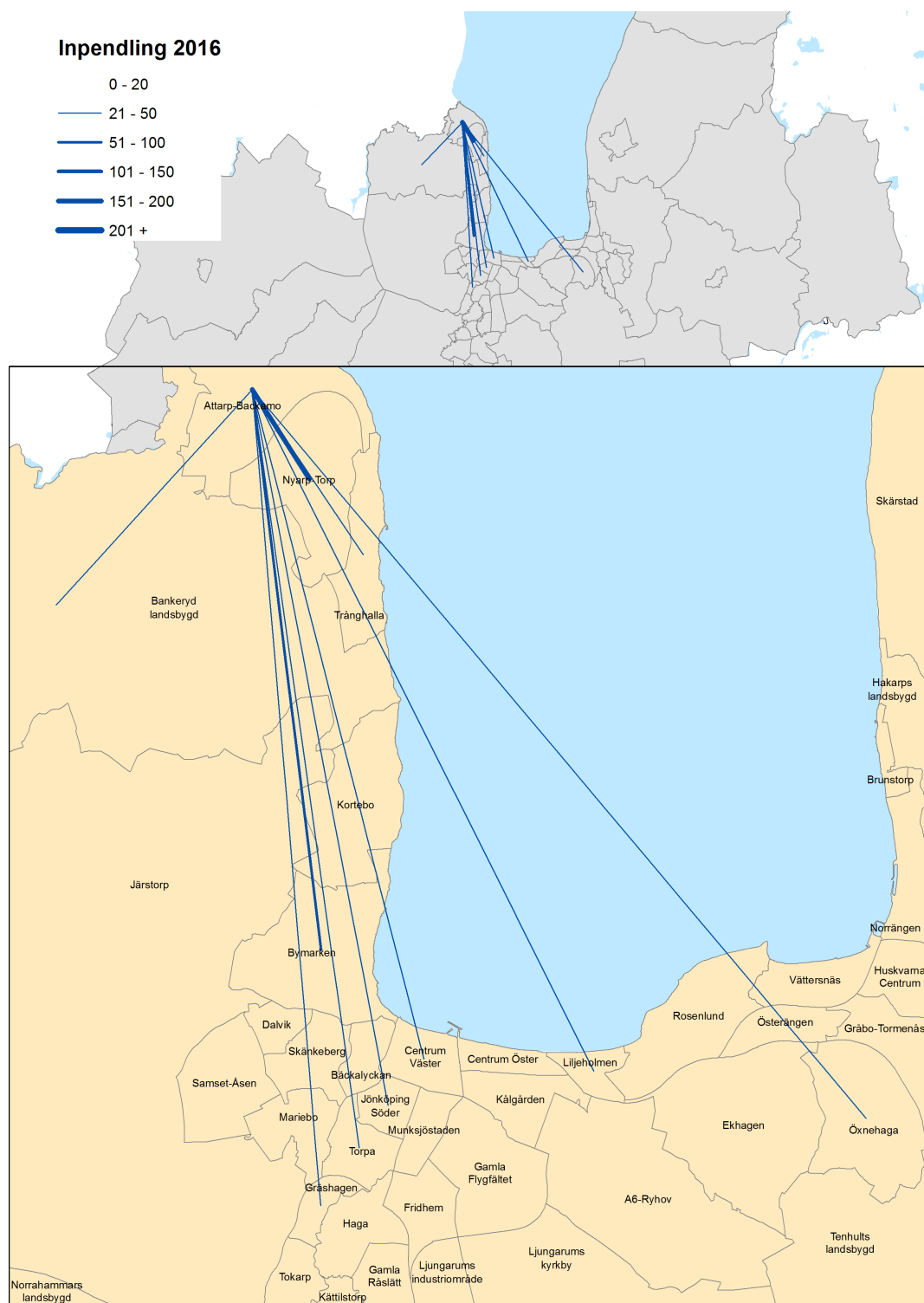
Figur 9 **Antal personer som pendlar till arbete i Barnarps landsbygd från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

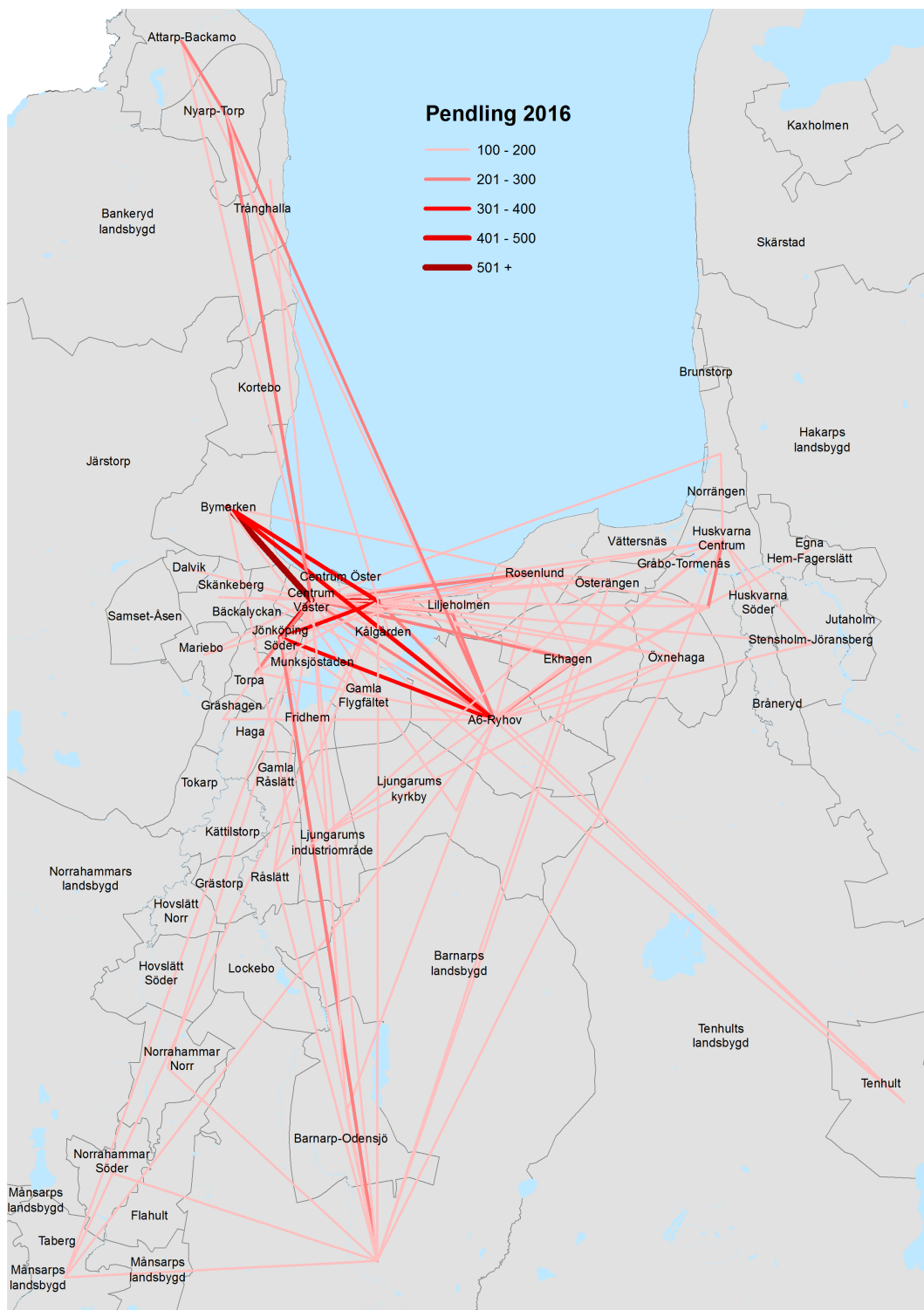
Figur 10 **Antal personer som pendlar till arbete i Järstorp från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

Figur 11 **Antal personer som pendlar till arbete i Huskvarna centrum från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

Figur 12 **Antal personer som pendlar till arbete i Attarp-Backamo från respektive område inom Jönköpings kommun 2016**

Figur 13 Total pendling mellan delområden i Jönköpings kommun 2016

Mellankommunal pendling

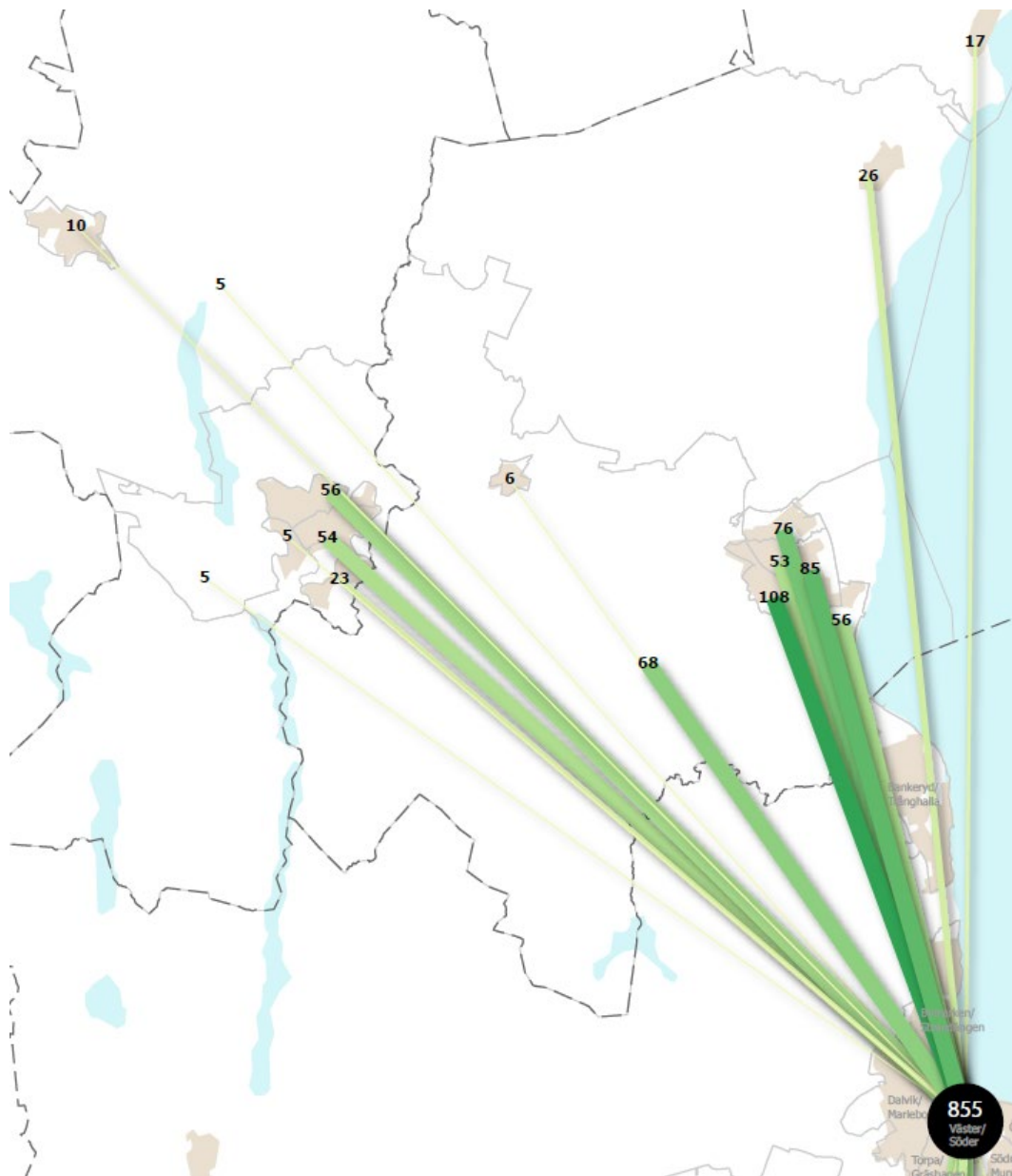
Även om majoriteten av de personer som pendlar till respektive arbetsplatsområde i Jönköpings kommun är bosatta inom kommunen kommer en del av inpendlarna från områden utanför kommunens gränser. En stor del av dessa bor i närliggande kommuner, där inpendlingen till Jönköpings kommun som helhet är som störst från Habo (Diagram AD). Hur många personer som pendlar in från grannkommunerna Habo, Mullsjö och Vaggeryd skiljer sig dock mellan arbetsplatsområden i Jönköpings kommun, vilket visas av Tabell 16 samt Figur 14–17²².

Tabell 16 **Antal personer som pendlar in till respektive arbetsplatsområde i Jönköpings kommun från grannkommunerna Habo, Mullsjö och Vaggeryd 2016**

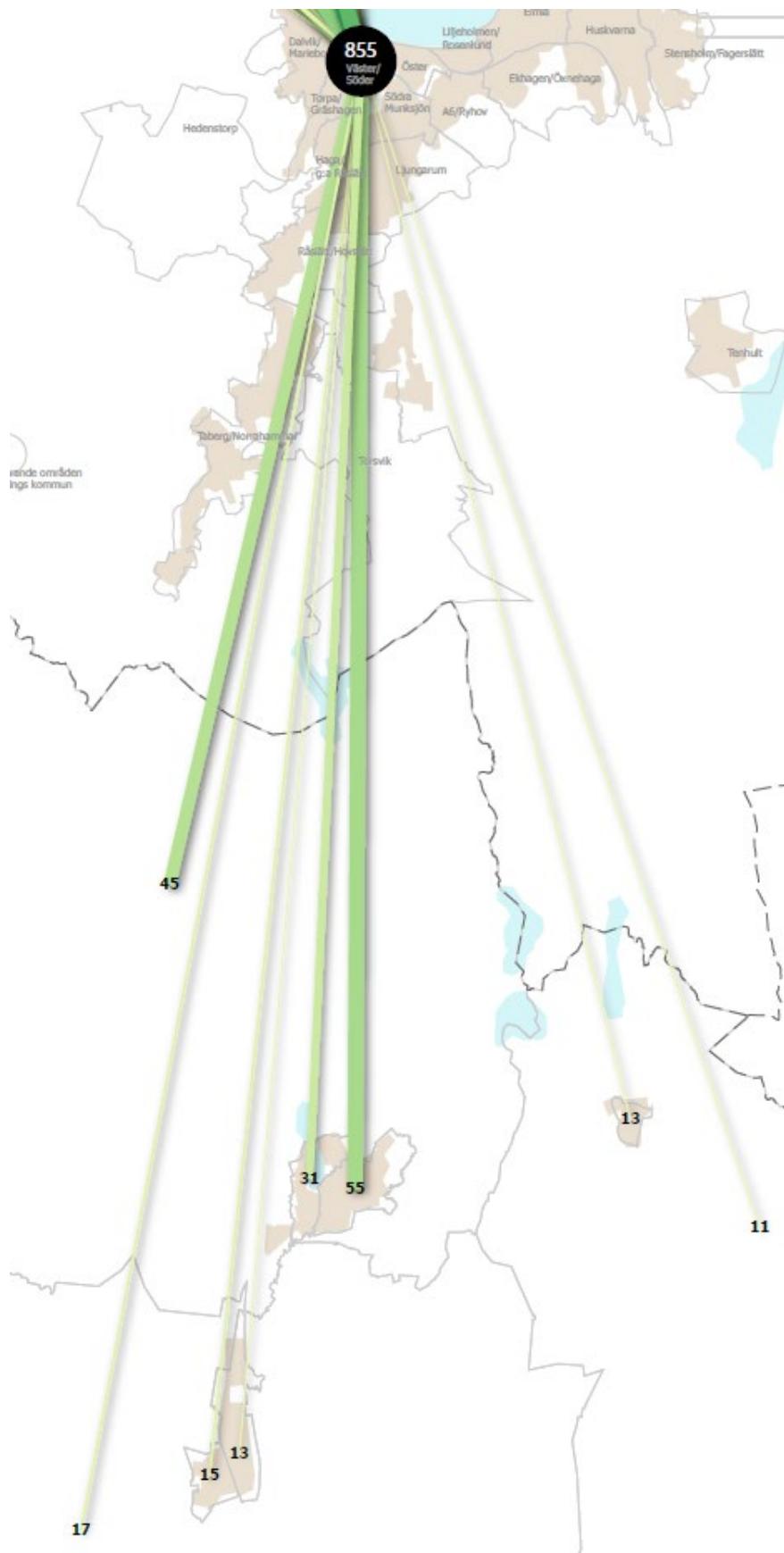
Område	Habo	Mullsjö	Vaggeryd	Totalt
Väster/Söder	495	160	200	855
A6/Ryhov	365	116	200	681
Öster	247	84	107	438
Torsvik	140	66	168	374
Huskvarna	140	55	71	266
Hedenstorp	114	71	54	239

För fem av de sex arbetsplatsområden som ingår i Tabell 16 bor den största andelen av de mellankommunala inpendlarna i Habo kommun, vilket speglar bilden för Jönköpings kommun som helhet. Av de sysselsatta i Torsvik är dock fler bosatta i Vaggeryds kommun än i Habo kommun, vilket sannolikt beror på det geografiska läget. Med undantag av Hedenstorp bor lägst andel inpendlare till alla arbetsplatsområden i Mullsjö kommun. Geografisk närhet, eller tillgänglighet, visar sig återigen spela en central roll för benägenheten att pendla.

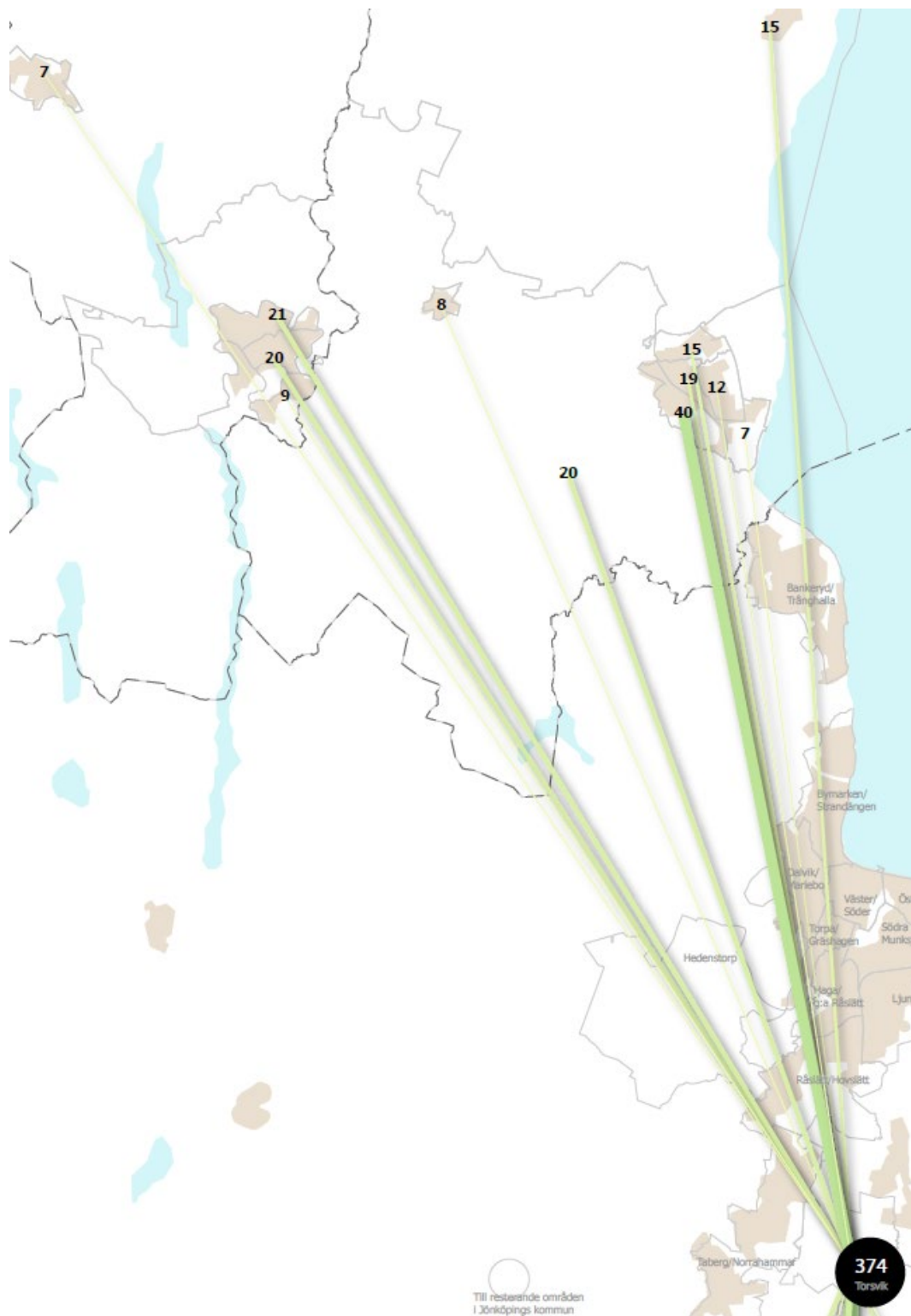
²² Kartorna och statistiksammanställningen är producerad av Metria AB på uppdrag av Jönköpings kommun, Habo kommun, Mullsjö kommun och Vaggeryds kommun. Tillgång till motsvarande kartor för övriga fyra arbetsplatsområden i Tabell 16 kan fås på begäran. Indelningen av arbetsplatsområden skiljer sig något från övriga rapporten.

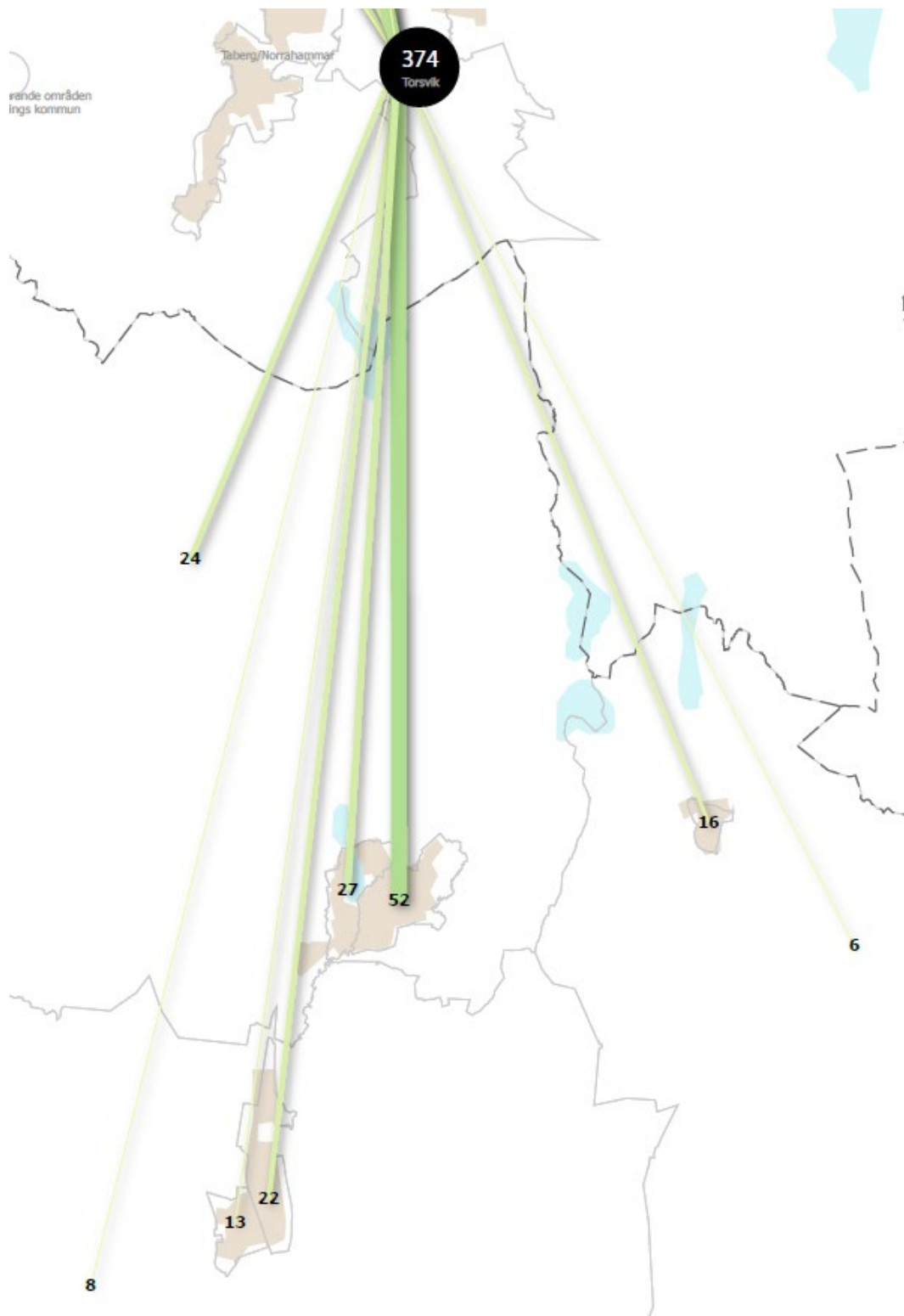
Figur 14 Inpendling till Väster/Söder från områden i Habo kommun och Mullsjö kommun 2016

Figur 15 Inpendning till Väster/Söder från områden i Vaggeryds kommun 2016

Figur 16 Inpendling till Torsvik från områden i Habo kommun och Mullsjö kommun 2016

Figur 17 Inpendling till Torsvik från områden i Vaggeryds kommun 2016

KÄLLOR

Statistiska centralbyrån/Regionala Supercrossdatabaser och Tillväxtverket/Raps-RIS.

DEFINITIONER

Förvärvsarbetande	Person med löneinkomst som överstiger ett skattat gränsvärde, alternativt som har deklarerat för aktiv näringsverksamhet under det aktuella året. Information om löneinkomst och för vilken period inkomsten avser hämtas från Skatteverkets kontrolluppgifter. Förvärvsarbetande och sysselsatt används som synonyma begrepp i rapporten.
Dagbefolkning	Förvärvsarbetande befolkning 16 år och äldre med arbetsställe i kommunen (eller området vid delområdesanalys).
Nattbefolkning	Förvärvsarbetande befolkning 16 år och äldre med bostad i kommunen (eller området vid delområdesanalys).
Arbetsställe	Varje adress, fastighet eller grupp av fastigheter där ett företag bedriver verksamhet. Informationen hämtas från Centrala Företagsregistret (CFAR) och bygger på uppgifter från samtliga arbetsgivare i landet. Arbetsgivare som har verksamheter på flera platser skall ange ett CFAR-nummer för respektive arbetsställe. Varje arbetsställe tilldelas en branschkod.
Bransch	Gruppering av näringsgrenar baserade på standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI) 2007. Grupperingen ger 15 branscher. SNI är en statistisk standard som används för att klassificera företag och arbetsställen efter deras ekonomiska aktiviteter och dela in dem i näringsgrenar. SNI överensstämmer med den europeiska indelningen NACE. Den nu rådande standarden, SNI 2007, infördes i september 2011.
Delbransch	Något finare gruppering av näringsgrenar än branscherna ovan.
Sektorbalans	Fördelningen av sysselsättningen mellan privat näringsliv och offentlig sektor.
Lokaliseringskvot	Andel sysselsatta i en viss bransch (eller delbransch) i kommunen i förhållande till andel sysselsatta i samma bransch (eller delbransch) i riket som helhet.
Branschbredd	Antal näringsgrenar på 5-siffrig nivå, enligt SNI 2007, som finns representerade i en kommun. Totalt antal näringsgrenar på denna finaste nivå är 830.

